

Fazekas József
általános iskola és
óvoda

nevelési és pedagógiai programja

2004.

Tartalomjegyzék

I. BEVEZETŐ	5
II. AZ INTÉZMÉNY JOGI STÁTUSZA	7
II.1. AZ INTÉZMÉNY.....	7
II.2. ALAPÍTVÁNYOK.....	9
III. AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJA	10
III.1. ALAPELVEK, ÉRTÉKEK, CÉLOK.....	10
III.2. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	13
III.2.1 Általános bevezető.....	13
III.2.2 Nevelőmunkánkat meghatározó fő feladataink.....	13
III.2.3 Nevelési tevékenységünk pedagógiai alapelvei.....	14
III.3. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK.....	16
III.3.1 Közösségfejlesztés célja:.....	16
III.3.2 A közösségfejlesztés feladata:.....	16
III.3.3 Az intézmény hagyományainak rendszere.....	17
III.4. BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG.....	20
III.5. A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG.....	21
III.6. A TANULÁSI KUDARCNAL KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAM.....	22
III.7. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG.....	23
III.7.1 Napközi otthon, tanulószoba.....	23
III.8. A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS FELADATOK.....	25
III.8.1 A gyermekek védelmének rendszere.....	26
III.8.2 Kapcsolatok kialakítása a szakemberek között.....	27
III.8.3 A gyermekvédelem intézményrendszere.....	28
III.8.4 A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos legfontosabb jogszabályok.....	29
III.8.5 Az iskolai ifjúságvédelem főbb feladatai.....	31
III.8.6 Az ifjúságvédelmi feladatokkal megbízott pedagógus feladatai.....	33
III.8.7 Személyi szabadságjogok érvényesülése.....	36
III.8.8 Hátrányos megkülönböztetés, semmisség megállapítása.....	37
III.8.9 A gyermekvédelmi felelős tanulókkal való közvetlen feladatai.....	39
III.9. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE.....	40
III.9.1 Külső kapcsolataink.....	40
III.9.2 Személyes kapcsolatok.....	41
III.9.3 Önkormányzat-intézmény-település.....	41
III.9.4 A szülői részvétel az iskola munkájában.....	42
III.9.5 Iskolánk és a Lakásotthon kapcsolata.....	43

III.10. KÖRNYEZETI ÉS EGÉSZSÉGNEVELÉSI, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM	45
III.10.1 Bevezetés	45
III.10.2 Törvényi háttér	45
III.10.3 Helyzetelemzés, helyzetkép.....	46
III.10.4 A környezeti nevelés	47
III.10.5 Egészségfejlesztés és egészségnevelés	56
III.10.6 Tevékenységi formák az egészségnevelés terén kitűzött célok megvalósításához:	61
III.11. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ- OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE	63
III.11.1 Anyanyelv és Irodalom.....	63
III.11.2 Matematika.....	64
III.11.3 Számítástechnika tantárgy	64
III.11.4 Ember és társadalom.....	65
III.11.5 Ember és természet.....	65
III.11.6 Élő idegen nyelv	66
III.11.7 Testnevelés	67
III.11.8 Művészetek.....	67
IV. A FAZEKAS JÓZSEF ÁLTALÁNOS ISKOLA HELYI TANTERVE	68
IV.1. A NEVELÉSI-OKTATÁSI TEVÉKENYSÉGRENDSZER	69
IV.1.1 Nevelés – oktatás első szakasza.....	69
IV.1.2 Az alapfokú nevelés – oktatás második szakasza	70
IV.1.3 Tevékenységrendszerünk fő területei	72
IV.2. AZ ISKOLA PEDAGÓGIAI FOLYAMATA	78
IV.2.1 Az iskolai élet sajátosságai, jellemzői	78
IV.2.2 Az iskola élet- és munkarendje.....	79
IV.2.3 A tanév rendje	81
IV.3. KÖTELEZŐ TANTÁRGYAK ÓRATERVE	89
IV.4. A TANULÓI TELJESÍTMÉNY, MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM ÉRTÉKELÉSE, MINŐSÍTÉSE	91
IV.4.1 Jogi háttér	91
IV.4.2 A tantárgyi értékelés követelményei, nevelőtestületi feladatai	91
IV.4.3 A magatartás és szorgalom helyi minősítésének rendje.....	100
IV.5. A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI A 4. ÉVFOLYAM VÉGÉN	102
IV.5.1 Magyar nyelv és irodalom	102
IV.5.2 Matematika.....	102
IV.5.3 Angol élő idegen nyelv.....	103
IV.5.4 Környezetismeret.....	103
IV.5.5 Ének-zene	104
IV.5.6 Vizuális kultúra	104
IV.5.7 Technika és életvitel.....	104
IV.5.8 Testnevelés	105
IV.5.9 Informatika.....	105
IV.6. AZ ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI	106

I. Bevezető

Az 1993. évi közoktatási törvény 44.§.1. bekezdés előírása szerint a NAT-követelmények, kerettantervek elfogadása után minden iskola kötelezett a Pedagógiai Program elkészítésére, a 2003. évi 51. törvény alapján az intézményi pedagógiai program új szabályozási területekkel bővült. A **Pedagógiai Program az iskola** — a képzési ciklus egészére vonatkozó — **szakmai stratégiai programja**, amely meghatározza a nevelés, a tanítás-tanulás folyamatának helyi pedagógiai elveit, tanterveit, gyakorlatát, működésének feltételeit. A nevelőtestület által létrehozott és elfogadott, a fenntartó által jóváhagyott szakmai alapdokumentum, amely átfogja az iskola működésének minden területét.

A Fazekas József Általános Iskola és Óvoda egyetlen, az 1700-as évek végétől működő intézménye Sümegcsehinek. **A hosszú történelmi múltra visszatekintő intézmény** nemcsak gyermekek oktató-nevelő munkáját vállalta fel, hanem a község kulturális életének szervezését is. Példát mutatott a nehéz történelmi időkben a szülőföld iránti szeretet és a közös összefogás teremtő erejéről.

Településünkön már az 1700-as évektől működik iskola, 1945-ig egyházi keretek között, ekkor államosították. A rendszerváltás óta a helyi önkormányzat egyetlen intézménye. Lehetőségeinkhez mérten fejlődésünk töretlen ívű, hiszen az itt folyó munkát hosszú időn át olyan — a falu életében is meghatározó — személyiségek irányították, mint iskolánk **névadója Fazekas József** tanár-igazgató, aki több évtizeden át vezette intézményünket. Nevét 1997-ben vette fel hivatalosan iskolánk.

Azért választottuk őt, mert bár a nagy történelmet nem formálta, befolyásolta, mégis e kis falu életének történelmét több évtizeden át alakította. Diákjaink nagyszüleit, szüleit tanította, indította az életbe, s emléke ma is elevenen él a köztudatban. Választásunkban az a cél vezérelt bennünket, hogy olyan személyiséget állítsunk példaképül a felnövekvő generációk elé, aki életével, munkásságával sugározza azt az erőt, hitet, példamutatást, amely minden korban képes legyőzni az akadályokat és nemes célokért a végsőkig küzdeni.

Úgy érezzük, hogy intézményünkben elindulhat egy olyan folyamat, amikor a nevelőtestület viszonylag állandó, s így közösen, zökkenőmentesen tudja közvetíteni az intézmény céljait, feladatait, értékrendjét. Különösen fontos ez akkor, amikor a Pedagógiai Programunkat készítjük, s kívánjuk bevezetni az elkövetkező években. Külön erőt fordítunk arra, hogy közösséggé formálódjon tanári karunk. Olyan **családias-kollegiális légkört** próbálunk kialakítani, amelyben az iskola, mint alkotóműhely szerepel, ahonnan olyan tanáregyeniségek emelkedhetnek ki, akik tovább növelhetik intézményünk hírét-nevét. Régen alma maternek, tápláló anyának nevezték az iskolát. Úgy érezzük, a mai időben különösen fontos, hogy egy intézmény **alma materré váljon, s meghatározója legyen települése életének.**

Intézményünk méltán büszke hagyományaira; de ezt kemény munkával ápolni, gondozni kell, mert csak így tarthatjuk meg azt a színvonalat, amelyre ma büszkék lehetünk. Elődeink örökségét felhasználva és folytatva jelmondatunknak Széchenyi István sorait választottuk:

**“ Azokért élünk, akiket szeretünk,
azokért, akik igaznak tartanak.
A jövőnek élünk, a szépért, s jóért,
amit tehetünk! ”**

Emblémánk:

Kedves Olvasó!

Örömmel tölt el Bennünket, hogy intézményünk jobb megismerése céljából kezében tartja Nevelési és Pedagógiai Programunkat. Bízunk abban, hogy az itt lefektetett elképzelések elnyerik tetszését, s partnerünk lesz ennek megvalósításában, fejlesztésében.

A közös összefogás reményében tisztelettel:

Tantestület

II. Az intézmény jogi státusza

II.1. Az intézmény

1) megnevezése:	Fazekas József Általános Iskola és Óvoda
2) székhelye, címe:	8357. Sümegcsehi, Kossuth u. 1.
3) alapító szerve:	Sümegcsehi Községi Önkormányzat 8357. Sümegcsehi, Petőfi u. 1.
4) PIR törzsszáma:	558974100
5) körbélyegzőjének felirata:	Fazekas József Általános Iskola és Óvoda Sümegcsehi
6) fenntartó és felügyeleti szerve:	Sümegcsehi Községi Önkormányzat
7) jogállása:	Önálló jogi személy. Vezetője az igazgató, akit az alapító szerv képviselő-testülete nevez ki pályázat alapján 5 éves időtartamra.
8) működési területe:	Sümegcsehi, Bazsi, Döbröce Települési Önkormányzatok közigazgatási területe, települések területéről kötelező felvételt biztosító általános iskola.
9) típusa:	Óvoda és nyolc évfolyamos általános iskola OM azonosítója: 037612
10) Az intézmény alaptevékenysége: TEÁOR száma:	80.11 Alapfokú oktatás 80.12 Iskoláskor előtti oktatás 55.51 Munkahelyi étkeztetés
Szakfeladat száma:	Elnevezése:
801214	Nappali rendszerű általános műveltséget megalapozó iskolai oktatás
805113	Napközi otthoni és tanuló szobai ellátás
805915	Oktatást kiegészítő egyéb tevékenység, tehetséggondozás, felzárkóztatás
801126	Fogyatékos gyermekek óvodai nevelése iskolai életmódra felkészítése
751779	Szakmai tevékenységet irányító és kisegítő szolgáltatás
751768	Intézményi vagyon működtetése
552312	Óvodai intézményi étkeztetés
552323	Iskolai intézményi étkeztetés

552411	Munkahelyi vendéglátás
853246	Szociális étkeztetés
801115	Napközi otthonos óvodai ellátás
805915	Oktatási célok és egyéb feladatok (szülői igény esetén térítés ellenében tanfolyamok szervezése.)

11) Az intézmény feladatai különösen:

- a) Az iskola feladata biztosítani az Általános Iskolai nevelést és oktatást ennek keretében felkészíteni a tanulókat az alapfokú iskolai végzettség, képzettség megszervezésére.
- b) Az óvoda feladata, hogy három éves kortól az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig legfeljebb 8 éves korig gondoskodik a gyermekek neveléséhez szükséges teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások tartásáról.
- c) Az iskola alaptevékenysége az Általános Iskolai nevelés, melynek során nappali tagozatos oktatást végez.
- d) A tanulók részére a menzai, napközis és tanulószobai ellátást biztosítja.
- e) A fogyatékos gyermekek óvodai nevelésével, iskolai életmódra felkészítő foglalkozás ellátásukhoz kapcsolódó további tevékenység ellátása külön vagy a nem fogyatékos gyermekekkel közösen.
- f) A fogyatékos tanulók nappali rendszerű Általános Iskolai oktatása, tanórai vagy tanórán kívüli foglalkozása az iskola pedagógiai irányításával, vezetésével. Részképességű, sajátos nevelési igényű tanulók nevelése oktatása.
- g) Az intézményben engedélyezett férőhelyek száma maximális befogadó képessége:
Óvoda: átlag 25 fő, maximum 30 fő
Általános Iskola:
1-4 évfolyam: átlag létszám 15 fő, maximális létszám 16 fő/osztály
5-8 évfolyam: átlag létszám 17 fő, maximális létszám 18 fő/osztály
- h) Az intézmény alaptevékenységen kívüli vállalkozási jellegű tevékenységet nem folytat.
- i) Az intézmény ellátja az etnikai kisebbséggel való foglalkozást.

12) Az intézmény gazdálkodási formája:

Részben önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkező

A közös fenntartású iskola és óvoda költségvetését a felügyeleti szerv Sümegcsehi Községi Önkormányzata határozza meg a társulásban résztvevő Bazsi és Döbröce Községi Önkormányzat Képviselő-testületeinek jóváhagyásával.

II.2. Alapítványok

- 1) Sümegcsehi Oktatási-Nevelési Intézmények működéséért alapítvány
- 2) Fazekas József Emlék Alapítvány

Az alapítványok adatai:

1. Az alapítvány neve:

Sümegcsehi Oktatási-Nevelési Intézmények működéséért alapítvány

2. Az alapító:

Sümegcsehi Községi Önkormányzat Képviselő-testülete

3. Az alapítvány székhelye:

Fazekas József Általános Iskola és Óvoda
Sümegcsehi, Kossuth u. 1.

4. Az alapítvány célja:

A Fazekas József Általános Iskola és Óvoda tanulóinak sokoldalú segítése:

- az általános iskola szakmai felszereltségének javítása,
- a nevelőmunka feltételeinek javítása, korszerűsítése,
- a tanulókkal kiemelkedően foglalkozók, eredményeket elérők elismerése, támogatása,
- az idegennyelv választhatóságának minél teljesebb támogatása, feltételeinek korszerűsítése,
- a számítástechnikai-informatikai ismeretek oktatásának bővítése, korszerűsítése,
- egyéb szociális és jóléti célú támogatás,
- az intézmény fenntartási és működési költségek pótlása, illetőleg biztosítása.

1. Az alapítvány neve:

Fazekas József Emlék Alapítvány

2. Az alapító:

Dr. Fazekas József
anyja neve.: László Margit
született.: 1939.04.10.
8600. Siófok, Kandó K. u. 11. II/7.

3. Az alapítvány székhelye:

Fazekas József Általános Iskola és Óvoda
Sümegcsehi, Kossuth u. 1.

4. Az alapítvány célja:

A Fazekas József Általános Iskolában tanuló hátrányos helyzetű gyermekek tanulásának és továbbtanulásának elősegítése.

III. Az intézmény nevelési programja

III.1. Alapelvek, értékek, célok

A **nevelés célja** mindig egy jobb, tökéletesebb nemzedék formálása, kialakítása. Pedagógiai Programunk a XXI. század első évtizedének végéig fogalmazza meg azokat a célokat, amelyeket intézményünk fontosnak tart annak érdekében, hogy a jövő századra felkészíthesse növendékeit. Nevelni csak megfelelő értékrend kialakításával lehet. Ezért munkánkban **az emberi kultúra általános alapértékei** (igazság, jóság, szépség, szeretet) meghatározó jellegűek. Ehhez társulnak azok az értékek, amelyek iskolánk sajátos arculatát adják.

Iskolánkban, a helyi igények ismeretében az elkövetkező időszakban szerkezetváltásra nem kerül sor, továbbakra is **8 osztályos, 4 alsó, 4 felső tagozattal működő iskola marad.**

Eddigi munkánkat a **gyermekszereteten alapuló, gyermekközpontú pedagógia** jellemezte. Ennek szellemében kívánjuk munkánkat folytatni. Olyan **gyermekközpontú iskolát** szeretnénk, ahol gyermekléptékű a tananyag; van idő a gyakorlásra; serkentőerő a sikerélmény és nem az elvárások; ahol a gyerekek szívesen tanulnak és tevékenykednek. Azt valljuk, hogy azok az emberek, akik gyermekkorukban magas szintű képzést kapnak, egész életükre hatékonyra válnak.

Az általános iskola, így a mi iskolánk cél- és feladatrendszerét általános vonatkozásban a **Nemzeti Alaptanterv alapelvei** határozzák meg.

A közoktatási törvényben meghatározott funkciók:

- Az általános iskola biztosítsa az **általános műveltséget, az alapfokú oktatást, nevelést.**
- Tegye lehetővé a tanulók érdeklődésének és képességeinek megfelelő **továbbtanulást, pályaválasztást.**
- Az iskola biztosítsa az Emberi jogok Egyetemes Nyilatkozata és a Nemzetközi Egyezmény a Gyermekek jogairól című deklaráció előírásait.
- A személyiség teljes körű kibontakozásának segítése.
- Fokozott gyermekvédelmi funkció.

A **közvetlen társadalmi környezet** (község, szülők, gyermekek) igényei által meghatározott funkciók:

- Minden gyermeket meg kell próbálni sikeresen 8 osztályon végigvinni annak érdekében, hogy tovább tudjon tanulni.
- Minden tanulónk számára biztosítanunk kell az alapkészségek elsajátítását, amelyek a társadalomba való beilleszkedéshez szükségesek.
- Kistélepülés kisiskolája lévén a szülők a minél többféle, változatos tartalmú tevékenységek szervezését igénylik.

Ezen alapfunkciók ellátása mellett célunk a tanulók képességeinek kibontakoztatásával, tehetséggondozással, korrepetálással **egyenlő esélyt biztosítani** az általános műveltség alapjainak elsajátításához.

Iskolánk hosszú múltra tekinthet vissza és büszke hagyományaira, ezért továbbra is célunk **hagyományaink ápolása**.

- Hagyományos ünnepeink közös megtartása a község lakóival és a gyerekekkel.
- Fazekas-napok.
- A Hagyományörző csoport tevékenysége.

Nyitottság és tolerancia más népek, fajok, kultúrák és szokások iránt.

- Nevelő munkánk kiemelt szerepet szán a nemzeti azonosságtudat fejlesztésének, beleértve az ország nemzetiségeihez, etnikumához tartozók azonosságtudatának tiszteletben tartását.
- Emellett fontosnak tartjuk, hogy tanulóink képesek legyenek helytállni a globalizálódó világban. Nemcsak a nemzethez, hanem Európához való tartozásukat is hangsúlyozzuk.

A természet és a környezet szeretete és védelme.

- A szűkebb-tágabb értelemben vett szülőföld megismerése kirándulások, túrák, táborozás kapcsán.
- Jeles napok a természetvédelemben program.

Egészséges életmódra nevelés.

- Az önkiszolgálás, egészséges és kulturált étkezés szokásainak kialakítása.
- Az öltözködés, a tisztálkodás, a testi higiénia igényének kialakítása.
- A testi és szellemi teherbíró képesség fejlesztése.
- Mentálhigiénés program beindítása.

A magyar kultúra megismertetése, védelmére és továbbfejlesztésére való nevelés.

A művészetek iránti igény felkeltése.

- A szép, szépség felismerése, megbecsülése, megóvása.
- Műélvezetre nevelés.
- Színház, film, hangverseny, könyvtár, múzeumlátogatás.

A tanulók **teljes személyiségének fejlesztése**, elsősorban **szilárd jellemük** kialakítása az iskolában folyó valamennyi tevékenység keretén belül.

A pedagógusoknak ismerniük kell és a fiatalok nevelésekor határozottan képviselniük kell a **tradicionális emberi, a magyar és a helyi értékeket**.

A pedagógiai munka színvonalának emelése.

- Részvételek továbbképzéseken, tanfolyamokon, tréningeken.
- Az alkalmazott pedagógiai módszerek megismerése, megvitatása.

Nevelőtestületünk pedagógiai kultúrájának folyamatos fejlesztése, egészséges nevelési és oktatási eljárások, követelményrendszerek kialakítása.

- A szakmai munkaközösségek bevonásával teljesítmény és nevelési eredményvizsgálatok végzése az 1. osztályban, 4. osztályban, 6. osztályban, 8. osztályban.

III.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

III.2.1 Általános bevezető

Célunk és feladatunk az egész gyermeki személyiség - az értelem, az érzelem, a fizikum, a jellem - harmonikus és **differenciált fejlesztése**.

Prioritások:

- nyújtsunk minden tanulónak egységes, korszerű, továbbépíthető alapműveltséget
- fejlesszük erkölcsi tulajdonságaikat, közösségi magatartásukat
- tegyük képessé őket a szép befogadására, megóvására és megteremtésére
- testileg, szellemileg egészségesek lehessenek gyermekeink

Fentiek megkövetelik az *iskola nyitottságának és társadalmi kapcsolatainak kiszélesítését, az iskolán kívüli nevelési tényezők koordinálását, hatásrendszerük tudatos felhasználását.*

A tudomány és technika fejlődése nélkülözhetetlenné teszi az állandó önművelődés igényének és készségének megalapozását, a képességek sokoldalú fejlesztését. Egyre fontosabbá válik a gondolkodási képességek, különösen a problémamegoldó képesség fejlesztése.

Gyermekeink érdekében ezért minden lehetséges eszközzel igyekszünk elérni, hogy megakadályozzuk hátrányaik felhalmozódását, a lemorzsolódást.

Fontos feladatunk, hogy hozzájáruljunk a különböző körülmények között élő tanulók fejlődési esélyegyenlőségének biztosításához, személyiségük kibontakoztatásához, képességeik fejlesztéséhez. Meg kell alapoznunk pályaválasztásuk sikerét.

III.2.2 Nevelőmunkánkat meghatározó fő feladataink

III.2.2.1 Értelmi nevelés

A tantervekben rögzített művelődési anyag feldolgoztatása és alapvető ismeretek elsajátíttatása a tanulókkal - építve iskolán kívül szerzett tapasztalataikra, ismereteikre is - oly módon, hogy folyamatosan fejlődhessenek.

Az értelmi nevelés szerves része az önálló ismeretszerzés, az állandó önművelés, a művelődés igényének, készségének, képességének kialakítása; a tanulás motivációjának erősítésével, helyes technikájának megalapozásával.

Mindez megkívánja a tananyag feldolgozásának és az órán kívüli tevékenységeknek a differenciálását.

III.2.2.2 Erkölcsi, közösségi nevelés

A tanulók társadalmi, állampolgári ismereteinek megalapozása az állampolgári jogok és kötelességek megismertetésével, az iskolai demokrácia gyakoroltatásával.

A tanulók aktív, öntevékeny kezdeményező közösségi életének irányítása, támogatása.

Munkakultúrájuk megalapozása, kötelességtudatuk fejlesztése, a rendszeres és pontos, tudatos, fegyelmezett feladatvégzés szokásainak kialakítása.

III.2.2.3 Tudományos és technikai nevelés

Korunk tudományos és technikai ismeretrendszerének megismertetése életkoruknak megfelelően. Az informatika eszközrendszerének megismerése és használata.

III.2.2.4 Esztétikai nevelés

Az esztétikum felismerése, megbecsülése, megóvása és létrehozása.

A valóság művészi visszatükröződésének megértetése. Műélvezetre neveléssel, az érzelmi kultúra alakítása.

III.2.2.5 Egészséges életre nevelés

A tanulók optimális fejlődéséhez szükséges feltételek és tevékenység biztosítása; higiénés, mentálhigiénés kultúra megalapozása, az ehhez szükséges eszközök és ismeretek megismertetése, elsajátíttatása és rendszeres gyakoroltatása.

Egészséges életmódjuk, napirendjük, életrendjük szervezése; fizikai és pszichikai teljesítményük fokozása, teherbíró képességük fejlesztése. Öntevékeny egészségvédelem.

A környezet védelmére vonatkozó ismeretrendszer és szokások kialakítása, gyakoroltatása.

A nevelés ezen fő feladatai összefonódva, a tanórai és tanórán kívüli nevelés, az oktatás folyamatában, az iskolai és ezen belül a nevelői, tanulói közösség tevékenységének során valósulnak meg. A nevelő hatások a gyermek személyiségében integrálódnak, ezért a nevelőmunka tartalmi feladatai elválaszthatatlanok a gyermeki személyiség megismerésétől és tudatos, tervszerű, pszichológiailag megalapozott alakításától.

III.2.3 Nevelési tevékenységünk pedagógiai alapelvei

III.2.3.1 Az iskola nyitottsága

Nevelők, tanulók egyaránt bekapcsolódnak a helyi társadalom életébe, tevékenységébe.

Az iskola bevonja az iskolahasználókat munkájába. Figyelembe veszi partneri igényeiket. Folyamatosan kéri véleményüket, méri elégedettségüket.

III.2.3.2 Az iskolai élet demokratizmusa

Az iskola tegye lehetővé a jogok és kötelességek érvényesítését, az érdemi döntések körének a tanulók korához és fejlettségéhez mért kiterjesztésével.

A diákönkormányzat gazdag, színes, sokoldalú közösségi életet szervezzen és irányítson, biztosítva a teljesítményre ösztönző légkört.

III.2.3.3 A tanulók tevékenységének szervezettsége

Tanulói aktivitásra épülve gyakorlótere legyen a változatos közéleti tevékenységnek. A nevelőtestület a diákönkormányzattal, iskolaszékkel és a szülői munkaközösséggel közösen szervezze és irányítsa.

A tanulók önállósága terjedjen ki az egész iskolai élettevékenységükre.

III.2.3.4 Motiválás

A tanulói tevékenységeket kezdettől fogva motiválni kell, hiszen így a gyerekek az iskolába lépéstől fogva a magukénak érzik a kitűzött célokat és feladatokat.

III.2.3.5 A tanulás fogalmának tágabb értelmezése

Tekintsük tanulásnak az elméleti és gyakorlati ismeretek, jártasságok, készségek elsajátítását; a képességek kialakulását; meghatározott viszonyulások, érzelmi és akarati tulajdonságok fejlődését, valamint a magatartás pozitív alakulását is. Mindez nagyban segíti a hátrányos helyzet leküzdését.

III.3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

III.3.1 Közösségfejlesztés célja:

- gyermekközösségeknek és az egyes tanulók személyiségének fejlesztése az egyes tanulók személyiségének fejlesztése
- a kollektíva és az egyén egymáshoz, valamint a társadalomhoz való helyes viszonyának megalapozása
- a tanulók erkölcsi tulajdonságainak formálása
- ösztönzés és útmutatás a helyes magatartás és életmód kialakításához, az életkornak megfelelő szinten
- a tanulók egyéni és közösségi- közéleti tevékenységének szervezése.

III.3.2 A közösségfejlesztés feladata:

a.) A közösség és személyiség viszonyának fejlesztése érdekében:

- a gyermekközösség életének, sokirányú tevékenységének fejlesztése
- a tanulók önkormányzó képességének kibontakoztatása
- a kollektíva iskolán belüli és külső kapcsolatainak létrehozása, erősítése
- nevelés a társak iránti érdeklődésre, helyes megítélésükre, a tanulók társas kapcsolatainak gazdagítása
- a gyermekek önismeretének fejlesztése, önnevelésének irányítása, eszményképük kialakításának elősegítése
- ösztönzés és útmutatás az egyéni érdeklődés, képességek, hajlamok fejlesztésére
- az egyén és a közösség helyes viszonyának formálása, a tanulók magatartását befolyásoló pozitív közvélemény kialakítása, felkészítés a társadalom életében való cselekvő részvételre
- előkészítés a helyes családi életre, felkészítés a családban folyó életre
- nevelés a magánélet és a közélet érdekeinek egyeztetésére

b.) A világnézeti, erkölcsi, politikai magatartás kialakítása érdekében:

- a tanuláshoz és a munkához való helyes viszony kialakítása
- az eredményes tanulás feltételeinek megteremtésére való nevelés
- a tanulás motívumainak fejlesztése
- a helyes, gazdaságos tanulási módszerek elsajátíttatása
- a továbbtanulási lehetőségek, a tanulók előtt nyitva álló szakmák, foglalkozások, életpályák megismertetése, előkészítés a tudatos iskola- és pályaválasztásra
- meggyőzés a rendszeres tanulás és a jól végzett munka egyéni és társadalmi jelentőségéről, az egész életen át tartó önművelés fontosságáról
- a tanulók egészséges és kulturált életmódra nevelése
- biztonságos, egészséges életre, a tiszta és rendes környezet megteremtésére, környezetvédelemre nevelés
- az iskolai és iskolán kívüli játék-, sport-, kulturális tevékenység megszervezése
- az egyént fejlesztő és a közösséget erősítő szabadidő-eltöltésre nevelés.

III.3.3 Az intézmény hagyományainak rendszere

Mivel településünkön már az 1700-as évektől működik iskola, nagy **hangsúlyt fektetünk hagyományaink ápolására**. A következő ünnepélyeket, megemlékezéseket rendezzük meg iskolánkban:

- Tanévnyitó ünnepély,
- Október 23-ai megemlékezés,
- Mikulás ünnepély,
- Karácsony,
- Öregek napja,
- Farsang,
- Március 15-e,
- Anyák napja,
- Gyermeknap,
- Ballagás,
- Tanévzáró ünnepély.

Intézményünkben hosszú éveken át nem volt megfelelő a szakos ellátottság, nagy volt a fluktuáció, ezért nem volt lehetőség arra, hogy a diákok közvetlen módon válasszanak osztályfőnököt, ez a feladat az iskolavezetésre hárult. Az elmúlt években stabilizálódott a nevelőtestület, megfelelő a szakos ellátottság, kialakult a törzsgárda. Lehetővé vált, hogy tanárok és tanítványok alaposabban megismerjék egymást, így az osztályfőnökök kiválasztásánál jobban figyelembe vehető az adott osztály összetétele és a tanulók kívánsága.

Végzett diákjaink tartják a kapcsolatot osztályfőnökükkel, volt tanáraikkal, rendszeresen szerveznek **osztálytalálkozókat**.

Iskolánk hagyományaival, rendezvényeivel igyekszik erősíteni e kapcsolatot, hiszen minden nagyobb eseményre mozgósítja volt diákjait, tanárait, dolgozóit.

Ilyen nagy találkozásnak voltunk tanúi az elmúlt évben, amikor iskolánk felvette Fazekas József nevét és óvodánk 20 éves jubileumát ünnepelte.

A helyi óvoda és iskola közös irányítás alatt működik, s ez számos lehetőséget biztosít minden szinten az együttműködésre. Az elsős tanítók és az óvónők napi kapcsolatot tartanak, rendszeresek a leendő iskolások látogatásai tanítási órákon.

A nevelési folyamaton belüli együttműködésünk formái:

- kölcsönös bemutató órák és foglalkozások,
- nyílt nap az iskolába jövő gyermekek számára,
- leendő első osztályos nevelők részvétele az óvodai nyílt napokon,
- az óvónők látogatása a szeptemberben iskolát kezdő gyermekek osztályaiban,
- felmerülő problémák megbeszélése.

Ezen kívül számos **közös rendezvényünk** is van pl.: farsang, gyermeknap, karácsony, stb. Az egységes óvodai és iskolai nevelés **lehetővé teszi** a gyermekek és szülők számára **az átmenet folyamatosságát, problémamentességét**.

Intézményünk szoros kapcsolatot alakított ki a **családokkal**, mivel gyermekeink nevelésének hatékonysága nagyban függ attól, mennyire képes az iskola célkitűzéseit,

nevelési elképzeléseit a szülőkkel elfogadtatni, illetve a szülőket ebbe a munkába bevonni, ezért - immár hagyományosan - a gyermekek családjaival maximálisan jó együttműködésre törekszünk.

Ennek érdekében erősítjük a már hagyományosnak mondható formák hatékonyságát.

Ennek lehetőségei:

- szülői értekezlet, fogadó óra, családlátogatás,
- nyílt napok rendszeres szervezése minden évfolyamon,
- pályaválasztási tájékoztató a 7., 8. évfolyamok szülői számára,
- közös ünnepek osztály-, iskolai- és községi szinten,
- szülők - pedagógusok bálja,
- iskolaszék.

A **diákönkormányzat** tíz éve működik szervezett formában és külön munkaterv alapján iskolánkban. A diáktanács minden évben újraválasztja elnökét, és képviselőt delegál más szervezetekbe. (iskolaszék stb.) Felnőtt vezetőjét a diákok javaslata alapján a tantestület választja meg.

Folyamatos feladataink közé tartozik az iskolai **ügyeleti rend** ellátása, a **diákkezdemenyezések** képviselője.

Önálló döntési, egyetértési, véleményezési jogokkal minden esetben élnek. Számos kezdeményezésük valósult meg (sport öltözők átalakítása, csengetési rend módosítása, iskolaköpeny viselésének megszüntetése felső tagozatban stb.).

Az iskola tanulói közös tevékenységük megszervezésére **közösségeket** hozhatnak létre (osztályok, baráti körök, sportkörök, számítástechnikai klub stb.), akik maguk döntenek el, hogy milyen szabályok szerint működnek. A tanulóközösségek maguk választják meg tisztségviselőiket (elnök, titkár stb.), jogosultak arra, hogy képviseltessék magukat a diákönkormányzatban. A **diákönkormányzat tevékenysége** a diákokat érintő minden kérdésre kiterjed. A diákönkormányzat - a nevelőtestület véleményének kikérésével - dönt saját működéséről, a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról, hatáskörei gyakorlásáról, egy tanítás nélküli munkanap programjáról, az iskolarádió létrehozásáról, működtetéséről, s diákvezetőjének megbízásáról.

A diákönkormányzat a tanulói érdekképviselőtől túl részt vesz az iskolai élet alábbi területeinek segítésében, szervezésében is:

- tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok, stb.)
- sportélet,
- túrák, kirándulások, táborok szervezése,
- kulturális programok szervezése,
- társadalmi munkák szervezése,
- tanulói ügyelet megszervezése.

A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatát a választó tanulóközösség fogadja el, s a nevelőtestület hagyja jóvá.

Egyedi diákjogi ügyben a diákönkormányzat állást foglal, s ezt az állásfoglalást hivatalosan az igazgató, a nevelőtestület tudomására hozza.

Diákközyűlést évente egy alkalommal tartunk, mely az iskola tanulóinak tájékoztató és tájékozódó fóruma. Feladata a gyermeki jogok és tanulói jogok helyzetének áttekintése és értékelése. A diákközyűlésen a tanulók kérdéseket tehetnek fel, s válaszokat kell kapniuk az iskola vezetőitől. Lehetőséget nyújt az iskolában felmerült diákjogi problémák felvetésére, az iskolavezetéssel közösen elfogadható megoldások kezdeményezésére.

Hosszúideje kiemelt feladatunknak tekintjük szoros együttműködés kialakítását a környező kisiskolákkal, a ZALA-KAR-ral és a TÁTIKA-REZI RÉGIÓ iskoláival. A kapcsolat nemcsak a közös rendezvények, a felmenő rendszerű tanulmányi versenyek szervezését és megrendezését foglalja magába, de számos egyéb tevékenységre is kiterjed. Az intézmények vezetői éves rendszerességgel egyeztetik programjaikat, közös továbbképzéseken veszünk részt, folyamatosan együttgondolkodunk a kistéleplési szerkezetből adódó nehézségek, problémák megoldásain. Tapasztalatainkat kicseréljük, javaslatainkkal segítjük egymás munkáját.

Pályázati esélyeink javítására a ZALA-KAR térségi társuláson belül munkaközösségeket hoztunk létre, melynek egyik feladata a közös pályázatok elkészítésének koordinálása. A kisiskolák igényei alapján két munkacsoport alakult ki, amelybe iskolánként egy főt delegáltunk. Így vált lehetővé pl.: kézműves szakkör beindítása, az óvodákban logopédus foglalkoztatására, egy mentálhigiénés program kidolgozására valamint számos közös továbbképzés megtartására, szakmai előadásokra.

Ez év tavaszán a Tátika-Rezi Régió keretén belül is létrehoztuk az Oktatási Bizottságot, amelynek feladata a kistérségeknek leírt pályázatok figyelése és elkészítése.

Községünk lakói katolikusok, mélyen vallásosak, így gyermekeiket is igyekeznek ebben a hitben nevelni. Iskolánk évszázadokon át egyházi irányítás alatt állt egészen a felszabadulásig, akkor államosították. A rendszerváltás után - mivel határozott igény mutatkozott a szülők részéről - ismét szorosabbá vált az egyházzal kapcsolatunk. A **hittantanítás** az iskola épületében történik az órarend figyelembevételével. A kölcsönös bizalom, megbecsülés és egymás munkájának segítése jellemzi kapcsolatunkat a kanonok úrral. Községünkben évek óta működik a **Katolikus Lányok és Asszonyok Szervezete**, amely különböző kulturális és vallási rendezvényeket szervez, amelynek iskolánk rendszeresen otthont ad.

III.4. Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Az első osztályos tanulók beiratkozása előtt kikérjük az óvodai szakvéleményt, ennek ellenére előfordul, hogy nehezen haladó, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyerekek kerülnek intézetünkbe, rendszerint a háttérben szociális, kulturális, egészségügyi okok találhatók. Az integrált oktatásra-nevelésre próbálunk szakmailag, pedagógiaiilag, felkészülni, ahhoz alkalmazkodni.

Nem az intézmény alkalmazásában álló logopédus segíti a diszlexiás, beszédhibás, stb. óvodások haladását.

Az intézmény alkalmazásában álló nyelv- és beszédfejlesztő pedagógus másoddiplomával rendelkező óvodapedagógus segíti az eltérő képességű tanulók fejlesztését.

Tanulási zavarok típusai:

- a) Részképesség-zavarok – kognitív funkciók (a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás zavarai)
 - motorikus zavarok (nagymozgás, finommozgás)
- b) Komplex tanulási zavarok
 - diszlexia (olvasászavar)
 - diszgráfia (írászavar)
 - diszkalkulia (számolási zavar)
- c) Viselkedés, énkép, önértékelés területén mutatkozó zavarok
 - beilleszkedési zavarok
 - hiperaktivitás

Az integrált nevelés lényege, hogy nem az elkülönítetten történő kezelést, a másságot hangsúlyozza a törvényt, hanem a megsegítés lehetőségét.

A fejlesztő pedagógusra szélesebb körű feladatok várnak:

- a probléma felismerése
- annak megállapítása, hogy a probléma átmeneti-e vagy tartós
- a probléma megoldható-e házon belül, vagy külső szakember bevonása szükséges
- az iskolát segítő intézmények tevékenységének ismerete, megfelelő kommunikáció ezen szakszolgálatokkal. (Nevelési Tanácsadó, Gyermekjóléti Szolgálat, Szakértői Bizottság)

III.5. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

A tehetség, képesség kibontakoztató tevékenység nevelő- oktató munkánk kiemelkedő feladata.

Már óvodás korban elkezdődik ez a munka, s az iskola épít az itt szerzett alapokra, tapasztalatokra.

A nevelés-oktatás folyamatában a differenciált foglalkoztatás került előtérbe, amely lehetővé teszi, hogy a tehetséges gyermek továbbfejlődjön, s a lassabban érő is kibontakoztathassa képességeit. Tanulóink számára változatos tevékenységformákat kínálunk, melyekhez az intézmény biztosítja a kereteket s a szakszerű irányítást:

- szakkörök
 - szaktárgyi, pl. angol, biológia, informatika
 - egyéb, pl. kézműves, színjátszó, hagyományápoló, sportkör, énekkar
- versenyek
 - tanulmányi versenyek – helyi, régiós, megyei, országos, nemzetközi
 - vetélkedők
 - feladatmegoldó versenyek
 - pályázatok – tudományos diákköri, művészeti
- kulturális bemutatók, szemlék

Az itt szerzett tapasztalatok, eredmények segítik önértékelésük fejlődését, s további ösztönző erőt jelent a későbbi erőpróbákra való felkészülésben.

III.6. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

A tanulók egyéni képességei különbözőek. A frontális osztálymunkát egyéni, differenciált bánásmóddal kombinálva is gyakran tapasztaljuk, hogy egy-egy gyermek lemarad az adott tananyagban, nem éri el a tantárgyi minimumkövetelményeket.

Az órai munka megfigyelésével, a számonkérés különböző fajtáinak (felelet, felmérőlap) értékelése közben hamar kiderül, kik a lassabban haladó, gyengébben teljesítő tanulók. További teendőinket az határozza meg, hogy milyen típusú az adott gyermek problémája. A lassabban fejlődő tanulók közül azoknál, akik kissé lassabbak az osztály haladási tempójánál, de szorgalmasak, és csak megerősítést, elmélyítést igényelnek, tanulási nehézségről beszélünk. Náluk eredményesnek és elegendőnek bizonyul a korrepetálás, tantárgyi felzárkóztatás, amely az adott tananyag sokoldalú gyakorlását jelenti. Ebbe a csoportba tartozik a hátrányos helyzetű családokból érkező tanulók nagy része.

Azok a gyermekek, akiknél jó értelmi képesség mellett kitartó gyakorlás ellenére sem tapasztalunk javulást, tanulászavarra (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia részképesség-zavarra) kell gyanakodnunk. Ennek megállapításához szakemberhez kell irányítanunk a tanulót. A diagnosztizálás után a gyermek rendszeresen speciális fejlesztő foglalkozáson vesz részt, amelyet a fejlesztést végző szakemberrel folyamatosan konzultálva, egyénre szabott terv alapján segíthetünk.

Gátolhatják a teljesítményt a magatartási zavarok, amelyek szintén speciális kezelést igényelnek.

Segítő szakemberek:

- A tanulási, magatartási zavarok vizsgálatát a keszthelyi Nevelési Tanácsadó és a zalaegerszegi Gyógypedagógiai Fejlesztő, Tanácsadó és Továbbképzési Központ munkatársai végzik.
- Speciális fejlesztő foglalkozást az intézményt ellátó fejlesztő-pedagógus, logopédus végez.

A pedagógus feladatai a tanulási kudarcnak kitett tanulók megsegítésével kapcsolatban:

- Toleráns, empátikus magatartásával mutasson példát a másság elfogadására.
- Legyen jártas a témában a problémák felismerése, kiszűrése szintjén. (Tudja, hogy mikor, hova kell irányítani a gyermeket.)
- Folyamatosan tartsa a kapcsolatot a gyermeket segítő szakemberrel, a közösen megbeszélte terv alapján támogassa a gyermek fejlesztését.
- Egyéni, differenciált feladatadással segítse a gyermek fejlődését.
- Lássza el tanácsokkal a szülőket a gyermek fejlesztésével kapcsolatban.

III.7. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Az iskola korrepetálásokat biztosít:

- 1. osztály: 1 óra/hét,
- 2. osztály: 1 óra/hét,
- 3. osztály: 1 óra/hét,
- 4. osztály: 1 óra/hét,

felső tagozaton pedig alkalomszerűen az igényeknek megfelelően.

Az osztályfőnökök figyelemmel kísérik a nehéz anyagi helyzetű családok gyermekeit.

Arra törekszünk, hogy minden a szolgáltatást igénylő tanulónak biztosítsuk a tanulószobát, napközit.

III.7.1 Napközi otthon, tanulószoba

Jelenleg 1 napközis csoport és 1 tanulószobai csoport működik iskolánkban. Ez heti 23.5 illetve 15 óra átlagos órakeretet jelent. A csoportok heterogének, a napközis csoport az alsó tagozatot foglalja magába, a tanulószoba pedig felső tagozatosokból áll.

Tartalmi vonatkozásban szükséges, hogy a napközi több legyen, mint házi feladat-elkészítő hely. Törekszünk minél változatosabb szabadidős tevékenységeket szervezni. Technikai, kulturális, sport, séták kirándulások stb. foglalkozásokkal fejlesztjük a tanulók tevékenységét, játékkultúráját s kellemesebbé tesszük számukra a délutáni órákat.

Technikai tevékenység során alkalmat adunk különböző munkafajták gyakorlására. Alacsony óraszámú készségi tárgyak miatt fontos, hogy a tanulók kielégíthetik az ilyen irányú érdeklődésüket.

Kulturális területen zene ill. mesehallgatása, színházlátogatásokra való igény felkeltése, mellyel próbáljuk formálni a színvonalas értéket jelentő kultúrára irányuló igényüket.

Séták, kirándulások alkalmával környezetük megismerése, a természetben lezajló folyamatok megfigyelésére nyújt alkalmat.

A délután során a gyerekek legfontosabb munkája a tanulás. Segíteni kell a tanulókat a képességeik szerinti teljesítmény elérésében. A tanórai munkára alapozva a megszerzett ismereteket segíteni kell elmélyíteni s gyakorlással a készségeket fejleszteni.

Kiemelt feladat az alapkészségek fejlesztése: olvasás, írás, számolás, beszéd. Feladat a másnapra való lelkiismeretes felkészülés, a fegyelmezett légkör kialakítása, amely lehetővé teszi az elmélyült tanulást. Ezt segítik a rendszeres könyvtárlátogatások, filmvetítések, mesedélutánok.

Figyelembe kell venni az eltérő képességű, érdeklődésű gyermekek sokféleségét. Törekedni kell az önálló tanulás képességének kifejlesztésére, a tanulási kedv kialakítására, megőrzésére.

Törekszünk az önálló tanulás képességének kifejlesztésére, a tanulási kedv kialakítására, megőrzésére, nyitottságának kibontakoztatására.

A játékos egészségfejlesztő testmozgás foglalkozásokat a hét azon napjain szervezzük meg, amelyekben a délelőtti tanítási időszakban nincs testnevelés óra.

A napközis és tanulószoba oktató-nevelő munkáját a sokszínűségnek, az esélyegyenlőségre való törekvésnek kell vezérelnie a mindennapokban.

III.8. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermek- és ifjúságvédelem átfogóan tartalmazza mindazokat a követelményeket, amelyek érvényesítése a gyermekek megfelelő testi, értelmi és érzelmi fejlődését szolgálják.

A gyermek- és ifjúságvédelem megelőző szakaszában a **veszélyeztetettség észlelésében** és **felderítésében**, valamint az okok megszüntetésére irányuló visszajelzésben jelentős szerepet tölt be intézményünk.

E tevékenység a „problémás” gyermekekre vonatkozó differenciált nevelőmunkát (beszélgetések, családlátogatások, egyéni és kiscsoportos felzárkóztatás stb.), a rászorultságnak megfelelő szociális gondoskodást (kedvezményes illetve ingyenes étkeztetés, beiskolázási segély, tankönyvtámogatás stb.), valamint a gyermek védelme érdekében a szülő támogatását (nevelési segély, szülő foglalkoztatása közhasznú munkásként), illetve, figyelmeztetését célzó hatósági intézkedés kezdeményezését foglalja magába.

A leggyakrabban előforduló veszélyeztető tényezők:

- környezeti ártalom,
- negatív családi körülmény,
- magatartási probléma,
- szociális nehézség,
- egészségi ártalom.

A legnehezebb dolgunk akkor van, amikor ezen tényezők együttesen jelennek meg a gyerekek, a családok életében.

Iskolánkban minden tanév elején az osztályfőnökök és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős **felméri** a tanulók szociális helyzetét egy jól bevált **kérdőív** segítségével.

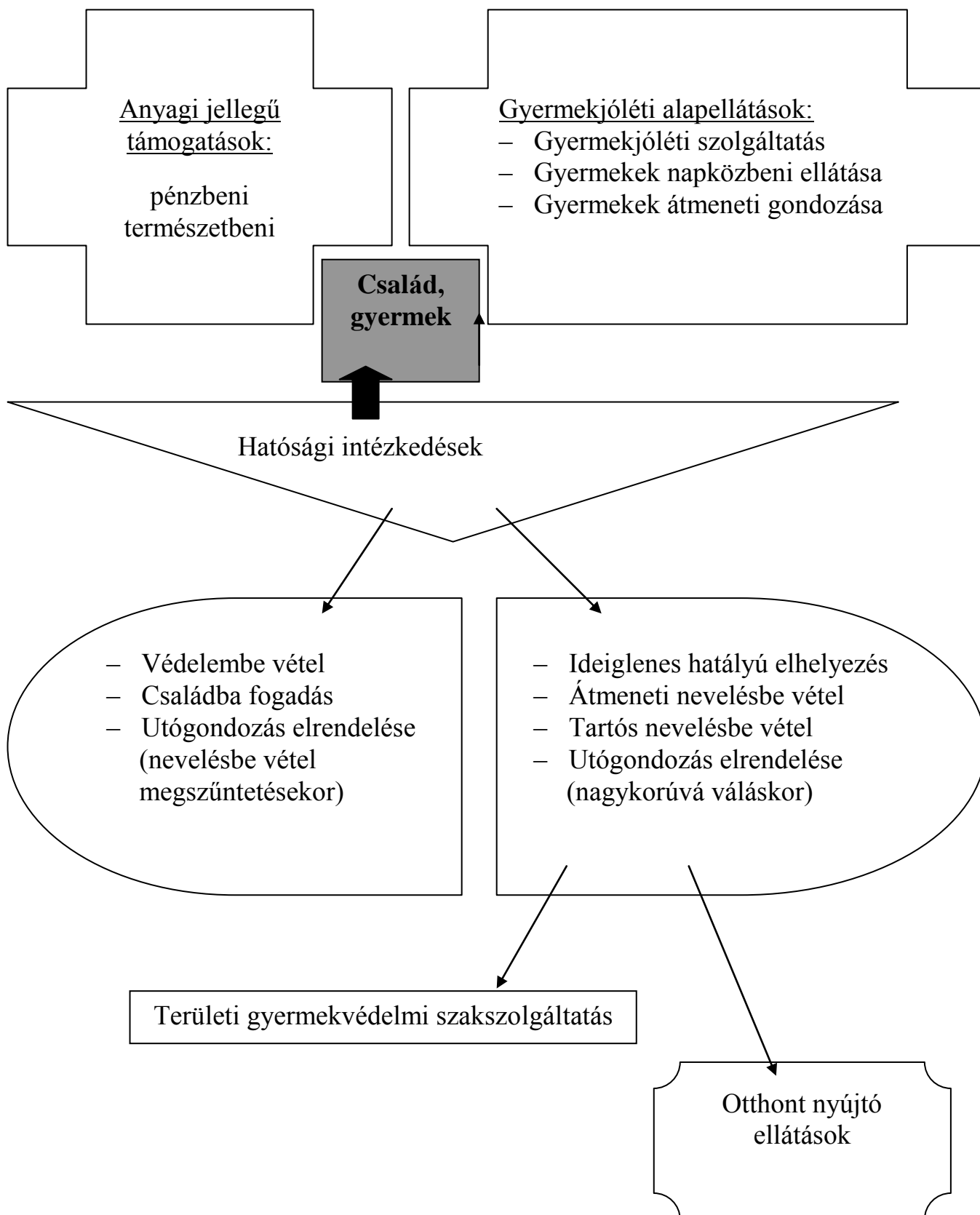
Településünkön kialakításra került egy **családi gondozóház**, mely állami gondozott kisgyermek nevelésére szolgál.

Az ő életükben felelősségünk fokozott, s ez megkülönbözteti a komplex megközelítést, az együttműködést képzett szociális szakemberekkel és intézményekkel:

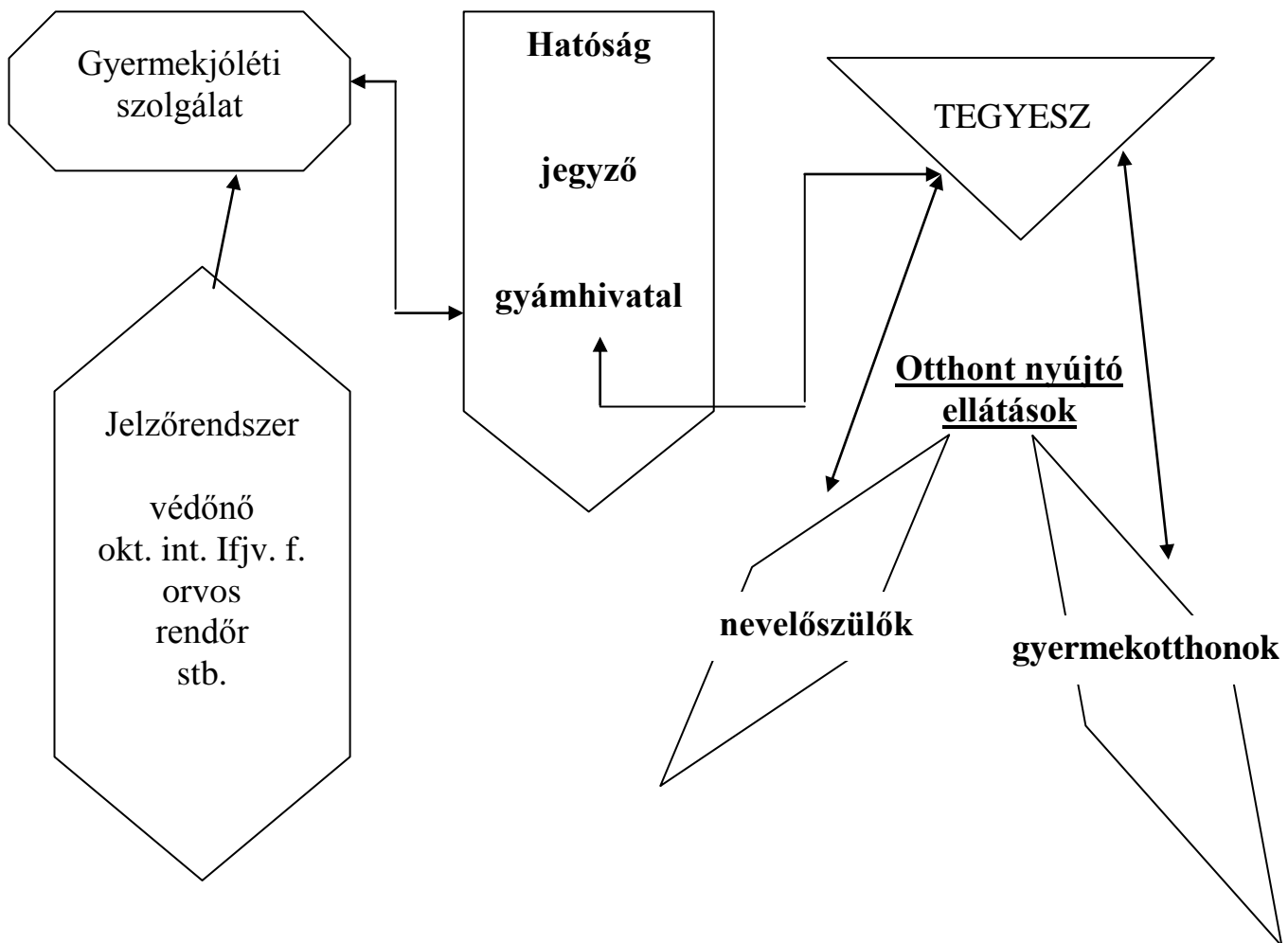
- Gyermek és Ifjúságvédelmi Intézet,
- Nevelési Tanácsadó.

Fontos számunkra, hogy az iskolában jelentkező problémák nagy részét - segítő szakemberekkel - az iskola saját problémamegoldó kapacitásának bővítésével helyben is képesek legyünk megoldani.

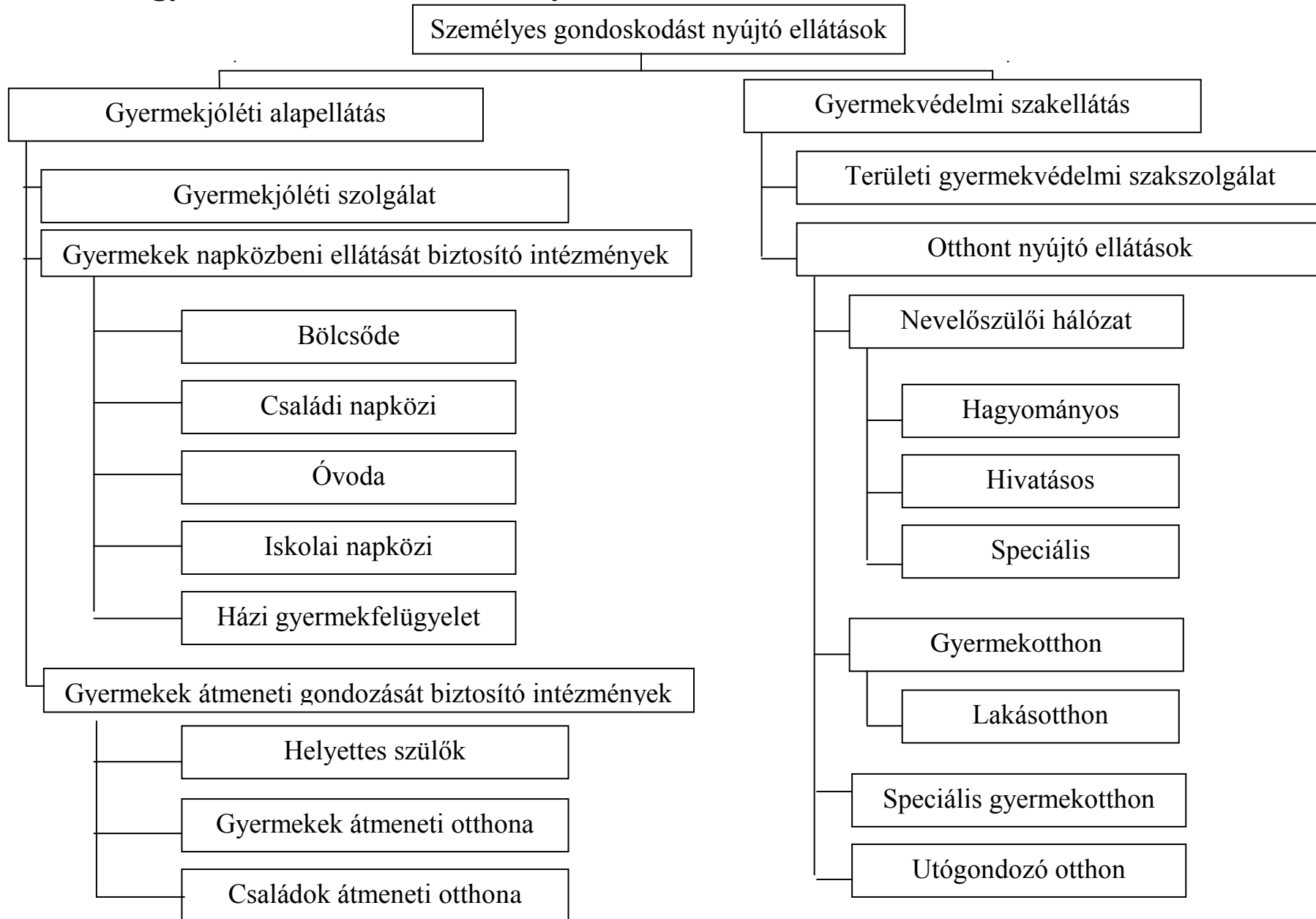
III.8.1 A gyermekek védelmének rendszere

III.8.2 Kapcsolatok kialakítása a szakemberek között

III.8.3 A gyermekvédelem intézményrendszere

III.8.4 A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos legfontosabb jogszabályok

1997. évi XXXI. törvény	A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (a továbbiakban Gyvt.)
1993. évi LXXIX. törvény	A közoktatásról (a továbbiakban Kt.)
1952. évi 23. törvényerejű rendelet	A házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény hatálybalépése és végrehajtása, valamint a személyi jog egyes kérdéseinek szabályozása tárgyában (a továbbiakban Csjt.)
1993. évi III. törvény	A szociális igazgatásokról és a szociális ellátásokról (a továbbiakban Szt.)
1998. évi LXXXIV. törvény	A családok támogatásáról
1978. évi IV. törvény	A Büntető Törvénykönyvről (a továbbiakban Btk.)
1991. évi LXIV. törvény	A Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
1997. évi CLIV. törvény	Az egészségügyről

1992. évi LXXIX. törvény A magzati élte védelméről

149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet	A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
150/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet	A nevelőszülői, a hivatásos nevelőszülői és a helyettes szülői jogviszony egyes kérdéseiről
133/1997. (VII. 29.) Korm. rendelet	A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
281/1997. (XII. 23.) Korm. rendelet	A gyermekjóléti és gyermekvédelmi személyes gondoskodást nyújtó intézmények működésének engedélyezéséről
235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet	A gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
32/1993. (II. 17.) Korm. rendelet	A gyermeknevelési támogatás megállapításának szabályiról, valamint a szociális ellátások igényléséhez felhasználható bizonyítékokról

113/1991. (IX. 4.) Korm. rendelet	A neveléssel-oktatással kapcsolatos egyes feladatokról és hatáskörökről
113/1992. (VII. 14.) Korm. rendelet	A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. Törvény szociális, egészségügyi, család-, gyermek és ifjúságvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról
223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet	A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. Törvény végrehajtásáról
15/1998. (IV. 30.) NM rendelet	A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet	A nevelési-oktatási intézmények működéséről
23/1997. (VI. 4.) MKM rendelet	A Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Fogyatékos tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve kiadásáról
14/1994. (I. 24.) MKM rendelet	A képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról
7/1998. (III. 11.) NM rendelet	A fiatalok pártfogó felügyeletének végrehajtási szabályairól
54/1997. (XII. 20.) NM rendelet	A nők és a fiatalok egészségének és testi épségének védelméről szóló 6/1982. (VI. 12.) EüM rendelet módosításáról
26/1997. (IX. 3.) NM rendelet	Az iskola-egészségügyi ellátásról
6/1992. (III. 31.) NM rendelet	A házi orvosi és házi gyermekorvosi szolgálatról
12/1991. (V. 18.) NM rendelet	A tanuló ifjúság üdülésének és táborozásának egészségügyi feltételeiről
16/1994. (VII. 8.) MKM rendelet	A szakmai követelmények kiadásáról
28/1999. (III. 26.) OGY határozat	A gyermekgondozási díj intézményének ismételt bevezetéséről
106/1995. (XI. 1.) OGY határozat	A gyermek és ifjúság helyzetéről, életkörülményeinek alakulásáról szóló jelentésről

III.8.5 Az iskolai ifjúságvédelem főbb feladatai

(a jogszabályok alapján)

Részletek, kiemelések a Kt.-tv. szövegéből

Az intézményvezető feladatai a témával kapcsolatosan:

41.§(1) A nevelési-oktatási intézményekben a gyermek nevelését, a tanulók nevelését és oktatását, a lelkiismereti szabadság és a különböző világnézetűek közötti türelmesség elve alapján kell szervezni.

(5) A nevelési-oktatási intézménynek gondoskodnia kell a rábízott gyermekek, tanulók felügyeletéről, a nevelés és oktatás egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséről, a tanuló- és gyermekbaleseteket előidéző okok feltárásáról és megszüntetéséről, a gyermekek, tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezéséről, ennek keretében különösen, hogy az óvodába járó gyermek, valamint a tankötelezettség végéig az általános iskolába, középiskolába, szakiskolába járó tanulóévenként legalább egyszer fogászati, szemészeti és belgyógyászati vizsgálaton vegyen részt, továbbá az általános iskolában, középiskolában és szakiskolában évente két alkalommal a tanulók fizikai állapotának méréséről.

(6) **A nevelési-oktatási intézmény ellátja** a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési zavarok korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; **felderíti a gyermekek és tanulók fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására.** Szükség esetén a gyermek, tanuló érdekében intézkedést kezdeményez. **A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.**

54.§ (1) ... A nevelési-oktatási intézmény vezetője felel továbbá a pedagógiai munkáért, az intézmény ellenőrzési, mérési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerének működéséért, **a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért**, a nevelő és oktató munka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséért, a tanuló- és gyermekbaleset megelőzéséért, a gyermekek, tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezéséért. ...

Mindezt a nevelési- illetve pedagógiai program kell, hogy tartalmazza, melyet a nevelőtestület fogad el és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

Kiemelten fontos e témával kapcsolatban a következő:

44.§ (1) A nevelési-oktatási intézményben a nevelő és oktató munka nevelési, illetve pedagógiai program szerint folyik. A nevelési, illetve pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el, és a fenntartó (*önkormányzat, alapítvány, stb.*) jóváhagyásával válik érvényessé. A fenntartó a nevelési program és a pedagógiai program jóváhagyása előtt köteles – az Országos szakértői névjegyzékben szereplő – szakértő véleményét közvetlenül vagy a pedagógiai-szakmai szolgáltatást ellátó intézmény útján beszerezni.

48. § (1) Az iskola pedagógiai programja meghatározza:

- a) az iskola nevelési programját, ennek keretén belül*
- az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelveit, céljait, feladatait, eszközeit, eljárásait,
- a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- a közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat,
- **a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységet,**
- **a tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységet,**
- **a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat,**
- **a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programot,**
- **a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet,**
- az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési, minőségbiztosítási rendszerét,
- a pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét,
- **a szülő, tanuló, iskolai és kollégiumi pedagógus együttműködésének formáit, továbbfejlesztésének lehetőségeit.**

52.§ (3) A tanuló kötelező tanórai foglalkozása – az (5) bekezdés kivételével – nem lehet több

- a) az első-harmadik évfolyamon napi négy tanítási óránál;*
- b) a negyedik-hatodik évfolyamon napi négy vagy öt (heti átlagban négy és fél) tanítási óránál;*
- c) a hetedik-nyolcadik évfolyamon napi öt tanítási óránál;*
- d) a kilencedik-tizedik évfolyamon napi öt vagy hat (heti átlagban öt és fél) tanítási óránál;*
- e) középiskolában – az f)-g) pontban meghatározott kivétellel – a tizenegyedik évfolyamtól napi hat tanítási óránál; ...*

(5) A gyógypedagógiai nevelésben-oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményben a fogyatékos tanulók részére a (3) bekezdésben meghatározott foglalkozásokon túl kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokat kell szervezni. A tanuló annyi egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson vesz részt, amennyi a fogyatékoságából eredő hátránya csökkentéséhez szükséges. A kötelező egészségügyi és pedagógiai célú

habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésének heti időkerete a (3) bekezdésben az évfolyamra meghatározott heti tanítási óra.

(6) Az iskola a **tanulók érdeklődése, igénye szerint nem kötelezhető (választható) tanórai foglalkozásokat szervez**, felzárkóztatás, fejlesztés, tehetséggondozás, konzultáció, speciális, illetve kiegészítő ismeretek átadása céljából (a továbbiakban: nem kötelező tanórai foglalkozás)

A tanulóknak választható foglalkozások, de az intézményvezetőnek kötelező feladata biztosítani a lehetőséget!

III.8.6 Az ifjúságvédelmi feladatokkal megbízott pedagógus feladatai

- 1) A gyermekek veszélyeztettségének megelőzése
- 2) A gyermekek veszélyeztettségének felismerése
- 3) Segítségnyújtás (a veszélyeztettség megszüntetésében részvétel)
- 4) Jelzési kötelezettség
- 5) Együttműködési kötelezettség (a gyermekjóléti gyermekvédelmi rendszerrel)
- 6) Dokumentációs feladatok.

A fenti feladatok logikailag feloszthatók és csoportosíthatók, de a szakterület jellegéből eredően az egyes teendők a gyakorlatban igen nehezen határolhatók el. Ugyanaz a teendő az egyik gyermeket illetően egyéni segítségnyújtásnak tekinthető (pl.: az osztályfőnökkel a korrepetálás megszervezése, vagy tankönyv kedvezmény, alapítványi támogatás elintézése, szülőkkel való megbeszélés kezdeményezése...), de egyidejűleg egy-egy „típusprobléma” megoldása iskolai szinten általánosan prevenciós célokat is szolgál, hiszen más hasonló problémák felismerését és kezelését is segíti, ráirányítja a figyelmet a kapcsolódó problémákra.

Az egyéni segítségnyújtás (esetkezelés), a jelzési, dokumentációs és együttműködési kötelezettség is többnyire párhuzamos, vagy egymásra épülő feladat.

Általános prevenció

A veszélyeztettség megelőzése az ifjúságvédelmi feladatok egyik sarokpontja, rengeteg energiát, odafigyelést, egész embert igénylő munka, melynek anyagi és erkölcsi elismerése messze elmarad az elvárható szinttől, és eredményessége csak hosszú távon (többnyire az iskolai évek után) érezhető.

Milyen feladatokat kell/lehet ellátni az iskolában?

- Tájékoztatni kell a gyermekeket, a szülőket és mindenekelőtt a pedagógus kollégákat a gyermekek jogairól, a gyermekek jóléte érdekében működő szervezetekről, szolgáltatásokról, azok elérhetőségéről...
- Kortárs segítők, szakemberek bevonásával az egészséges életmódot (drog, alkohol, dohányzás megelőzésére...), hasznos tudnivalókról rendszeres tájékoztató, felvilágosító programokat kell szervezni (pl.: terhesség, AIDS fertőzés megelőzése...),

- Folyamatos konzultációs (segélykérési) lehetőséget kell biztosítani a diákok számára (fogadóórák, „kék vonal”, pszichológus, gyógypedagógus...)
- Szakmai értekezletek, belső továbbképzések alkalmával fel kell készíteni a pedagógus kollégákat az egyes veszélyeztető tényezők és „korai tünetek” felismerésére,
- Osztályfőnöki órákon, egyéb rendezvényeken segíteni kell a diákokat abban, hogy maguk is felismerjék társaik veszélyeztetett helyzetét, tudják, kinek jelezhetik a problémákat (legyenek tisztában a lehetőségekkel, ne kelljen tartaniuk hátrányos következményektől)

Veszélyeztetettség felismerése

A törvény által meghatározott jelzési kötelezettségből is következik, hogy az ifjúságvédelmi feladatokat ellátó pedagógus kötelessége, hogy biztosítsa az iskolán belül a diákok veszélyeztetettségének felismerését. Nem elégedhet meg tehát a felé érkező esetleges jelzésekkel és a gyerekek vagy a szülők önkéntes segítségkérésével.

Az információszerzés igen kényes feladat, sokszor igen komoly ellenállásba ütközik, esetleg adatvédelmi vagy személyiségi jogi aggályok is felmerülnek.

Hogyan tájékozódhat, milyen információkkal rendelkezhet a pedagógus?

- A Közoktatási törvény szerint a gyermek személyes adatain túl (neve, anyja neve, születési helye, ideje, lakhelye) csak olyan adatok szerepelhetnek a nyilvántartásban, amiket a szülők önként közölnek. Ennek megfelelően előfordulhat, hogy a szociális körülmények megítéléséhez szükséges alapvető információk, mint pl.: a szülők foglalkozása, iskolai végzettsége, munkaviszonya (annak hiánya), jövedelmi viszonyok... nem állnak rendelkezésre. A családlátogatás sem kötelező, tehát az osztályfőnök nem feltétlenül rendelkezik személyes tapasztalatokkal a diákok családi körülményeiről.
- Az osztályfőnök a gyermekekkel való napi kapcsolatában (a gyermekek viselkedése, öltözködése, közösségi kapcsolatai...) a „hivatalosnál” sokkal több információt megtudhat; nagy biztonsággal felismerheti az anyagi jellegű veszélyeztető körülményeket, az elhanyagoló szülői magatartást... Ez alapján az osztályfőnökök már készíthetnek egy „gondolatbeli” vagy szigorúan belső használatú listát a potenciálisan veszélyeztetett gyermekekről.
- A pedagógus által már ismert gyermek magatartásának hirtelen megváltozása, a hátrányos tendenciák vagy a veszélyeztetettséget kísérő tipikus tünetek megjelenésének (szorongás, bántalmazás jelei, igazolatlan hiányzások, tartós elhanyagolt betegség...) időben való jelzése újabb információszerzési lehetőséget jelent ifjúságvédelmi felelős számára.
- A folyamatos információáramlás érdekében alapvető fontosságú a szervezettség és a rendszeresség. Előre meghatározott megbeszéléseket kell tartani, ez alkalom lehet arra is, hogy egyes típusproblémákat felvessünk, bizonyos szempontok szerint próbáljuk felkutatni a hasonló segítségre szoruló gyermekeket pl.: nagycsaládosok, tanulási zavarokkal küzdők, etnikai kisebbséghez tartozók...
- Anyagi veszélyeztetettséget jelezhet, ha a tanulók rendszeresen nem fizetik be a napközis díjat, tankönyv vagy kirándulás költségét (az iskola gazdasági ügyintézője

erről pontos kimutatással rendelkezi, - ezt a listát az osztályfőnökökkel egyeztetve már alaposabb képet kaphatunk),

- A gyermekvédelmi törvényben meghatározott együttműködés nem egyirányú kötelezettség! A pedagógusnak is jogában áll konzultálni (különösen a számára kétséges esetekben) a gyermekjóléti szolgálattal, -megfelelő alkalom lehet erre a legalább havi rendszerességgel megtartandó jelzőrendszeri ülés is.

Adatvédelem, adatszolgáltatási-, titoktartási- és dokumentációs kötelezettség

Milyen információkat, adatokat (és kinek a részére) szolgáltatathat ki a pedagógus?

A Gyermekvédelmi törvény egyértelműen rendelkezik ebben a kérdésben: a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagja információ-szolgáltatási kötelezettséggel tartozik a gyermekjóléti szolgálat (és gyámhatóság) felé.

Minden olyan információt a gyermekjóléti szolgálat rendelkezésére kell bocsátania, amire a gyermek érdekében szükség van (és rendelkezésre áll).

A gyermekjóléti szolgálat szigorú adatvédelmi és titoktartási szabályok szerint dolgozik, a gyermekről és családjáról tudomására jutott adatokat csak az arra illetékes szakemberek, illetve hatóság számára adhatja ki.

A gyermekjóléti szolgálatok által kötelezően vezetendő „Gyermekeink védelmében” elnevezésű együttműködési és dokumentációs rendszer működésének egyik alapelve a korrekt és egységes információ kezelés.

A rendszer a belátással bíró gyermeket és szüleit is a segítő szakemberekkel azonos súlyú és fontosságú résztvevőnek tekinti. Megköveteli folyamatos tájékoztatásukat is: joguk van a róluk készült iratokba betekinteni, sőt a környezettanulmány és terv jellegű feljegyzéseken aláírásukkal kell igazolniuk, hogy megismerték azok tartalmát, joguk van ahhoz is, hogy a róluk készült feljegyzésekhez észrevételeket fűzzenek, vagy akár a felajánlott segítséget visszautasítsák.

Adatszolgáltatás és önkéntesség:

Mindezekből következik, hogy a gyermekjóléti alapellátás igénybevétele önkéntes. Ezt az önkéntességet a szülők, vagy a belátási képességgel rendelkező gyermek nyilatkozatával igazolja (írásban), egyben tudomásul veszi, hogy róla nyilvántartást vezetnek (adatainak kezeléséhez hozzájárul).

Az önkéntesség elve természetesen nem jelenti azt, hogy a szülők vagy maga a gyermek minden esetben megtagadhatja a szolgálattal való együttműködést! Ha a segítség igénybevételét a szolgálat a gyermek súlyos veszélyeztetése miatt feltétlenül szükségesnek találja (de ez önkéntes együttműködés formájában nem lehetséges vagy nem bizonyult eredményesnek), hatósági intézkedést köteles kezdeményezni.

A hatósági intézkedés gyakorlati eredményessége szintén a család és a segítők együttműködésén alapszik, de ez már kötelezettséget is jelent egyben (a hatóság az eredménytelenség –„nem teljesítés”– esetén alkalmazandó szankciót is megjelöli).

(Szankció lehet: szabálysértési bírság kiszabása; gyermek családból történő kiemelése; szülői felügyeleti jogot érintő intézkedés; szülő vagyonekezelő jogának korlátozása...)

Hatósági intézkedés – kötelező együttműködés – jogi garanciák

A hatósági intézkedésekkel (kötelezéssel) szemben is van jogi védelem: az érintettek fellebbezéssel élhetnek, jogukban áll pl.: másodfokon kezdeményezni a védelemből vétel indokoltságának felülvizsgálatát (ebben az esetben a jegyző intézkedésének jogszerűségét a megyei gyámhivatal vizsgálja meg).

Amennyiben a másodfokú hatóság (megyei gyámhivatal) döntését is sérelmesnek érzik, kérhetik a határozat (döntés) bírósági felülvizsgálatát.

Mind az első-, és másodfokú gyámhatóság, illetve a bíróság eljárása során azt vizsgálja, hogy a család (gyermek) részére biztosították-e az önkéntesen igénybe vehető alapellátást, megfelelő eseményeket kivéve (pl.: szülő betegsége, balesete, stb....) hatósági intézkedésre csak akkor kerülhet sor, ha a család a szükséges segítséget elutasítja, vagy nem hajlandók megfelelően együttműködni a gyermek érdekében, – az együttműködési nehézségeket, a család vagy a gyermek elutasító magatartását, illetve a családgondozás eredménytelenségét azonban dokumentálni (esetleg a későbbiekben a bíróság előtt bizonyítani is) kell!

A „Gyermekeink védelmében” elnevezésű dokumentációs rendszer adattartalma:

- Gyermek személyi adatai
- Gyermek családja (családi kapcsolatok, kikkel él együtt, kikre támaszkodhat...)
- Lakáskörülmények
- Szülők munkaviszonya
- Gyermekkel kapcsolatos problémák (veszélyeztető okok és körülmények)
- Gyermek nemzetiségi, etnikai hovatartozása, speciális vallási nevelés iránti igény...
- A gyermek egészségi állapota (betegségek, szükségletek, védőoltások, speciális ellátási igény...)
- A gyermek iskolai előmenetele (osztályismétlés, mulasztás, tanulmányi eredmények, tanulási nehézségek, speciális szükségletek...)

III.8.7 Személyi szabadságjogok érvényesülése

A közoktatás szereplőinek személyi szabadságjogai olyan alapvető alkotmányos jogok, amelyeket – jelentőségükre tekintettel – az Alkotmány rendelkezéseit megismételve az oktatási szereplők jogainak élén a közoktatási törvény is biztosít.

Az emberi méltósághoz való jog mindenkit – így az oktatás valamennyi szereplőjét – megillető alkotmányos alapjog, amely alapján többek között tilos a tanulók testi és lelki bántalmazása, megalázó büntetésben való részesítése. Az emberi méltósághoz való jog az oktatási szereplőket életkorukra való tekintet nélkül megilleti

III.8.8 Hátrányos megkülönböztetés, semmisség megállapítása

(1993.évi LXV Törvény Kt.4§ (8-15) 83§ (5) 84§ (7-15);)

4.§ (7): A közoktatásban tilos a hátrányos megkülönböztetés bármilyen okból, így különösen a gyermek vagy hozzátartozói, színe, neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, politikai vagy más véleménye, nemzetiségi, etnikai vagy társadalmi származása, vagyoni és jövedelmi helyzete, kora, cselekvőképességének hiánya vagy korlátozottsága, születési vagy egyéb helyzete miatt, valamint a nevelési oktatási - intézmény fenntartója alapján.

4.§(8): A (7) bekezdés alkalmazásában a gyermek, tanuló hátrányos megkülönböztetésének minősül minden olyan – közvetlen vagy közvetett – különbségtétel, kizárás, korlátozás vagy kedvezés (továbbiakban együtt: különbségtétel), amelynek célja vagy következménye a közoktatás terén az egyenlő bánásmód megszüntetése vagy akadályozása, továbbá a gyermek, tanuló zaklatása.

4.§(9): Közvetlen hátrányos megkülönböztetés különösen valamely személynek vagy csoportnak

- a) kizárása az e törvény alapján igénybe vehető bármely szolgáltatásban való részvétel lehetőségéből, az e törvényben meghatározott jogok gyakorlásából,
- b) olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat, illetve nem felel meg a szakmai szabályoknak, és mindezek következtében nem biztosítja a tanulmányok folytatásához, az állami vizsgák letételéhez szükséges, az általában elvárható felkészítés és felkészülés lehetőségét,
- c) jogellenes elkülönítése.

4.§(10): A (8) bekezdés tekintetében zaklatás minden olyan magatartás, készítés, amelynek célja a gyermek, tanuló megalázása, megfélemlítése, emberi méltóságának megsértése, illetve ilyen hatást kiváltó légkör, környezet kialakítása.

4.§(11): közvetett hátrányos megkülönböztetés minden olyan rendelkezés, intézkedés, feltétel vagy gyakorlat, amely látszólag mindenkinek azonos jogokat biztosít, mindenkivel szemben azonos követelményeket támaszt azonban valamely személyt vagy személyek csoportját a másik összehasonlítható helyzetben lévő személlyel, csoporttal összevetve hátrányos helyzetbe hoz, jogellenesen elkülönít.

4.§(12): nem minősül hátrányos megkülönböztetésnek a nevelő és oktatómunka jellegéből vagy természetéből egyértelműen következő különbségtétel, ha az törvényes célok érdekében, a szükséges eszközök alkalmazásával történik (...)

4.§(13): a hátrányos megkülönböztetés következményeit orvosolni kell. A hátrányosan megkülönböztetett gyermek, tanuló jogsérelmének orvoslása nem járhat más tanuló, gyermek jogainak megsértésével, csorbításával (...)

4.§(14): a hátrányos megkülönböztetés miatt jogorvoslattal élővel szemben e tevékenysége miatt alkalmazott bármilyen megtorló intézkedés jogellenes (...)

4.§(15): a közoktatás szervezésében, irányításában működtetésében, feladatainak végrehajtásában közreműködők döntéseik, intézkedéseik meghozatalakor a gyermek mindenképp felett álló érdekét veszik figyelembe. A közoktatásban a gyermek mindenképp felett álló érdeke, hogy

- a) az e törvényben meghatározott szolgáltatásokat megfelelő színvonalon biztosítsák részére oly módon, hogy annak igénybevétele ne jelentsen számára aránytalan terhet,
- b) az e törvényben meghatározottak szerint minden segítséget megkapjon képessége, tehetsége kibontakoztatásához, személyisége fejlesztéséhez, ismeretei folyamatos korszerűsítéséhez
- c) ügyeiben méltányosan, humánusan, valamennyi tényező figyelembevételével, a többi gyermek, tanuló érdekeinek mérlegelésével, a rendelkezésre álló lehetőségek közül számára legkedvezőbbet választva döntsenek.

84.§-hoz jogkövetkezményként, kapcsolódik a semmisség fogalma. Ennek lényege, hogy a meghozott döntést, intézkedést, rendelkezést úgy kell tekinteni, mintha meg sem született volna.

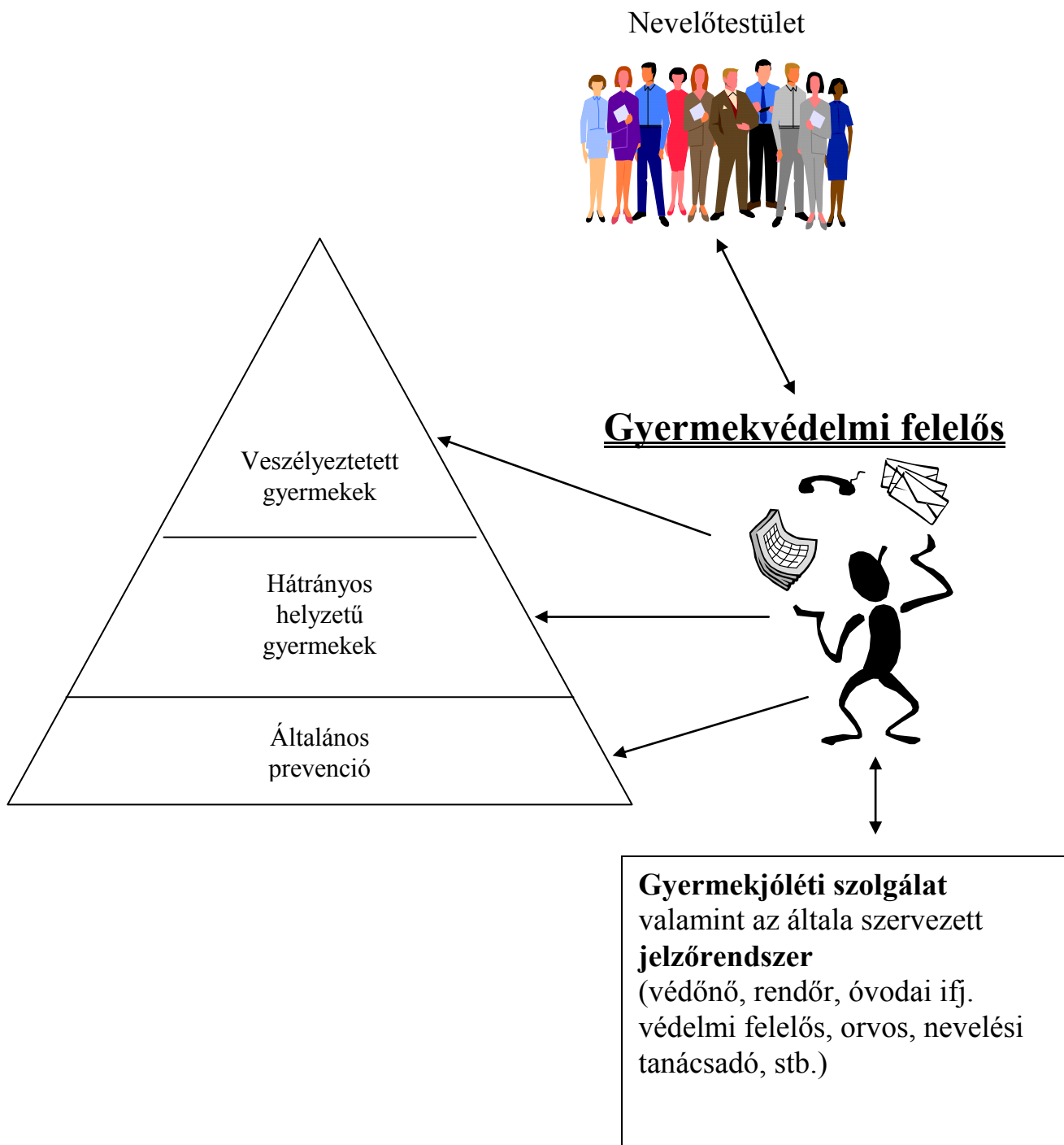
Semmis: a fenntartói irányítás vagy az intézményi hatáskörben hozott döntés, mely a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközik, illetve ellentétes a gyermek mindenképp felett álló érdekével.

Semmisség megállapítását bírósági eljárás keretében kérheti:

- akit a döntés érint
- ha a személy nem állapítható, meg akkor bárki.

III.8.9 A gyermekvédelmi felelős tanulókkal való közvetlen feladatai

Szervezési feladatok

III.9. Az intézmény kapcsolatrendszere

Az iskola működésének elengedhetetlen feltétele a megfelelő kapcsolatrendszer. Természetesen ez a megállapítás igaz minden oktatási intézményre, azonban az anyagi és emberi erőforrások korlátozott volta miatt a kisiskolák, így a mi iskolánk számára ez az alapfeltételek közé tartozik.

III.9.1 Külső kapcsolataink

Iskolánk külső kapcsolatainak rendszerét két nézőpontból közelíthetjük meg: vertikális és horizontális kapcsolatok.

III.9.1.1 Vertikális kapcsolataink

A Zala Megyei Pedagógiai Intézettel rendkívül hatékony munkakapcsolatot alakítottunk ki. Iskolánk, majd óvodánk Pedagógiai Programjának szakértői a Pedagógiai Intézet munkatársai voltak. A Pedagógiai Intézet által szervezett továbbképzéseken, tanfolyamokon a lehetőségekhez képest részt veszünk.

A vonzáskörzeti központokkal – Sümeg és Zalaszentgrót – jó kapcsolatokat alakítottunk ki. A zalaszentgróti igazgatói munkaközösség tevékenységében aktívan részt veszünk. A havi rendszerességgel tartott összejöveteleken az aktuális témákon túl, továbbképzést és felkészítőket tartunk.

Szintén pozitív iskolánk kapcsolata a Zala Megye Közoktatási Közalapítvánnyal. Az 1997-ben létrejött Közalapítvány jelentős pénzeszközzel segíti a megyei közoktatásfejlesztési koncepciók megvalósítását.

III.9.1.2 Horizontális kapcsolataink

A horizontális kapcsolatok rendszere nehezen alakul, önszervezést igényel. A korábbi körzetesítés miatt kialakult a bizalmatlanság a kistéleplések között, ennek oldása sok türelmet és időt igényel. Rendkívül eredményes a Tátika-Rezi Régió 7 kisiskolája közötti kapcsolat tanulmányi- és sportversenyek terén. Közel azonos létszámú, hasonló adottságú kisiskolák hozták létre 6 évvel ezelőtt annak érdekében, hogy éves rendszerességgel egyeztessék programjaikat, közös továbbképzéseken vegyenek részt, s folyamatosan együttgondolkodjanak a kistéleplési szerkezetből adódó nehézségek, problémák megoldásain.

Minden évben alsós-felső tanulóik részére szaktárgyi versenyt rendezünk, egy-egy iskola szervezésében. Ebben a tanévben a szaktárgyi versenyek győzteseit megyei versenyeken is szeretnénk indítani. Kulturális és művészeti bemutatókat rendezünk, kapcsolódva a települések hagyományos rendezvényeihez (Fazekas napok–Sümegcsehi, Majális–Karmacs, Gersei napok–Zalaszántó). Természetesen a sportversenyek: duatlon, mezei

futóverseny, labdarúgás sem maradhat el. Sport területén a zalabéri térséggel is felvettük a kapcsolatot, s szervezünk versenyeket.

Úgy érezzük ezek a versenyek biztosítják a reális megmérettetést, a sikerélményt a tanulóknak, a felkészítő tanároknak, s rendszeres tapasztalatcserét nyújtanak a pedagógusoknak.

Emellett megyei, sőt országos versenyeken is szépen szerepelnek tanulóink, de a versenyek javarészét a Régióban szervezettek teszik ki.

III.9.2 Személyes kapcsolatok

Egy ilyen kis településen, mint Sümegcsehi a helyi perszonális viszonyrendszer meghatározó az egyének és az intézmény sorsát illetően. Ezek közül a kapcsolatok közül az egyik legfontosabb az intézmény és az önkormányzat közötti kapcsolat. Ez a kapcsolat a mi esetünkben együttműködő. Egyik fél sem kényszerül feladni saját autonómiáját, szuverenitását. A fenntartó és intézménye közötti közvetlen információcsere gyors, kevesebb torzuláson megy keresztül, váratlan helyzetekben is lehetőség van az egyeztetéseken alapuló gyors döntésekre, hosszú távú terveink összehangolására. Mivel ez az együttműködés többnyire személyhez kötött mindkét oldalról, ezek változásakor törvényszerűen átalakul.

Ezek a kapcsolatok is számos veszélyt hordozhatnak magukban: ha ugyanis rutinná válik a kapcsolat, vagy sérelem politika alakul ki, vagy az érdekegyeztetés helyett érdekösszefonódás alakul ki. Ám a valóságos és élő kapcsolat a közvélemény figyelme és kontrollja által a település fejlődésének egyik alapja.

III.9.3 Önkormányzat-intézmény-település

Az önkormányzat – intézmény – település hármasszoros viszonylatában az alábbi kapcsolati szintek hangsúlyosak még:

Iskolai vezetés	képviselőtestület	amely a kölcsönös informálást eredményezheti; az érdemi döntés-előkészítést segítheti
	szülők	az egzisztenciális helyzet változása megköveteli a szülői igényeknek és az erőforrásoknak az időbeni összehangolását
	helyi lakosság	az intézménynek ismernie kell munkája tervezéséhez a szülőkön túli társadalmi környezet elvárásait

Önkormányzati vezetés	nevelőtestület	vezetőváltás, programváltás idején különösen hangsúlyos
	szülők	az iskola működését érintő kérdésekben fontos egymás álláspontjának ismerete
Képviselőtestület	nevelőtestület	pontos információcsere; konfliktusok megelőzésében, feloldásában fontos a kapcsolatuk
	szülők	a döntést a testület hozza, annak következményeit az iskola használói (szülők) viselik

III.9.4 A szülői részvétel az iskola munkájában

Az iskolaközösséget az alkalmazottak, szülők és a tanulók alkotják. Az iskolaközösség tagjai érdekeiket, jogviszonyaikat különböző közösségek révén érvényesíthetik.

Az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról:

- az igazgató:

- a szülői munkaközösség választmányi ülésein,
- az iskolaszék ülésein,
- alkalmanként írásbeli tájékoztatón,
- összevont szülői értekezleten keresztül,

- az osztályfőnökök:

- az osztályszülői értekezleten tájékoztatják a szülőket.

A tanulók egyéni haladásával kapcsolatos tájékoztatást:

- családlátogatás,
- szülői értekezlet,
- fogadóórák,
- nyílt napok,
- írásbeli tájékoztatók a tájékoztató füzetben adunk.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatójával, nevelőtestületével.

Iskolánkban **Szülői Munkaközösség** és **Iskolaszék** is működik.

Az egy osztályba járó tanulók szülei alkotják az osztályok Szülői Munkaközösségét, akikkel az osztályfőnökök tartják a kapcsolatot.

Az iskolai Szülői Munkaközösség legmagasabb szintű döntéshozó szerve az iskolai Szülői Munkaközösségünk választmánya, amelynek munkájában az osztályok Szülői szervezetének elnökei vesznek részt. A választmány a szülők javaslati alapján elnököt, elnökhelyettest és pénztárost választ.

Az iskolai Szülői Munkaközösséget az alábbi jogok illetik meg:

- megválasztja saját tisztségviselőit,
- megválasztja a szülők képviselőit az Iskolaszékbe,
- kialakítja saját működési rendjét,
- az iskolai munkatervhez igazodva elkészíti saját munkatervét,
- képviseli a szülőket az oktatási törvényben megfogalmazott jogaik érvényesítésében,
- véleményezi az iskola pedagógiai programját, házirendjét, munkatervét, valamint a Szervezeti és Működési Szabályzat azon pontjait, amelyek a szülőkkel illetve tanulókkal kapcsolatosak,
- véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a szülőkkel és tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

Emellett társadalmi munkát szerveztek az intézmény környezetének szépítésére, famászókat, padokat készítettek s szabadtéri tanteremmel leptek meg bennünket.

Szülők-nevelők bálját háromszor rendezzük meg egy évben (Erzsébet-napi, – Farsangi, – Gyereknapi bál), amelyek rendkívül népszerűek, s a jó kapcsolat fenntartásának egyik fontos eszköze.

A szülők képviselőit a szülők javaslatainak összegyűjtése után a Szülői Munkaközösség iskolai választmánya titkos szavazással választja meg egyszerű többséggel az Iskolaszékbe.

Bár kapcsolatunk a szülőkkel széleskörű, munkánkkal kapcsolatban sok pozitív és építő jellegű kritikai észrevételt tesznek, még számos fejlesztésre váró terület van. Szeretnénk elérni, hogy a szülők nagyobb hányada kísérje figyelemmel rendszeresen a gyerekek tanulmányi munkáját, egyéb iskolai tevékenységét. Egyéni kezdeményezéseikkel, javaslataikkal járuljanak ahhoz, hogy az intézmény külső kapcsolatai változatosabb tevékenységi formákkal bővüljenek. A gyermekek szabadidős tevékenységének szervezése nagyrészt az iskolára hárult, ezért a közeljövőben szeretnénk a szülők körében az ez iránti felelősségüket felébreszteni és minél szélesebb körben bevonni őket ebbe a munkába.

III.9.5 Iskolánk és a Lakásotthon kapcsolata

Intézményünkbe 1997. szeptemberétől járnak az állami gondozott roma gyerekek. A 10-12 éves szülők nélküli gyerekek eddig az ideig nevelőotthoni keretek között, elszigetelten, családi biztonság, megfelelő igény- és elvárásszint nélkül nevelődtek. Mindennaposak voltak a nevelési-gondozási problémák. A lakásotthon olyan családias forma, amely lehetővé teszi, hogy a felmerülő hátrányokat - amely az élet szinte valamennyi területét érinti - csökkentsék, amit lehet, meg is szüntessenek, s a gyermekek saját boldogulását segítsék, egészséges személyiség formálódását elérjék. Állami gondozott gyerekekkel már igen, állami gondozott roma gyerekekkel eddig nem foglalkoztunk. Tantestületünk valamennyi tagja átérezte ennek súlyát és felelősségét, s kerestük azokat a lehetőségeket, tevékenységformákat, amelyeknek keretén belül segíthetjük ezekben a gyermekeknek a

beilleszkedését, felzárkóztatását. A diákönkormányzaton és az osztályközösségeken belül nagy gondot fordítottunk a másság tiszteletére, elfogadására. Ügyeltünk arra, hogy ezek a gyerekek is aktívan bekapcsolódhassanak a diákönkormányzat munkájába, s az osztályközösségekben is vállalhassanak tisztségeket. Gyakorlatban is képesekké válhassanak saját és társaik ügyeinek, problémáinak intézésére, az iskola demokratikus légkörének alakítására. Úgy érezzük, hogy a gyermekek beilleszkedése a vártnál is könnyebben sikerült.

Mivel ezeknél a gyerekeknél a hátrányok halmozottabban jelennek meg, azok kezelése, megoldása több időt, hosszabb folyamatot vesz igénybe.

Odafigyeléssel, a gyermeki világ figyelembevételével kialakítható az a légkör, amelyben sokféle tevékenység, -követelmény, -viszonyrendszer jön létre, ahol az adottságok sokféle kibontakoztatására nyílik lehetőség. Valljuk, hogy az embernek joga, hogy kutasson, érdeklődjön, alakítsa környezetét, kritikusan részt vegyen benne, jobbítsa életkörülményeit.

Ez a folyamat ezeknél a gyerekeknél, ha minél korábban megindul, akkor beilleszkedési zavarai csökkenthetők, érzelmi stabilitásuk nő, egészséges személyiségük kialakítható. Ebben a törekvésünkben a nevelőszülőkből segítőkre találtunk. Rendszeresen tájékoztatjuk egymást a gyermekek fejlődéséről, megbeszéljük a problémákat, kölcsönösen segítjük egymást a konfliktusok megoldásában.

III.10. Környezeti és egészségnevelési, egészségfejlesztési program

III.10.1 Bevezetés

A gyerekek és a fiatalok hosszú éveket töltenek az oktatási intézményekben. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, életideáljaikat. Az iskola és az óvoda a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására. E hosszú folyamat során az egészségnevelés és –fejlesztés szorosan összefügg a diákok környezeti nevelésével, a két folyamat egymástól szét nem választható. A természeti és társadalmi környezethez való helyes viszonyulás kialakítása szükségszerűen maga után vonja az egészségesebb életmód kialakításának igényét is.

III.10.2 Törvényi háttér

III.10.2.1 A környezeti nevelés törvényi háttere

- ENSZ 57. Közgyűlése 2002. december 20-án a 2005-2014 közötti évtizedet a *Fenntarthatóságra nevelés évtizedének* nyilvánította.
- Alkotmány 18. §-a: A Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.
- Alkotmány 70. §-a: A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.
- Környezetvédelmi törvény 1995. évi LIII. törvény 54. § 1. cikkely
- 132/2003. (XII. 11.) OGY határozat a 2003-2008. közötti időszakról
- NAT 243/2003. (XII. 17.) kormányrendelete

III.10.2.2 Egészségfejlesztés és egészségnevelés törvényi háttere

- A 2003. évi LXI tv.-nyel módosított 1993. évi LXXIX. tv. a Közoktatásról 48. § (3) bek.
- A 96/2000. (XII. 11.) orsz. gy. határozattal kiadott „Nemzeti stratégia a kábítószer-fogyasztás visszaszorítására”
- A 1036/2003. (IV. 12.) Korm. Határozat a 96/2000. Ogy. hat. rövid és középtávú céljainak végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatokról
- A 46/2003. sz. (IV. 16.) Országgyűlési határozat, az Egészség Évtizedének Johan Béla Nemzeti Programjáról
- A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV törvény, 38. § (1) és (2) bekezdések

- Az iskolaegészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet 2. és 3. sz. melléklete
- A kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI tv.

III.10.3 Helyzetelemzés, helyzetkép

III.10.3.1 Az iskola elhelyezkedése

Intézményünk Zala megye Észak-keleti részén, a Keszthelyi-hegység Tájvédelmi Körzet, s ezáltal a Balaton-felvidéki Nemzeti Park közelében fekszik. Településünk határában lévő kedvező természeti adottságok nagyban befolyásolják iskolánk környezeti nevelési munkájának tartalmát, lehetőségeit.

III.10.3.2 Az intézmény berendezése, környezete

Iskolánk berendezésekor arra törekedtünk, hogy anyagi erőforrásainkhoz képest a tanulók testi és szellemi fejlődését biztosítsuk. Igyekeztünk diákjainknak a barátságos légkört megteremteni.

Tantermeink dekorációjának egy része állandó, másik része folyamatosan cserélődik az aktuális teendőknek megfelelően. Minden termünkben nagy hangsúlyt fektetünk a virágok meglétének, gondozásának. A biológia szaktanteremben évek óta sikeresen működtetünk egy kisebb akváriumot, amelynek gondozását diákjaink végzik. A tanórákon való eredményes szemléltetés elősegítéséért tantermeink sötétíthetők, a természetből gyűjtött anyagok tárolására és bemutatására üvegezett szekrények biztosítanak teret. Tanulóink munkáit folyamatosan kiállítjuk intézményünk zsibongójában.

Intézményünk technikai felszereltsége jónak mondható. Tantermeink közül kettő számítástechnikai tanteremként is működik. Minden osztályban van írásvetítő, több helyiségben diavetítő. Audiotechnikai eszközeink mennyisége lehetővé teszi a magnó és CD hallgatást egyidejűleg több tanteremben is. Az ének szaktanteremben zongora biztosítja zeneiskolás diákjaink fejlődését, az ének órák változatosságát. Tanulóink kézműves foglalkozásait nagymértékben segíti négy fazekaskorong és egy égetőkemence. Mivel kis létszámú iskola vagyunk, s tantermi lehetőségeink korlátozottak, ezért étkezőnk egyúttal tanteremként is szolgál a délelőtti tanórákon. Berendezését úgy alakítottuk ki, hogy mind a tanórai, mind az étkezési céloknak megfeleljen. A terem felszereltsége csak az asztalok alakjában különbözik a többi termektől. A négyszögletes asztalok csoportos foglalkozások megtartására is alkalmasak. Intézményünkben saját konyha működik, ettől ebédlőnk zárható térelválasztó határolja. A diákok étkezésekor nagy súlyt fektetünk a kultúrált étkezési szokások kialakításának.

Iskolaudvarunk kialakításakor arra törekedtünk, hogy egyformán megfeleljen tanulóink és dolgozóink igényeinek. A nagy terület lehetővé tette, hogy egyszerre több foglalkozás is tartható. Az udvar két nagy részre különíthető el. A kisebbik terület közvetlenül az épület körül helyezkedik el. Itt tartózkodhatnak diákjaink a szünetekben. Padokkal, fák és bokrok ültetésével próbáltuk a parkos jelleget kialakítani. Csak a járdák aszfaltozottak. A nagyobbik terület az épület alatt terül el (az udvar keleti irányban enyhén lejt). Itt található az iskolai gyakorlókert, többi része viszont fűvel borított. Évek óta sikeresen veszünk részt fásítási pályázatokon, ennek eredményeként rengeteg fa és cserje található itt. A terület beültetésekor fő szempont volt a hazai fás szárúak és azok nemesített változatainak betelepítése. A nyitott tanterem, a sportpálya és a játszótér lehetővé teszi, hogy jó idő esetén egy időben több osztály is az udvaron tartózkodjék. A játszótér eszközeinek építésekor a természetes anyagok használata került előtérbe.

III.10.3.3 A környezeti és egészségnevelési programhoz szükséges taneszközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti és egészségnevelési munkához feltétlen szükségesek. Folyamatosan pótolni kell az elhasználdott vegyszereket, eszközöket, valamint új eszközöket kell beszerezni. Folyamatosan frissíteni kell a szak- és CD- könyvtárat. Biztosítani kell, hogy a környezeti és egészségnevelési tanórák és programok számára megfelelő audiovizuális, ill. multimédiás eszközök álljanak nevelőink és diákjaink részére.

III.10.4 A környezeti nevelés

III.10.4.1 Az iskola működése környezeti nevelési szempontból

Iskolánk óvodájában kiemelt nevelési terület a környezeti nevelés. Ezért a hozzánk érkező első osztályos tanulók már szoros kapcsolatban vannak a természettel. Tantestületünk több tagja is intenzíven foglalkozik e területtel a tanórákon és azokon kívül. Rendszeresen részt vállalnak különböző akciókban, versenyekben, osztálykirándulásokban, tábori foglalkozásokban.

III.10.4.2 A környezeti nevelés területei intézményünkben

III.10.4.2.1 Tanórai foglalkozások

A különböző tantárgyak tanításakor az adott témakörben előforduló, környezeti neveléssel kapcsolatos kérdéseket a tanulók életkori sajátosságainak és az óra jellegének megfelelően dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak az olyan mindennapi étellel kapcsolatos problémák, amelyeket a tanulók közvetve vagy akár közvetlenül is képesek megoldani. Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink komoly elméleti alapokat szerezzenek, s ezáltal aktívan tudjanak részt venni környezetük megóvásában.

Az ismeretek átadásának módjai:

A.) önálló ismeretszerzés:

- a) egyszerűbb laboratóriumi kísérletek elvégzése a víz, talaj és levegő védelmével kapcsolatban
- b) gyakorlókerti foglalkozásokon keresztül a biogazdálkodás megismerése
- c) az élősarok és a településen található állatállomány megfigyelése
- d) rövid tanulmányi séták az iskola környékén található életközösségekhez, kövek, termések, stb. begyűjtése
- e) az ültetett növények gondozása

B.) szemléltetés audiovizuális és informatikai lehetőségeken keresztül

III.10.4.2.2 Tanórán kívüli foglalkozások

A tanév során minden osztály osztálykiránduláson vesz részt. Az osztálykirándulások alkalmazkodnak a diákok életkorához és szorosan kapcsolódnak a tanév munkájához. Programjaink célja, hogy diákjaink megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket. Ezért szervezésük két korcsoportot különítünk el:

- 1-3. osztályosok: egy napos kiránduláson vesznek részt, amelynek során megismerkednek megyénk és a szomszédos megyék kiemelkedő kulturális és természeti értékeivel.
- 4-8. osztályosok: három napos osztálykiránduláson vesznek részt, amelynek célja, hogy hazánk főbb tájaival találkozzanak tanulóink. Tájegységeink a következők:
 - Dél-Dunántúl: Mecsek, Villányi-hegység, Pécs és környéke
 - Alföld: Duna-Tisza-köze, Kiskunsági Nemzeti Park, Szeged és környéke
 - Északi-középhegység: Mátra, Bükk, Aggteleki-karszt, Gyöngyös, Lillafüred, Eger
 - Dunakanyar: Szentendre, Vácrátót, Visegrád, Esztergom, Duna-Ipoly Nemzeti Park
 - Alpokalja: Órség, Kőszegi-hegység
- Diákjaink minden évben indulnak környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos tanulmányi versenyeken (Kaán Károly Verseny, Herman Ottó Verseny, a Varangy Akciócsoport által szervezett levelezős versenyek, Madarak és Fák Napja Verseny, a Tátika-Rezi Régió által szervezett versenyek, alsó-tagozatban a Szivárvány újság, az Energizer, stb. versenyek).
- Nyári táborainkban egy-egy közelebbi terület kultúrtörténeti és természetvédelmi értékeivel részletesen is megismerkedhetnek tanulóink. Az elmúlt években a Balaton-felvidéki Nemzeti Park különböző területeire szerveztünk táborokat. Ezen alkalmakkor a pihenés és kikapcsolódás mellett a gyermekek kiegészítik a tanév során szerzett tudásukat.
- Rendszeresen részt veszünk különböző akciókban is:
 - gyűjtési akciók (elem, papír, rongy)
 - Jeles Napok Program: kiállítások, rajzpályázatok szervezése a jeles alkalmakra, akadályverseny a település környékén

Időpont	Tevékenység megnevezése	Feladat
Szeptember 22.	Takarítási Világnap	A településen található hulladék összegyűjtése szervezett formában
Október 4.	Állatok világnapja	Madárszámlálás a Kis-Balatonon
Október 31.	Takarékossági Világnap	Fokozottabb figyelemfelkeltés az energiakészlet megóvására
Március	Fásítási hónap	A fásítási program lebonyolítása
Március 19.	A Víz Napja	Ismerkedés egy közeli vizes élőhely élővilágával
Április 7.	Egészségügyi Világnap	Elsősegélynyújtási alapismeretek, káros szenvedélyek, a hónap folyamán folyamatos iskola fogászat
Április 22.	A Föld Napja	Akadályverseny, plakátkészítés
Május 8.	Madarak és Fák Napja	Játékos vetélkedő, látogatás egy közeli madárvártára
Május 15.	Állat- és Növény szeretet Napja	Túra
Június 5.	Környezetvédelmi Világnap	Plakátkészítés, vetélkedők

- madarászat iránt érdeklődő tanulóink madármegfigyeléseket végeznek (pl. októberben az Állatok Világnapján madárszámlálás a Kis-Balatonon)
- szakköri foglalkozások keretén belül megismerkednek közvetlen környezetük élővilágával, figyelemmel kísérik a National Geographic Channel tv adásait, felhívásait

III.10.4.3 Erőforrások

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással és a külső intézményekkel, szervezetekkel megfelelő együttműködést alakítsanak ki. Ez a szoros és megfelelő munkakapcsolat egyben intézményünk egyik erőforrása is.

III.10.4.3.1 Nem anyagi erőforrások

III.10.4.3.1.1 Iskolán belüli együttműködés

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör	Erősségek
Iskolavezetőség	Környezeti nevelési programok támogatása, anyagi források megteremtése, ösztönző rendszerek kidolgozása, a közös munka áttekintése	Hasznosítható kapcsolatrendszer, hiteles személyiségek a pedagógusok és a diákok számára
Tantestület	A tantárgyakba beépítve tanítják az egyes környezeti tartalmakat	Valamennyi szakos környezettudatos magatartásával példaértékű a tanulók számára
Osztályfőnöki munkaközösség	Évfolyamokra lebontva foglalkozik az egészségneveléshez kapcsolódó környezeti nevelési tartalmak feldolgozásával	Osztályszinten lehetőség nyílik az aktuális problémák azonnali megbeszélésére
Védőnő, iskolaorvos	Segítik a tantestület munkáját az iskolában, figyelemfelkeltés a környezeti ártalmakra	Személyes ráhatások a diákokra és szüleikre
Iskolatitkár	Támogatják a pedagógusi munkát az egyes programok háttérének biztosításával	Részt vállal az egyes akciók megszervezésében
Technikai dolgozók	A programok tárgyi feltételeinek biztosítása, egészséges étrend kialakítása, vizesblokkok, elektronikai hálózat, stb. karbantartása	Aktív részvétel a fásítási programokban, osztálydekorációkban, gyakorlókert munkákban
Diákönkormányzat	Javaslaival elősegíti a környezeti nevelési programok megvalósulását	Napi kapcsolattartás a diákokkal, sürgős problémák azonnali kezelése

Diákok	Vigyáznak környezetükre, társaik figyelmeztetése a kultúrált magatartási formák megtartására, tevékeny szerepvállalás az egyes akciókban	Valamennyi diák érintett a helyi értékek felkutatásában és megőrzésében, partnerek a helyi környezeti problémák megoldásában
Szülők	Megerősítik gyermekükben a környezettudatos magatartást, anyagi támogatást biztosítanak a kirándulások lebonyolításához	Tevékenyen vesznek részt az egyes programokban

III.10.4.3.1.2 Iskolán kívüli együttműködés

Intézmény, szervezet	Feladata, szerepe	Erősség
Fenntartó	A kölcsönös együttműködés alapvetően meghatározza az intézmény környezeti nevelési programjának megvalósulását	Amennyiben lehetőség van rá, a kötelező támogatáson túl is finanszírozza a környezeti nevelési programokat, továbbképzéseket
Tátika-Rezi-Régió oktatási intézményei	Környezeti neveléssel kapcsolatos továbbképzések, versenyek szervezése	A régió kis létszámú intézményeinek közös szakmai összefogása
Megyei Pedagógiai Intézet	Azonnali segítségnyújtás környezeti neveléssel kapcsolatban, szakmai továbbképzések szervezése	Lehetőség van a felmerülő problémák kiküszöbölésére
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Zala megyei szervezete	Zala megye természeti értékeinek felkutatása és megőrzése, madarásztáborok, környezetvédelmi akciók szervezése	Segítségükkel megismerkedhetnek diákjaink a hazai és átvonuló madárfajokkal
Varangy Akciócsoport Egyesület	Hazai hulló- és kétéltűfajok megmentésére irányuló programok szervezése, aktuális környezetvédelmi feladatokra való figyelemfelhívás	Az egyesület segítségével bővül tanulóink ismerete, szemléletmódjuk a környezet védelmére irányul
National Geographic Channel magyarországi szervezete	Tv műsoraival, felhívásaival szervesen kapcsolódik az iskolai környezeti neveléshez	Tanulóink környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos szemléletmódja kitágul a nagyvilágra

Rendőrség, vízi rendészet	Közlekedésbiztonsági, bűnmegelőzési foglalkozások megtartása	Segítséget nyújtanak a biztonságos közlekedés kialakításában, a szenvedélybetegségek elkerülésében, felismerésében
Nevelési tanácsadók, gyermekpszichológus, pszichopedagógus	Tanulási és mentális nehézséggel rendelkező diákok szűrése, fejlesztése, előadások tartása a tantestületnek	Módszerek megismertetésével segítséget adnak, a sérült diákokkal további foglalkozásokat biztosítanak
Gyermekjóléti szolgálat	A szociálisan veszélyeztetett gyermekek családjainak folyamatos figyelése	Folyamatos tájékoztatást nyújtanak az iskola felé a kérdéses tanulóval kapcsolatban
Gyógytornász	Testtartást és egyéb rendellenességet javító gyakorlatok megtanítása	Segítségnyújtás a szülőknek, testnevelőnek

III.10.4.3.2 Anyagi erőforrások

III.10.4.3.2.1 Saját erőforrás

Alapítvány

Az iskolai alapítvány támogatja tanulóink osztálykirándulásokon és nyári táborokon való részvételét. A tanulmányi versenyek nevezési díját és utazási költségét szintén az alapítvány téríti.

III.10.4.3.2.2 Külső erőforrások

a) Saját bevétel

A Szülői Munkaközösség által szervezett jótékony célú rendezvényekből befolyt összeg egy részéből támogatást kapunk osztálykirándulások lebonyolítására, eszközbeszerzésre.

b) Pályázatok

A pályázatok megjelenésének figyelése minden nevelő feladata, de kiemelt szerepet kap informatika szakos nevelőnk és tantestületünk igazgatója. Ők ketten tájékoztatják a kollégákat a pályázati lehetőségekről és segítenek a pályázatok elkészítésében. Az elnyert összeget teljes egészében arra kell fordítani, amire elnyertük.

III.10.4.4 Jövőkép – alapelvek és célok

III.10.4.4.1 Általános, hosszú távú cél

Környezeti nevelésünk elsődleges célja, hogy tanulóinkat fogékonnyá és érzékennyé tegyük a környezet állapota iránt. Ezáltal igyekszünk kialakítani bennük a személyes felelősségen alapuló, környezetkímélő magatartást. Célunk továbbá, hogy tanulóinkban alakuljon ki az igény a problémák megoldására. Közvetlen környezetük védelmével járuljanak hozzá a biológiai sokféleség megőrzéséhez. A célok eléréséhez a következő készségek kialakítása, fejlesztése szükséges:

- a) ökológiai szemlélet, gondolkodásmód
- b) problémaérzékenység, -megoldó gondolkodás
- c) kreativitás
- d) együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia, segítőkészség
- e) konfliktuskezelés és - megoldás

III.10.4.4.2 Az iskola jövőképe

Szeretnénk, ha intézményünkben a diákjaink fokozottabban figyelnének az energia és vízfelhasználásra, nyílászáróinkat energiatakarékosabbra cserélnék. A szelektív hulladékgyűjtéssel hozzájárulnánk a környezet kizsákmányolásának csökkentéséhez. Gyakorlókertünkben teljes mértékben megvalósulnának a biogazdálkodás feltételei. Tanulóink aktív kezdeményező szerepet játszanának az iskolában kialakult környezettudatos szemlélet elterjesztésében a településen.

III.10.4.4.3 Alapelvek

Napjainkban az élet minden színterén a fenntartható fejlődés felé irányul a figyelem. A fenntarthatóság kialakítását már az általános iskolai oktatásban el kell kezdeni. Tanulóink számára olyan oktatást kell biztosítani, amelyben a szakmai képzéseken kívül hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód.

Meg kell értetnünk a diákokkal, hogy a helyi szintek kapcsolatai szorosan kihatnak a globális szintek kapcsolataira. Az elővigyázatosság alapvetően hozzájárul a biológiai és a társadalmi sokszínűség megőrzéséhez.

Mivel a környezeti nevelés nemcsak a természeti környezet védelmével foglalkozik, hanem szoros kapcsolatban áll a társadalmi környezettel is, ezért a diákoknak meg kell tanulniuk az emberi jogok tiszteletét. Fel kell ismerniük, hogy az alapvető emberi szükségletek mindenkinek megjárnak, s cselekedeteikkel ők is befolyásolhatják ezeknek a szükségleteknek a meglétét, kialakítását.

III.10.4.4.4 Konkrét, rövid távú célok

III.10.4.4.4.1 Új tervek

- a) Évfolyamonként erdei iskolai programok szervezése, megvalósítása
- b) Tantestületen belül továbbképzések szervezése a környezeti neveléssel kapcsolatban
- c) A környezeti nevelés az oktatás és nevelés valamennyi területén jelenjen meg!
- d) Az iskola tisztaságának további javítása, a szemét mennyiségének csökkentése
- e) Takarékoskodás a vízzel, árammal
- f) Legyenek a tanulók környezetük, szülőföldjük védelmezői!
- g) Az iskola területén belül egy madarászati tanösvény létrehozása
- h) A tanulók problémamegoldó gondolkodásmódjának, az önálló ismeretszerzési képességnek a fejlesztése, megalapozva az élethosszig tartó tanulást
- i) Drog-prevenációs program kiterjesztése szakemberek segítségével

III.10.4.4.4.2 Hagyományok ápolása

- a) Osztálykirándulások, nyári táborok szervezése
- b) Közvetlen környezetünk természeti értékeinek felkutatása szakköri foglalkozások keretén belül
- c) Iskolanap szervezése az egész iskolai közösség számára
- d) Az egészségvédelmi programok folytatása
- e) Részvétel madármegfigyelési napokon
- f) A nyári vízi balesetek megelőzésének érdekében további előadásokba való bekapcsolódás
- g) Kapcsolattartás: óvodával (náluk is kiemelten foglalkoznak a környezetvédelmi neveléssel), Tátika-Rezi-Régió és a nemrég alakult Németh László Iskolaszövetség tantestületével és diákságával

III.10.4.4.4.3 Szaktárgyi célok

- a) A hétköznapi környezeti problémák megbeszélése a szakórákon, mindennapi életben alkalmazható módszerek, projektek kidolgozása
- b) A tantárgyak közötti kapcsolat erősítésekor a szaktanárok mutassanak rá az adott tantárgyon belül előforduló környezeti neveléssel kapcsolatos problémákra
- c) Tanórán kívüli szakórák szervezése
- d) Természet- és környezetvédelmi versenyekre való felkészítés
- e) Multimédiás módszerek alkalmazása
- f) Számítógép felhasználása a tanórákon

III.10.4.5 Tanulásszervezési és tartalmi keretek

A környezeti nevelés rendszerét csak összetett módszerek segítségével lehet a diákok felé közvetíteni. Ezért fontos a tantárgyak közötti integráció. Minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy tanulóinkban kialakuljon a környezettudatos magatartásmód, egységes képet alkothassanak az őket körülvevő világról. Lehetőségeink a következők:

- a) „Jeles napok” program
- b) versenyek
- c) szakköri foglalkozások
- d) fásítási és virágosítási programokon, felhívásokon való részvétel
- e) projektek (pl. kétéltű megfigyelések, madárszámlálás)
- f) osztálykirándulások, nyári táborok, tanulmányi séták, akadályversenyek
- g) kézműves foglalkozások (pl. fazekas szakkör, ünnepkörökhöz kötődő)
- h) tanórákhoz kapcsolódó kísérletek elvégzése
- i) „látogatások”: múzeumok, állatkertek, botanikus kertek, nemzeti parkok, gyárok (pl. herendi porcelángyár, kenyérgyár)

III.10.4.6 Kommunikáció

A környezeti nevelésben nélkülözhetetlenek a kommunikáció legkülönbözőbb módjai. Ezzel egyidejűleg alapvető dolog, hogy tanulóink tudják az írott, hallott és látott híreket szelektálni és okosan feldolgozni. Diákjainkat meg kell tanítani a helyes fellépésre, a szereplésre, az előadások módszertanára. Ezek a képességek napjainkban nélkülözhetetlenek.

III.10.4.6.1 Az iskolán belüli kommunikáció formái

- a) poszterek készítése és bemutatása
- b) iskolarádió
- c) iskolaújság
- d) kiselőadások tartása megfelelő szemléltető eszközökkel
- e) faliújságon közölt információk készítése

III.10.4.6.2 Az iskolán kívüli kommunikáció formái

környezetvédelemről szóló rádió- és televíziós híradások feldolgozása
környezetvédelmi cikkek feldolgozása napilapokból
a közvetlen környezeti problémák észlelésekor együttműködés az önkormányzattal

III.10.4.7 Továbbképzés

A naprakész információ, a tudományos felfedezések közvetítése elengedhetetlenné teszi az élethosszig tartó tanulást. Az iskola továbbképzési programjába szervesen beépülnek a környezeti és egészségneveléssel kapcsolatos továbbképzések. Ezeken nemcsak a tanárok és tanítók vesznek részt, hanem óvónőink is.

III.10.5 Egészségfejlesztés és egészségnevelés

III.10.5.1 Egészségfejlesztés

Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma, tehát magába foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéné, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés, az önsegítés feladatait, módszereit.

A WHO szerint az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák.

Fő feladata egy általánosan érvényes egészségfejlesztő politika kifejlesztése, egészségfejlesztő környezet megteremtése, az egészségfejlesztő közösségi tevékenység, az egyéni képességek fejlesztése és szemléletválttatás az egészségügyi szolgáltatásokban.

III.10.5.2 Egészségnevelés

A WHO szerint az egészségnevelés olyan, változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkészségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében.

III.10.5.3 Elsődleges prevenció

A betegség első megjelenésének megakadályozására, az egészség megőrzésére, a betegségeket okozó tényezők korai felismerésére és elkerülésére irányuló tevékenység.

Az egészségnevelés és –fejlesztés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartozó területek:

- egészséges táplálkozási szokások kialakítása
- aktív szabadidő eltöltés
- mindennapos testmozgás szorgalmazása
- személyi és mentálhigiéné
- felkészítés a harmonikus párkapcsolatra és a családi életre
- családtervezési módszerek
- egészséges és biztonságos környezet kialakítása
- egészségkárosító magatartásformák elkerülése

III.10.5.4 Az egészségnevelés iskolai területei

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez.

Az iskolai egészségnevelés összefügg a tanári magatartással, az iskola szervezettségével. Minden pedagógus feladata kell, hogy legyen:

- a) gondoskodni az osztálytermek megfelelő, rendszeres szellőztetéséről
- b) megfelelően tájékozódni a tanulók tanulást befolyásoló rész képesség zavarairól, egészségi állapotáról
- c) figyelni arra, hogy megfelel-e az osztálytermek állapota az egészségügyi szempontoknak (világítás, asztalok, székek mérete, stb.)
- d) a tanulók helyes testtartásának rendszeres ellenőrzése, a megfelelő ültetési rend kialakítása, amely figyelembe veszi a tanulók egyéni adottságait (rövidlátás, stb.)
- e) ügyelni, hogy az ülésrend időszakonkénti változtatásával egyenletes terhelést nyújtson a tanulók szemének és gerincének megterhelésében

III.10.5.4.1 Tanórai foglalkozások

Elsősorban a szaktárgyi órák témafeldolgozása foglalkozik a témakörrel, de minden tantárgynak van csatlakozási pontja. A kiemelt területek a következők:

- egészségnevelés 6. és 8. osztály: testünk fejlődésével, növekedésével, a leggyakrabban előforduló betegségekkel és azok megelőzésével foglalkozik. Alapvető elsősegélynyújtási ismereteket közvetít.
- biológia 8. osztály: az emberi test szervrendszereinek működését, az emberi egyedfejlődés főbb szakaszaival ismerteti meg a diákokat.
- környezetismeret 3. és 4. osztály: már alsó tagozatban bemutatja a diákoknak a legalapvetőbb életműködések, foglalkozik a helyes táplálkozás kialakításával, a leggyakoribb, sajnos gyermekek körében is egyre inkább elterjedt betegségekkel.
- osztályfőnöki órák: alsóbb évfolyamokon a személyi higiéné, a helyes táplálkozás, öltözködés, a rendszeres testmozgás a kiemelt egészségnevelési terület, felsőbb évfolyamokon ez kiegészül a serdülőkor fizikai és mentális sajátosságaival, szexuális neveléssel, családtervezéssel, AIDS és drog prevencióval, szenvedélybetegségekkel.
- testnevelés: az egész órán történő testmozgás keretén belül folyamatos figyelem hárul a helyes testtartásra.
- technika: a gyakorlókerti foglalkozások biztosítják a szabad levegőn való tartózkodást

III.10.5.4.2 Tanórán kívüli foglalkozások

Intézményünk a helyi önkormányzat és a Tátika-Rezi Régió iskoláinak együttműködésével változatos programokkal kíván lehetőséget nyújtani a szabadidő helyes eltöltésére. Ezek a következők:

- néptánc
- mindennapos testnevelés program
- sportkörök
- sport versenyek
- akadályversenyek, akciók (pl. Challenge Day), hétvégi iskolai programok (lásd: III.10.4.4.4.2)
- napközi, tanulószoba
- szakkörök
- osztálykirándulások, túrák (lásd: III.10.4.2.2)
- a településen működő kézműves- és faluház szervezései (pl. asztalitenisz, aerobic)
-

A szabadidő eltöltésén kívüli egészségnevelő programok:

- rendszeres iskolafogászat, tisztaságvizsgálatok
- évente több alkalommal iskola orvosi vizsgálatok, egészségileg veszélyeztetett tanulóinkkal folyamatos kapcsolattartás
- részvétel a Johnson&Johnson serdülőkori programjában
- baleset megelőzési programok a rendőrség és a vízi rendészet szakembereinek segítségével

III.10.5.4.3 Tájékoztató fórumok

- Osztály vagy iskolai szintű szülői értekezletek, fogadónapok keretén belül folyamatos tájékoztatást kapnak tanulóink szülői gyermekük mentális és fizikai fejlődéséről.
- Nyílt napok során a hozzátartozó bepillanthat az intézményünkben folyó oktató-, nevelő munkába.

III.10.5.5 Erőforrások

Mivel a környezeti nevelés szorosan összefügg az egészségneveléssel, ezért a 4. 3 pontban felsorolt erőforrások itt is megtalálhatók.

III.10.5.6 Jövőkép-alapelvek és célok

III.10.5.6.1 Általános, hosszú távú célok

Egészségnevelésünk elsődleges célja, hogy minden rendelkezésünkre álló eszközzel és módszerrel elősegítsük tanulóink és tantestületünk egészségének védelmét, az egészség

fejlesztését, s ezáltal az eredményes tanulást. Célunk továbbá, hogy intézményünk egészséges környezetet alakítson ki, együttműködést biztosítson a pedagógusok, az egészségügyi szervek, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között.

Olyan oktató-nevelő munka megvalósítására törekedünk, amely tekintetbe veszi a pedagógusok és a tanulók jól-létét és méltóságát, többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri a szakmai erőfeszítéseket, támogatja az előrejutást. Ezen célok eléréséhez a következő területeken lényeges gondolkodásmódbeli változtatásokra, van szükség:

- az egészséges étrend igényének a kialakítása
- a mindennapos mozgás, testedzés
- a szabadidő hasznos eltöltése
- alapvető higiéniai szokások
- a környezetünk tisztaságával szemben támasztott igények
- társas kapcsolatok, konfliktuskezelés

III.10.5.6.2 Az iskola jövőképe

Szeretnénk, ha iskolánkban diákjaink tudatosabban foglalkoznának saját és társaik egészségével, egészséges környezetével. Étrendjükben a szénhidrát-dús enni- és innivalókat felváltanák a gyümölcsök, gyümölcslevek, kiemeltebb szerepet kapna a víz. Intézményünk körüli kultúrált szabad teret mind többen használnák a szabadidő hasznos eltöltésére, gyakrabban tartózkodnának a szabad levegőn. A tanórákon továbbra is kiemelt figyelmet fordítunk a helyes testtartásra, ezáltal tanulóinknál lényegesen csökkenne a gerincoszlop és a szem rendellenességeinek előfordulása. A környezeti nevelésen keresztül minden diákunkban maradéktalanul kialakulna a természethez való egészséges viszony.

III.10.5.6.3 Alapelvek

A mindennapi életben egyre nagyobb hangsúlyt kap az egészség megőrzése, az élet védelme. A jóléti társadalmak életmódjából adódó betegségek egyre inkább érintik a fiatalabb korosztályt. Ezért már az általános iskolában nagy hangsúlyt kell fektetni a prevencióra. Minden tanulónak tisztában kell lennie önmagával és egészségi állapotával. Fel kell ismernie bizonyos tevékenységek rizikófaktorait, azok vállalásának határait.

Alapvető feladatunk megértetni diákjainkkal, hogy a szenvedélybetegségek elkerülésével nemcsak saját, de közvetlen környezetük életét is harmonikusabbá tehetik. A lelki problémák kezelésének más útjai is vannak, a drogok, alkohol, stb. fogyasztása nem megoldás. Meg kell értetni diákjainkkal, hogy a különböző sajtótermékek, média hírek nem feltétlenül valós értékeket közvetítenek, a „divat” nagyon gyakran káros hatást gyakorol nemcsak serdülő ifjúságunkra, hanem a későbbi korosztályokra is. Meg kell tanítanunk őket a hírek szelektálására.

III.10.5.6.4 Konkrét, rövid távú célok

III.10.5.6.4.1 Új tervek

- a) Drogügyi koordinátor képzése
- b) Erdei iskola szervezése
- c) A tantestület szakmai továbbképzése elsősegélynyújtás és szenvedélybetegségek területén

III.10.5.6.4.2 Hagyományok ápolása

- a) Szűrővizsgálatok végzése az iskolaorvos és a védőnő segítségével
- b) Szakemberek (nevelési tanácsadó, gyermekjóléti szolgálat, gyógypedagógusok, gyógytornász, stb.) segítségének igénybevétele
- c) Mindennapos testnevelés folytatása
- d) Bozsik-program
- e) Rendőrség, vízi rendészet által szervezett programokon való részvétel
- f) A III.10.4.4.2-ben ismertetett tevékenységek további folytatása

III.10.5.7 Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Az egészségfejlesztés és –nevelés rendszerét a környezeti neveléshez hasonlóan csak összetett módszerekkel lehet a diákok felé közvetíteni. Nagyon fontos, hogy e terület minden órán, minden tantárgynál jelen legyen. Minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy diákjainkban kialakuljon az egészségtudatos szemlélet, tisztában legyenek az egészségüket veszélyeztető káros anyagokkal, magatartásformákkal, a megelőzési módszerekkel. Lehetőségeink a következők:

- a) tanórákhoz kapcsolódó feladatok elvégzése
- b) kirándulások, túrák
- c) szakkörök, versenyek (pl.: csecsemőgondozás, hagyományőrző, környezetvédelmi, sport, stb.)
- d) programok szervezése (Challenge Day, közlekedésbiztonság, stb.)

III.10.5.8 Kommunikáció

III.10.5.8.1 Az iskolán belüli kommunikáció formái (lásd a III.10.4.7.1-nél)

III.10.5.8.2 Az iskolán kívüli kommunikáció formái

- a) Az egészségneveléssel kapcsolatos rádiós és televíziós híradások feldolgozása
- b) Szakemberek által tartott előadásokon való részvétel
- c) Újságcikkek feldolgozása és megbeszélése

III.10.6 Tevékenységi formák az egészségnevelés terén kitűzött célok megvalósításához:

Testnevelésórákon:

1) Évente két alkalommal – tavasszal és ősszel – mérjük a tanulók fizikai állapotát. Fizikai és motorikus képességük méréséhez, minősítéséhez az Oktatási Minisztérium által kiadott útmutatót használjuk. (Dr. F. Mérey Ildikó: Hungarofit – teszt)

A mérések a következők:

- alap-állóképesség mérése: 12 perces futás
- izomerő mérése: helyből távolugrás páros lábbal
- dinamikus erő-állóképesség: hanyattfekvésből felülés
- a hátizmok erő-állóképességének mérése: hasonfekvésből törzsemelés, leengedés
- vállövi karizmok erő-állóképességének mérése: karhajlítás fekvőtámaszban

A feladatok, valamint a mérések eredményei tanulócsoportok szerint számítógépes adatbázisba kerülnek. A program a testmagasság és a testsúly alapján kiszámítja a testsúlyindexet, ez adja a fittségi pontok alapját. A pontszámok fejezik ki a tanulók pillanatnyi fizikai állapotát.

A mérések eredményeit a testnevelőkön kívül megismerik az osztályfőnökök, valamint az iskolai védőnő is.

A tanulók fizikai állóképességének fejlesztéséhez ez adja a mérhető, összehasonlítható adatokat.

2) A mindennapos testnevelés megvalósítása:

a. alsó tagozaton:

- heti három testnevelés óra,
- játékos testmozgás foglalkozás, (azokon a napokon, amikor nincs testnevelés óra)
- sportköri foglalkozás (azokon a napokon, amikor nincs testnevelés óra)

b. Felső tagozaton:

- 2,5 testnevelés óra,
- játékos testmozgás foglalkozás, (azokon a napokon, amikor nincs testnevelés óra)
- sportköri foglalkozás (azokon a napokon, amikor nincs testnevelés óra)

A testnevelést tanítók a mindennapos munka során alkalmazzák a tartásjavító gerinctorna gyakorlatait.

3) A testi nevelés és a gyógytestnevelés rendje:

Az egészséges tanulókat testnevelésóráról átmeneti időre is csak az iskolaorvos mentheti fel szakorvosi vélemény alapján. A tanuló részt vesz a tanórán, de nem dolgozik.

A tanuló egy részének egészségi állapota indokolhatja, hogy az iskolaorvos könnyített – vagy gyógytestnevelési foglalkozást írjon elő a számukra.

A könnyített testnevelés során az érintett tanuló részt vesz ugyan az órarendi testnevelésórákon, de bizonyos mozgásokat és gyakorlatokat – állapotától függően – nem kell végrehajtania.

III.11. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő- oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

/Készült a 11/1994. /VI.08/ MKM rend. 7.sz. melléklete és a "Funkcionális taneszközjegyzék" alapján/

III.11.1 Anyanyelv és Irodalom

1.1.1.4.	A szövegalkotás szabályait szemléltetőeszköz
1.1.1.10.	Az egyszerű mondatfajták felismerésére, szemléltetésére, gyakorlására alkalmas demonstrációs eszköz
1.1.1.11.	A szófajok bemutatására, felismerésük gyakorlására, ellenőrzésére alkalmas eszköz, taneszköz
1.3.3.2.	Az olvasás, valamint a szóbeli kifejezőképesség fejlesztését segítő eszköz
1.1.1.12.	A helyesírási képesség fejlesztésére, gyakorlására, ellenőrzésére alkalmas eszköz
1.1.2.22.	A közlésfolyamat /kommunikáció/ szemléltetésére alkalmas eszköz
1.1.2.27.	A színház, a dráma, a dramatikus nép játékok szemléltetésére alkalmas taneszközkészlet
1.1.2.28.	Írók, költők, alkotói életutak legjellemzőbb tényeit, dokumentumait ismertető eszköz
1.2.3.4.	A fogalmazási képesség fejlesztésére alkalmas szövegalkotást és szövegelemzést előkészítő, kreatív gyakorlatokat tartalmazó eszköz
1.3.4.3.	Az irodalmi műnemek és műfajok jellegzetességeit bemutató eszköz
1.3.4.4.	A magyar és világirodalom fejlődésének több korszakait szemléltető eszköz
1.2.5.1.	Több mediális összetevővel rendelkező köznyelvi és irodalmi szövegek szemléltetésére alkalmas eszköz

III.11.2 Matematika

3.0.1.3	Egyszerű kombinatorikus feladatok ismeretszerzését, bővítését, gyakorlását elősegítő munkaeszköz
3.0.1.7	A negatív szám és a törtszám fogalmának kialakítására és ismeretbővítésre alkalmas munkaeszköz
3.0.1.8	A természetes számok körében műveletvégzést, értelmezést, szöveges feladatok szemléltetését elősegítő munkaeszköz
3.0.1.12	Mérőeszközöket és mértékegységeket szemléltető munkaeszköz
3.0.2.16	Testek építésére, testhálók készítésére alkalmas, különböző sokszögeket tartalmazó munkakészlet
3.0.2.21	A szövegértést és szövegelemzést, a nyelv logikai elemeinek helyes használatát segítő munkaeszköz
3.0.2.26	Az egyenes és fordított arányosság fogalmának kialakítását és változatos alkalmazását bemutató eszköz
3.0.2.33	Alakzatok kölcsönös helyzetét a síkban és térben bemutató munkaeszköz
3.0.2.35	Háromszögek tulajdonságait, mértékeit és speciális fajtáit szemléltető eszköz
3.0.2.36	Négyszögek tulajdonságait, mértékeit és speciális fajtáit bemutató eszköz
3.0.2.40	Különböző geometriai transzformációkat bemutató eszköz
3.0.2.41	A szerkesztési eljárások végrehajtásához szükséges eszköz
3.0.2.50	A törtfogalom elmélyítésére alkalmas különféle eszköz
3.0.3.59	Szöveges feladatok megoldástípusait bemutató eszköz
3.0.3.68	Adott tulajdonságú pontok szemléltetésére alk. eszköz

III.11.3 Számítástechnika tantárgy

8.1.2.6.	A CD-ROM oktatási célú lehetőségeinek bemutatására alkalmas eszköz
8.1.2.7.	Az információ különböző megjelenítési formáit szemléltető eszköz
8.1.2.10.	Hangkártyák lehetőségeit kihasználó, hangjegyek és szólamok összehasonlítására alkalmas program
8.1.2.13.	Irodalmi szövegek, történetek elemeinek összerakására, gyakorlására alkalmas vizuális eszköz
8.1.3.21.	Különböző számítástechnikai eszköz kezelését bemutató eszköz
8.1.4.63.	Iskolai újság összehasonlítására alkalmas egyszerűbb kiadványszerkesztő program

III.11.4 Ember és társadalom

4.1.1.2	Hazánk természeti szépségeinek, értékeinek szemléltetésére alkalmas eszköz
4.1.1.5	A magyar múlt jelentős eseményeinek történelmi időben való elhelyezési képesség fejlesztésére alkalmas eszköz
7.3.1.2	A vizuális művészetek legfontosabb ágainak, műfajainak felismerési képességét fejlesztő eszköz
7.3.1.4	Forma, funkció, anyag és méret összefüggéseinek megértésére, megfigyelésre alkalmas eszköz
4.1.1.3	Nemzeti történelmünk meghatározó alakjait bemutató, ismeretszerzésre alkalmas eszköz
4.2.3.2	A mai magyar társadalom különböző szempontú tagoltságának szemléltetésére alkalmas eszköz
4.2.4.10	Az alapvető állampolgári jogok és kötelezettségek megismertetésére alkalmas eszköz
4.4.3.1	A történelmi időben való tájékozódás képességének fejlesztését segítő eszköz
4.4.3.2	A történelmi térben való tájékozódás képességét fejlesztő eszköz
4.4.4.16	A magyarországi polgárosodás kezdeteit, nagy alakjait, eseményeit szemléltető eszköz
4.4.4.19	Az első világháború előzményeit, eseményeit szemléltető eszköz
4.4.4.22	Az 1930-as évektől a második világháborúig terjedő időszak szemléltetésére alkalmas eszköz
4.4.4.23	A jelenkor tanulmányozására, főbb kérdéseinek feldolgozására alkalmas eszköz
4.4.4.24	A második világháború utáni Magyarország történelmi eseményeit, összetevőit szemléltető eszköz

III.11.5 Ember és természet

5.1.1.2	Az oldódás, olvadás, égés jelenségének tanulókísérleti vizsgálatára alkalmas laboratóriumi eszközkészlet
4.1.1.5	A nemzeti történelem sorsfordulóinak történelmi térben való szemléltetésére alkalmas eszköz
4.1.1.6	A magyar nemzet jelképeinek szemléltetésére alkalmas eszköz
5.3.3.12	Az oldatok pH-jának mérésére alkalmas eszköz
5.3.3.15	Atomok, ionos felépítését modellező eszközkészlet
5.3.3.17	Molekulák felépítését modellező eszközkészlet
5.3.3.40	A szerves háztartási vegyszerek környezeti és élettani hatását bemutató eszköz
5.3.3.43	Természeti vizek minőségének vizsgálatára alkalmas eszközök
5.3.3.47	A földgáz és a kőolaj felhasználást bemutató tábla

5.3.3.46	A szén, nitrogén és oxigén körforgását bemutató eszköz
5.2.3.4	Naprendszer szemléltetésére alkalmas eszköz
5.4.3.9	A Föld domborzatának, vízrajzának, éghajlatának szemléltetésére alkalmas eszköz
5.4.3.14	A Kárpát-medence környezetvédelmi problémáit bemutató tábla, térképek
6.0.3.7	A belső erők működésének szemléltetésére alkalmas eszköz
6.0.3.27	Az Európai Unió társadalmi-gazdasági földrajzának szemléltetésére alkalmas eszköz
5.4.3.15	Az emberi szövetek szemléltetésére alkalmas eszköz
5.4.3.16	Az emberi szervrendszerek felépítését szemléltető eszköz
5.4.3.19	Az egyes emberi szervek megfigyelésére és tanulmányozására alkalmas eszköz
5.4.3.22	Az emberi szervezetet károsító hatások és szenvedélybetegségek szemléltetésére alkalmas eszköz
5.4.3.31	Az elsősegélynyújtás képességének elsajátítására alkalmas eszköz
5.1.2.5	Az anyag részecsketermészetének szemléltetésére alkalmas eszköz
5.2.3.1	A mozgásjelenségek bemutatására alkalmas eszköz
5.2.3.6	A termikus kölcsönhatásokat bemutató eszköz
5.2.3.9	Az elektromos kölcsönhatások szemléltetésére alkalmas eszköz
5.2.3.11	Különböző egyenáramú és váltakozó áramú áramkörök vizsgálatára alkalmas eszköz
5.2.4.17	A mechanikai rezgések megfigyelésére, vizsgálatára alkalmas eszköz
5.2.4.20	A fény terjedésének megfigyelésére és szemléltetésére alkalmas eszköz
5.2.4.22	A nyugvó folyadékok és gázok alapvető tulajdonságainak megfigyelésére alkalmas eszköz
5.2.5.31	A lendület- és perdületmegmaradás törvényének vizsgálatára alkalmas eszköz
5.2.5.32	A matematikai inga, a fizikai inga mozgásának kísérleti vizsgálatára alkalmas eszköz
5.2.5.39	A fizikai fénytánulmányok megfigyelésére alkalmas eszköz

III.11.6 Élő idegen nyelv

2.0.3.7	Ismert szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat tartalmazó szövegek megértését fejlesztő eszközök
2.0.3.8	A szókinccs fejlesztését szolgáló munkaeszközök és demonstrációs eszköz
2.0.3.14	Egyszerű párbeszédet leíró és elbeszélő szövegek hallás utáni értésének fejlesztő eszköz

III.11.7 Testnevelés

1.0.1.4	Gimnasztikai gyakorlatok végzéséhez szükséges szer
1.0.1.5	A helyes futómozgás kialakításához szükséges szer
1.0.0.1	Dobásmódok, dobásformák elsajátítását segítő labdák
1.0.0.8	Az életkornak megfelelő egyszerűbb mozgásokat segítő eszközök
1.0.0.9	A labdás ügyességi készség kialakítására szolgáló labda
10.0.2.13	Rajtok oktatását segítő szer
10.0.2.14	Felfelé irányuló elugrásokhoz szükséges eszköz
10.0.2.15	Hajítások, lökések vetések tanulásához alkalmas eszköz
10.0.3.18	Térdelőrajt végrehajtásához használható eszköz
10.0.3.20	Szabadtéri testedzéshez használható eszközök
10.0.4.22	Futóiskola, gátfutótechnika és váltófutás tanulásához alkalmas eszközök
10.0.4.24	Túrázáshoz, tájfutáshoz, vízisportokhoz szükséges eszközök

III.11.8 Művészetek

7.1.2.8	A hangértékek bemutatására alkalmas eszköz
7.1.3.14	A tanulók kottaolvasási készségének fejlesztésére alkalmas eszköz
7.3.3.1	Szintani ismeretek rendszerezését, a fény színmódosító szerepének jelentőségét is bemutató eszköz
7.3.3.3	Különböző alkotások bemutatására alkalmas eszköz
7.3.3.4	Technikák jártasság szintű elsajátítására alkalmas eszköz
7.3.3.5	Köznapi gyakorlati vizuális nyelvet magyarázó eszköz
7.3.3.7	Térábrázolási konvenciók használatának képességét fejlesztő eszköz
7.3.3.8	Művészettörténeti stíluskorszakok bemutatása
7.3.4.2	A művészettörténet nagy korszakai
7.3.5.1	Szabadon választott technikában való jártasság kialakítására alkalmas eszköz

IV.

A

**Fazekas József
Általános Iskola**

helyi tanterve

IV.1. A nevelési-oktatási tevékenységrendszer

A helyi tantervünk, pedagógiai programunk elkészítésekor meghatározó jelentőséggel bír a tanulók életkori sajátosságainak ismerete és figyelembevétele. A műveltségi területeknek anyagának elsajátítását, a képességek fejlődését, a követelmények elérését a pedagógiai tevékenység, a tanulók életkori és egyéni sajátosságai egymással kölcsönhatásban befolyásolják.

A kötelező iskoláztatás négy nagy szakaszra válik szét a közoktatás módosításáról rendelkező 2003. évi LXV. törvény alapján

Az alapfokú nevelés – oktatás szakasza az első évfolyamon kezdődik, és a nyolcadik évfolyam végéig tart. Az alapfokú nevelés – oktatás szakasza négy részre tagolódik, melyek a következők:

- Az első évfolyamon kezdődő és a második évfolyam végéig tartó **bevezető**,
- A harmadik évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó **kezdő**,
- Az ötödik évfolyamon kezdődő és a hatodik évfolyam végéig tartó **alapozó**,
- A hetedik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó **fejlesztő szakasz**.

A bevezető és a kezdő szakaszban, továbbá – a tanulók igényéhez igazodóan, a helyi tantervben meghatározottak szerint – az alapozó szakasz kötelező tanórai foglalkozása időkeretének 25-40 százalékban nem szakrendszerű oktatás, az alapozó szakasz fennmaradó időkeretében és a fejlesztő szakaszban szakrendszerű oktatás folyik.

IV.1.1 Nevelés – oktatás első szakasza

A bevezető és a kezdő szakasz fő feladata: az iskolába lépő kisgyermekben óvja, és tovább fejleszti a megismerés, a megértés a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonnyá teszi a saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermek játék és mozgás iránti vágyának, segíti természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket közvetít, alapvető képességeket és alapkészségeket fejleszt.

Ezek a szakaszok a kíváncsiságra és az érdeklődésre építenek, és az ez által motivált munkában fejleszti a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és előmozdítja érzelmvilágának gazdagodását. Mintákat ad az ismeretszerzéshez, a feladat – és problémamegoldáshoz, megalapozza a tanulási szokásokat.

Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, közreműködik a tanulási nehézségek leküzdési folyamatában. Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermekek szociális – kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű fejlődéséből fakadhatnak.

Tudatosítja a gyermekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi értékeket, megerősíti a humánus magatartásmintákat, szokásokat, és a gyermek jellemét formálva szolgálja a személyiség érését. A pedagógiai munka középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése áll.

IV.1.1.1 A fejlesztés kiemelt területei

A test és a lélek harmonikus fejlesztése: A mozgásigény kielégítésével és a mozgáskultúra megalapozásával; a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; az egészséges életmód alapvető ismereteinek közvetítésével, az ezt elősegítő szokások alakításával; az érzelmi élet gazdagításával; az önismeret fejlesztésével, a reális önértékelés fejlesztésével, a társas kapcsolatok igényének erősítésével.

A szocializáció folyamatainak elősegítése: A személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával, helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával; a kortárs kapcsolatok megerősítésével; elemi állampolgári és a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus ismeretek nyújtásával.

Az elemi műveltségbeli alapok feltételrendszerének megteremtése: A biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával.

A tanulási stratégiák megválasztásában és a taneszközök használatában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismertetek tapasztalati megalapozása, a felfedezés lehetősége, a kreativitás fejlesztése, a differenciált fejlesztés, a művészeti, a gyakorlati és a közismereti készségek fejlesztésének egyensúlya, a tanulók egészséges terhelése; fejlődésük folyamatos követése, a személyre szóló, fejlesztő értékelés.

IV.1.2 Az alapfokú nevelés – oktatás második szakasza

Az alapozó és fejlesztő szakaszt foglalja magába. Szervesen folytatja az első szakasz nevelő - oktató munkáját, a készségek és képességek fejlesztését.

Ez a szakasz egységes rendszert alkot, de – igazodva a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz – két, pedagógiailag elkülöníthető periódusra tagolódik. Figyelembe veszi, hogy a 10-12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik a érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz. Az 5-6 évfolyamokon ezért az integratív – képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, a serdülőkor kezdetétől viszont előtérbe kerül az elvont fogalmi és elemző gondolkodás.

Az iskola ebben a szakaszban a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekeket együtt neveli.

Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti őket a további tanulásra, és előkészíti őket a társadalomba való majdani beilleszkedésre. Fejleszti a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz szükségesek. A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségekben való élet során fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját. Gyakorlati módon igazolja a megbízhatóságot, becsületességet, szavahihetőséget értékét. E szakasz szocializációs folyamatában az iskola tudatosítja a közösség demokratikus működésének értékét és néhány általánosan jellemző szabályát. Tisztázza az egyéni és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát, ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban. Megalapozza a felkészülést a jogok és kötelességek törvényes gyakorlására. A demokratikus normarendszert kiterjeszti a természeti és épített környezet iránti felelősségre, a mindennapi magatartásra is.

Az iskolának ebben a szakaszban is kiemelkedő feladata a nemzeti, nemzetiségi és az etnikai hagyományok tudatosítása és az ápolásukra való nevelés. Nevelési oktatási tevékenységével az iskola fejleszti a tanulóknál a nemzeti azonosságtudatot, képviseli az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt. Erősíti az Európához tartozás tudatát, és egyetemes értelemben is készíti más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére. Ugyanakkor figyelmet fordít az emberiség közös problémáinak bemutatására.

IV.1.2.1 A fejlesztés kiemelt területei

A test és a lélek harmonikus fejlesztése: a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzés és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával, az egészséges életmódban a tudatosság szerepének bemutatásával; az érzelmi intelligencia mélyítésével, gazdagításával; az önismeret alakításával, az önértékelés képességének fejlesztésével az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.

A szocializáció folyamatainak elősegítése: az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával; az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével; a nemzedékek közötti és a kortársi kapcsolatok megerősítésével; az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtásával.

Az alpműveltség továbbépítése: a differenciálódó tantárgyi rendszerben a mentális képességek céltudatos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával, gyakoroltatásával. Az iskolai tanulás folyamatában a gyakorlatközpontúság, az életvitelhez szükséges, alkalmazható tudás gyarapítása, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése érvényesül. A tanulók megszerzett tudásukat valóságos feladatok, problémák megoldásában, konfliktusok kezelésében is alkalmazzák, döntésképeségüket szervezett

gyakorlatokban és spontán élethelyzetekben is érvényesítik. A tanulási tevékenységben növekvő szerepet kap a közvetett kommunikáció, és megjelenik a nem anyanyelven folyó kapcsolatteremtés. Az önálló tájékozódás, az informatika alkalmazása és az idegen nyelvek tanulása iránti igény fejlesztése is hozzájárul az alpműveltség továbbépítéséhez.

A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismertetek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása; a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük,

E szakaszban növekszik az együttműködésre építő (kooperatív – interaktív) tanulási technikák és tanulásszervezési módok szerepe. Növekszik a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok aránya (megfigyelés, kísérlet, anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték stb.) Az iskola épít a tanuló kíváncsiságára és a rendszerezett ismeretek iránti igényükre. Ezért heurisztikus tanulási helyzeteket és rendszerező ismeretszerzési élményeket egyaránt kínál. Az így szervezett tanulási folyamat juttatja közel őket, a megismerés a tudás öröméhez és erősíti önbizalmukat. A tanulás folyamatában értik meg a tanulók a követelmények lényegét és ismerik meg önmaguk teljesítményének értékét.

IV.1.3 Tevékenységrendszerünk fő területei

A pedagógiai kutatások eredményei között olvasható, hogy meg kell újítani az iskola nevelési tevékenységrendszerét. Ennek érdekében a pedagógusnak tudatosan kell szervezniük az egyén tevékenységét, hiszen a pedagógiai közösség szerepe a legfontosabb a gyermekek nevelésében.

A személyiség csak tevékenységei által és a tevékenységekben megvalósuló viszonyulásai és képességei által fejleszthető.

Fontos, hogy a **tevékenységek alapja**

- az ismeret,
- a képesség,
- az érték,
- a cél- és követelményrendszer.

A személyiség lényegét az öntevékenységben is keresni kell, ezért a nevelési-oktatási intézménynek erre is szükséges nevelnie.

A tevékenység, öntevékenység az egyén önmegvalósításának, önkibontakoztatásának legfontosabb eleme.

Nevelőtevékenységünk alapelvei:

- - az iskolai és szabadidős tevékenységek összegződésének (integrációjának) elve
- - a kötelező és szabadon választható tevékenységek egységének elve
- - a fizikai, szellemi, erkölcsi fejlődés egységének és egyenértékűségének elve.

Az iskolai tevékenységrendszerünk kialakításával a **gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztését** szeretnénk megalapozni.

Figyelembe véve a gyermekek fejlődés-lélektani jellemzőit, az egyes életkorok sajátosságait, teljesítőképességüket.

A tevékenységrendszer **három fő terület** kimunkálására irányul:

- - Tanulási-tanítási tevékenység,
- - Az egészséges életmódra irányuló tevékenység,
- - A tanórán és iskolán kívüli nevelési-oktatási tevékenység.

IV.1.3.1 Tanítási-tanulási tevékenység

Pedagógiai munkánkban legfontosabb a tanítás-tanulás tevékenysége, melynek középpontjában a motiváló tényezők állnak. Tanulás-lélektani vizsgálatok bizonyítják, hogy a gyermek tanulását elsősorban a pozitív megerősítés segíti elő. A sikerélmény teljesítményre sarkall, teljesítményképes tudást eredményez.

Feladatunk ebben a folyamatban, hogy

- szilárd alapokat próbáljuk teremteni,
- nyitottá, fogékonnyá, kreatívvá,
- az értékek befogadására képessé váljanak tanulóink.

Minden ezirányú tevékenységünket a szemléletesség, a cselekedtetés, az önálló munkáltatás és a differenciáltság hatja át.

A speciális tanulási tevékenységek köre évfolyamonként:

1. osztály:

A kommunikációs képességek fejlesztése; olvasás, írás, beszédművelés; ismeretszerzés közvetlen tapasztalatszerzés (megfigyelés, cselekvés) útján; a matematikai gondolkodásmód alapelemeinek megszerzése.

2. osztály:

Önálló szóbeli és írásbeli kifejezőkészség; anyanyelvi, matematikai képességek fejlesztése.

3. osztály:

Tankönyvön kívüli más ismeretforrások beépítése a tanulásba (televízió, rádió, újságok, más könyvek); a konkrétól az absztrakt gondolkodásmód felé haladás; a tankönyvön kívüli olvasás szorgalmazása; könyvtárlátogatás.

4. osztály:

Szöveges tanulás előkészítése; önálló feleletek szorgalmazása; természettudományi ismeretek bővítése; környezetvédelmi nevelés.

5. osztály:

Speciális tanulási módok a több, tantárgy helyes tanulásának segítésére, az önálló ismeretszerzés erősítése és azok rendszerezési készségeinek fejlesztése; számítástechnika-informatika indítása; a memorizáló készség fejlesztése.

6. osztály:

Az elvont gondolkodásmód továbbfejlesztése.

7. osztály:

Pályaorientáció segítése; az önismeret fejlesztése.

8. osztály:

Az elemi szintű általános műveltség hiányainak pótlása és ezzel kapcsolatban az igényszint növelése.

A tanulási-tanítási tevékenységek céljainak, feladatainak meghatározását alapvetőnek tartjuk nemcsak az iskola és a tantárgyak rendszerének egészében, hanem a gyermekkor és a serdülőkor sajátosságait figyelembe véve, életkori szakaszonként is.

6-10 éves életkorban:

1. A tanulási motívumok kialakítása és fejlesztése

- az örökölt tanulási motívumok megerősítése, a teljesítménymotiváció kialakítása; az esetleges fejlődést gátló beállítások megszüntetése,
- a tanítványi kötődés erősítése,
- a társakhoz való viszony (segítőkészség, tisztességes versengés stb.) fejlesztése,
- helyes tanulási szokások kialakítása (rendszeres, megfelelő, sikeresen teljesíthető feladatok, ellenőrzés, értékelés).

2. Értelmi képességek fejlesztése

a.) Megismerési képesség:

Szemléletes megfigyelések lehetőségének biztosítása, a megfigyelések szóbeli megfogalmazása, ezáltal a fogalmi készlet és a szókincs növelése. Szöveges feladatok megoldásával, számfeladattá alakításával, a metafizikai gondolkodásmód kialakítása.

b.) Kommunikációs képesség:

Az olvasási készség, írás készség, beszéd-készség folyamatos fejlesztése. A szövegértés és szövegképzés gyakorlása. A nyelvtani ismeretek alapjainak elsajátítása.

c.) Gondolkodási képesség:

A rendszerezési, kombinatív, szabályindukciós képesség fejlesztése tapasztalati szinten, tárgyakkal, játékokkal, elsősorban manipulációs úton.

3. Informatikai képesség:

Tegyük képessé a gyermeket arra, hogy megfelelő információkhoz jusson és azokat használni tudja. Kézikönyvek, szótárak, lexikonok használata, illetve a számítástechnika tantárgy keretében a számítógép kezelésének készsége elsősorban játékok működtetésével.

4. Idegen nyelvi képesség:

Elsősorban a beszédértési és beszélgetési képesség fejlesztése.

10-14 éves életkorban:

1. A tanulási motívumok fejlesztése:

A tanulási tevékenységet szándékos, céltudatos tevékenységgé kell alakítani. A tantárgyi kötődés erősítése, fontos, ezzel is segítjük a pályaválasztást. A tanulás értékének tudatosítása.

2. Értelmi képességek:

a.) Megismerési képesség:

A megfigyelések írásos lejegyzésének képessége Értelmezési kép-ek fejlesztése törvények, szabályszerűségek megismerésével. Indoklási, bizonyítási képesség fejlesztése.

b.) Kommunikációs képesség:

A szövegértési és szövegalkotási képesség fejlesztése szóban és írásban.

c.) Gondolkodási képesség:

Az elvont gondolkodásmód továbbfejlesztése, a problémamegoldó képesség kiemelt fejlesztése.

3. Informatikai képesség fejlesztése:

- a könyvtár forrásközponttá váljon a használata váljon képességszintűvé,
- a személyi számítógép használata, oktatóprogramok használata.

A napközi otthon, tanulószoba, mint a tanítási-tanulási tevékenység speciális területe. Iskolában minden gyermek elhelyezést nyert alsósok a napköziben, felsősök a tanulószobán.

Feladataink:

- szorosabb együttműködés kialakítása az osztályt tanítók és napközis nevelő között,
- tartalmaz, a gyermekek számára élményt nyújtó délutáni programok a délutáni foglalkozásokon,
- fokozottabb ellenőrzés a tanulási foglalkozásokon,
- fokozott segítségnyújtás a hátrányos helyzetű vagy nehezebben haladó tanulók számára.

IV.1.3.2 Egészséges életmódra irányuló tevékenység

Sportolási és testedzési alkalmak rendkívül fontosak a gyermekek egészséges fejlődése szempontjából ezt szolgálják intézményünkben:

- a sportkör,
- a természetjáró túrák,
- a táborozás,
- országjárás,
- uszoda.

IV.1.3.3 A szabadidő irányítása

A gyermekek szabadidejét a tanítási-tanulási tevékenységekkel szoros összefüggésben tervezzük. Ennek érdekében tisztáztuk, hogy mi a tanulók szabadidejének funkciója.

Meglátásunk szerint az alábbi funkcióknak kell megfelelnie:

- személyiségfejlődés elősegítése,
- pihenés, regenerálódás, játék biztosítása,
- a kultúrált szórakozás és
- művelődés biztosítása.

Ezekkel szoros kapcsolatban élmények nyújtása, az érzelmi élet fejlesztése és kapcsolataik alakítása.

A tanulók számára biztosított a tevékenység szabad megválasztásának lehetősége. Úgy választhasson, hogy egyéni érdeklődését kielégítse, elősegítse tehetségének kibontakoztatását.

Iskolánk biztosítja a szervezeti kereteket, a szakszerű irányítást.

Választási lehetőségeik:

- szakkörök (rajz, kézműves, természetvédelmi stb.),
- fakultatív tevékenységek (számítástechnika, irodalom stb.),
- szaktárgyi versenyek.

Rendszeresen biztosítjuk a lehetőséget a

- színház,
- mozi,
- múzeum,
- hangversenyek látogatására.

Kiemelt helyet foglal el a társas kapcsolatok alakítása, formálása, ennek színterei:

- osztálydélutánok,
- közös nagy zenés-táncos rendezvényeink (Farsang, Mikulás, Gyermeknap).

Iskolai, iskolán kívüli szabadidős tevékenységeink körébe tartoznak még a speciális foglalkozások:

- lemaradó tanulók egyéni ill. kiscsoportos foglalkozásai,
- tehetséges gyermekekkel való egyéni, kiscsoportos foglalkozás,
- irányított televíziózás, videózás,
- könyvtárlátogatás.

Munkánk során lényegesnek tartjuk azt, hogy a hasznos szabadidős tevékenységekkel lekössük, jó irányba tereljük a gyermekek energiáját, hogy megtanulják szabadidejüket sokféleképpen, igényesen, hasznosan eltölteni.

IV.2. Az iskola pedagógiai folyamata

IV.2.1 Az iskolai élet sajátosságai, jellemzői

A mi iskolánk alapjaiban ugyanolyan, mint az ország többi kistelepülésen levő 8 évfolyamos általános iskola. Amiért úgy érezzük, hogy nekünk mégis a **legfontosabb** és legkedvesebb, az a **baráti**, szinte **családias légkör**, amely az intézmény valamennyi szintjén megjelenik; az intézmény külső- és belső kapcsolataiban egyaránt. Ennek számos megnyilvánulási formája van: például érezzük akkor, ha vendégek érkeznek hozzánk, névadóünnepségünkre, versenyekre, egyéb rendezvényekre, hogy őket is megragadja az a kellemes légkör, amely iskolánk sajátja; vagy ünnepségeink magas színvonala és bensőséges hangulata, amikor a falu apraja-nagyja együtt emlékezik történelmi eseményekre. Torokszorító érzés, amikor a nagyszülők gyermekeikkel, unokáikkal együtt emlékeznek meg a falu központjában lévő Hősi emlékműnél a háborúk és a forradalom áldozataira. A kisgyerekek és a felnőttek tiszteletük és megbecsülésük jeléül Karácsonykor műsorral és ajándékokkal kedveskednek a falu idős lakóinak. És minden ünnepély, ünnepség a falu előtt, a lakossággal együtt történik, mert csak így hagy nyomot, így lát és tanul példát **a gyermek**. Nemcsak megérti, hanem érzi és **ragaszkodik szülőföldjéhez, érzi és érti hazája történelmi eseményeit, s a különböző korosztályok együttélését, összetartozását**. Az iskolánkban tanuló gyermekek szülei szintén ebben az iskolában tanultak; néhány kivételtől eltekintve mindannyian szakmát szereztek és értékes tagjai társadalmunknak. Érezzük megbecsülésüket. **Iskolánk fő törekvése**, s minden eszközzel fáradozunk azon, hogy ezt megvalósítsuk az, hogy **a gyenge képességű gyermekeket is eljuttassuk általános iskolai tanulmányaik sikeres befejezéséhez**, s képessé tegyük arra, hogy szintjüknek megfelelő szakmát választva el is érhessék céljaikat. Úgy érezzük, abban, hogy a fiatalok nem hagyják el a falut, hanem itt telepednek le, bár gyér a munkalehetőség, az iskolának is van szerepe, mert biztosítottak látják gyermekük felkészítését a sikeres továbbtanulásra.

Intézményünk sajátossága az a **példaértékű szülői összefogás**, amellyel segítik munkánkat. A szülői közösség képes a szülők nagy többségét mozgósítani azért, hogy különböző rendezvények jelentős bevételeivel támogassák a gyermekeket (ajándék, számítógép, táborozástámogatás, fásítás, fajtáték készítés stb.).

Úgy gondoljuk, hogy kislétszámunk és a szűkös anyagi lehetőségek ellenére sokféle tevékenységet kínálunk tanulóinknak, s mindent elkövetünk annak érdekében, hogy a vidéki lét hátrányait enyhítsük.

Munkánk mozgatórugója - bátran állíthatjuk - az, hogy **mindent a gyermekekért teszünk**, kívánságaiknak, elképzeléseiknek - a lehetőségekhez képest - teret engedünk. Így valósulhatott meg a sziklakert, javaslataik alapján formálódik a sportudvar s elkezdődik az iskolarádió kiépítése, ősszel és tavasszal gyakran vannak órák, foglalkozások a szabadtéri tantermünkben.

Büszkék vagyunk az intézmény udvarára, sportudvarára, egész környezetére, hiszen közös összefogás eredményeképpen minden évben sok-sok növényvel szaporodik, szépül. Osztálytermeink is a pedagógusok és a gyermekek munkáját dicsérik, hisz nálunk még javarészt saját munkák díszítik a falakat.

Bár iskolai életünk legfontosabb eleme a tanulás, s a tanórák, napközis és tanulószobai foglalkozások védelme elsődleges, mégis mindannyiunk számára emlékezetes a sok-sok közös szereplés, játékkészítés, túra, kirándulás, táborozás.

IV.2.2 Az iskola élet- és munkarendje

Az intézmény épülete szorgalmi időben hétfőtől péntekig reggel 7 órától délután 17 óráig tart nyitva. Az intézmény igazgatójával történő egyeztetés alapján az épületek ettől eltérő időpontban, illetve szombaton és vasárnap is nyitva tarthatók.

Az iskolában az órákat 7.50 óra és 14 óra között szervezzük.

A tanítási órák hossza 45 perc, az óráközi szünetek hossza 10 és 15 perc, 5.-6. óra között 5 perc. A tanítási órák idejét a tantárgyfelosztás és az órarend tartalmazza. A hittanórákat a tisztelendő úr az iskolában tartja, az órarend figyelembevételével a kötelező órák után.

A tanórán kívüli foglalkozásokat 13.30 órától 17 óráig szervezzük. Az alsó tagozatos tanulók részére 16.30 óráig napközis foglalkozást szervezünk, a felső tagozatos tanuló részére 13.30 órától 16 óráig tanulószobai foglalkozást.

A **napközi otthonba** (1-4. osztályig szervezzük) és a **tanulószobára** (5-8. osztályig szervezzük) tanévenként előre minden év májusában illetve 1. osztályban a beiratkozáskor; véglegesen szeptember első hetében jelentkezhetnek a tanulók. Indokolt esetben a szülő tanév közben is kérheti gyermeke elhelyezését. A napközi otthonba illetve a tanulószobára minden jelentkező tanulót felvesszünk addig, amíg a tanulók összlétszáma nem éri el a közoktatási törvényben meghatározott létszám felső határát.

Felméréseink alapján mindkettőre nagy szükség van ahhoz, hogy a gyengébb tanulók is sikeresen készülhessenek a következő tanítási napra, s eredményesen végezhesék általános iskola tanulmányaikat. Fenntartása mellett szól az az érv, hogy napközi otthonban az alsós tanulók 50%-a, tanulószobai foglalkozáson a felsős tanulók 58%-a vesz részt.

Felső tagozatosaink számára a szabadidős tevékenységeket 16 órától szervezzük, a tanulószobai foglalkozás és a következő napi felkészülés érdekében.

Az iskolában reggel 7.30 órától és az óráközi szünetekben **tanári ügyelet** működik. Egyidejűleg 1 fő ügyeletes nevelő köteles a rábízott épületben a házirend alapján a tanulók magatartását, az épületek rendjének, tisztaságának megőrzését, a balesetvédelmi szabályok betartását ellenőrizni. Az ügyeletes nevelő munkáját 3-4 fő 7. illetve 8. osztályos tanuló segíti, havi váltással. Iskolánkban még működik a reggeli ügyeleti szemle, amelynek során az ügyeletesek ellenőrzik az osztályok rendjét, a tanulók tisztaságát (kéz, köröm, ruha, zsebkeendő, ruhaszalvéta), tisztasági felszerelését, alsó tagozatosok köpenyét, az ellenőrzéseket és a késést. Pontozással értékelik a rendet, amely az ügyeletes füzetbe kerül és havonta illetve év végén értékeljük az osztályokat illetve a

tanulókat. A szünetben rendetlenkedők neve szintén az ügyeletes füzetbe kerül. Az egész évben legrendesebb osztály év végén egy napos jutalomkirándulásban részesül.

A tanulók a tanítási órák idején csak az osztályfőnök, távolléte esetén az igazgató vagy igazgatóhelyettes, illetve a részére órát tartó tanár engedélyével hagyhatja el az iskola épületét. Szünetben (csak indokolt esetben) az ügyeletes nevelő írásos engedélyével.

Szorgalmi időben a nevelői és tanulói hivatalos ügyek intézése a nevelői irodában történik 9 és 15 óra között. A tanítási szünetekben külön ügyeleti rend alapján tart nyitva az iskola.

Iskolánk tanulói különböző szolgáltatásokat vehetnek igénybe rendszeresen. A sportpályákat, játszóteret szorgalmi időn kívül is igénybe vehetik. A sportköröket heti 4 alkalommal látogathatják tanulóink, ahol testnevelő tanár irányításával és felügyelete mellett sportolhatnak.

Iskolánk jól felszerelt **számítástechnikai szaktanteremmel** rendelkezik, amelyet folyamatosan bővítünk pályázati és önkormányzati támogatásból. A tanórai, fakultációs és szakköri hasznosításon kívül a község lakóinak is lehetősége van különböző szintű önköltséges számítástechnikai tanfolyamok elvégzésére, amit az intézmény számítástechnikai tanára koordinál és vezet.

Községünkben több éve megszűnt a MOZI vetítés. A felnőtt lakosság és a gyermekek igénye alapján, felhasználva a pályázaton nyert **VIDEOTÉKÁ**-nkat filmklub beindítását határoztuk el iskolánkban kétheti rendszerességgel.

Intézményünkön belül működik egy 150 adagos konyha, mely biztosítja a helyben **étkezés** lehetőségét és ellátja az idősek és az arra rászorulóknak **szociális étkeztetését** is. A térítési díjak megállapításakor az önkormányzat határozza meg az adható szociális kedvezményeket.

A tanulók **egészségügyi felügyelete és ellátása**. A tanulók rendszeres egészségügyi felügyeletét és ellátását a háziorvos és a védőnő végzi:

- fogászt: évente 1 alkalommal,
- tüdőszűrés: évente 1 alkalommal,
- belgyógyászati vizsgálat: évente 1 alkalommal, 1. és 7. osztály,
- szemészet: évente 1 alkalommal, 1.-5.-7. osztály,
- a továbbtanulás, pályaválasztás előtt álló tanulók általános orvosi vizsgálata: évente 1 alkalommal,
- a tanulóknak a védőnő által végzett higiéniai-tisztasági szűrővizsgálata: évente 3 alkalommal.

Évente egy alkalommal hagyományosan Zalaszentgrót város és környéki védőnők bevonásával egy napos szexuális felvilágosító foglalkozásokat szervezünk felső tagozatosok részére.

Többszöri próbálkozásunk ellenére, még nem sikerült bekapcsolódnunk a Zala megyei DADA-programba, de továbbra is terveink között szerepel beindítása. Bár községünk viszonylagos elzártsága, a családok és az iskola ezirányú pozitív hozzáállása megóvta tanulóinkat azoktól a káros hatásoktól, amelyek a kortárscsoportoktól és más csoportoktól érhetik őket. Az osztályfőnökök eddig is különös figyelmet fordítottak a megelőzésre, a felvilágosító tevékenységre. A jövőben e területen koncentráltabb és külső segítséggel, szakértőkkel támogatott prevenciós munkára van szükség, hisz a környező nagyvárosok káros hatásai egyre nagyobb mértékben éreztetik hatásukat településünkön.

Az iskolán kívüli térítéses illetve tandíjas foglalkozások iránti igényt felmértük, de a korlátozott anyagi lehetőségek miatt számuk nem számottevő, ezért ilyen foglalkozás beindítását nem tervezzük. Nevelőtestületünk továbbra is nyitott ezirányú kérések teljesítésére.

IV.2.3 A tanév rendje

A **szorgalmi idő előkészítése** az augusztus 15-31-ig tartó időszakban történik, az évenként megjelenő, a tanév rendjét meghatározó miniszteri rendelet és a szervezeti és működési szabályzat alapján. Az **alakuló értekezleten** vázlatosan készítjük el az éves programot, aminek a tanévnyitó értekezletre válik véglegessé, és a tantestület jóváhagyása után az éves munkatervben realizálódik. Minden hónap első hétfőjén **munkaértekezleten** belül foglalkozunk az oktatási-nevelési, a nevelőtestületi, a következő havi és az egyéb felmerülő problémákkal, célokkal, feladatokkal.

IV.2.3.1 A tanév felépítésének általános rendje:

Augusztus:

- a szorgalmi idő előkészítése,
- javítóvizsgára felkészítés, javítóvizsga
- alakuló- és nyitóértekezlet
- tanévnyitó ünnepély, tankönyvosztás.

Szeptember:

- a tanév beindítása,
- adminisztratív feladatok
 - naplók megnyitása
 - tanmenetek, feladattervek beadása,
 - statisztikai adatok kitöltése,
 - törzskönyvek megnyitása,
 - munkaközösségi program elkészítése
 - gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tanév eleji helyzetelemzése.

Október:

- a szakkörök beindítása,
- továbbképzéseken való részvétel,
- nyílt nap,
- összevont szülői értekezlet,
- a „folyamatos” tevékenysége beindítása (lásd mellékelt táblázat)
- október 6. Aradi vértanúkról megemlékezés,
- október 23-ai megemlékezés a Hősi emlékműnél.

November:

- versenyekre felkészítés és azokon részvétel,
- nevelési értekezlet,
- családlátogatások,
- továbbképzéseken való részvétel.

December:

- Mikulás és Karácsony ünnepély,
- Öregek napja,
- továbbképzéseken való részvétel,
- családlátogatások,
- versenyek,
- pályaválasztási szülői értekezlet.

Január:

- félévzárás,
- osztályozóértekezlet,
- versenyek,
- tankönyvvrendelés.

Február:

- félévzáró értekezlet,
- értesítő osztás,
- Farsang,
- jelentkezés továbbtanulásra,
- versenyek,
- szülői értekezlet.

Március:

- nevelési értekezlet,
- nyílt nap,
- március 15-ei megemlékezés,
- megemlékezés a névadónkról,
- fásítás,
- versenyek.

Április:

- továbbképzés,
- versenyek,
- Jeles napok a környezetvédelemben akció záró foglalkozásai.

Május:

- Anyák napi ünnepély,
- Osztálykirándulások,
- Gyereknapi ünnep.

Június:

- Pedagógusnap,
- osztályozó értekezlet,
- összehívott szülői értekezlet,
- tanévzáró ünnepély,
- ballagás,
- tanévzáró értekezlet.

Július:

- táborozás,
- gyakorlati munka.

IV.2.3.2 DIÁKOK PROGRAM NAPTÁRA

	Tanulás	Hagyományok , ünnepek	Sport - kultúra	Versenyek	Szabadidő	Jeles napok	Egyéb
Augusztus	Pótvizsga						
Szeptember		Tanévnyitó ünnepély	Úszásoktatás	Sztupa túra	Múzeumlátogatás (Bazsi)	Szemétszüret	
Október	Szakkörök beindítása, Nyílt nap	Aradi vértanúk, október 23.			MOZI látogatás	Szemétszüret, Állatok világnapja	
November			Folyamatos: Házi, Tátika - Rezi - Régió		Hevesi Sándor Színház	Egészségneve lési hónap, Takarékossági Világnap	
December		Mikulás ünnepély, Karácsony ünnepe, Öregek napja	és felmenő rendszerű tanulmányi- és sportversenyek		Hangverseny látogatás		
Január	Félév		(konkrétan az éves munkatervben meghatározva)				

Február	Jelentkezés továbbtanulásra	Farsang			Hangverseny látogatás		
Március	Nyílt nap	Március 15., Névadónk ünnepe			Osztályonként: könyvtári foglalkozás	A víz napja	
Április					MOZI látogatás	Költészet Napja, Föld napja, Egészségügyi Világnap	
Május	Szintfelmérők, Vizsga	Anyák napja		Ősember barlang túra	Múzeumlátogatás (Sümeg), Osztálykirándulás	Nemzetközi Vöröskeresztes Nap, Madarak és Fák Napja	Diák közgyűlés
Június	Tanévzáró	Gyereknapi, Tanévzáró, ballagás					
Július	Gyakorlókereskedési munka	Falunap			TÁBOROZÁS		

IV.2.3.3 PEDAGÓGUSOK PROGRAM NAPTÁRA

	Oktatói-nevelői munka	Szülői értekezlet	Tanfolyamok, továbbképzések	Folyamatos tevékenységek	Munkaközösségek	Egyéb
Augusztus	Alakuló értekezlet, Tanévnyitó értekezlet					Pályázatok folyamatos követése és elkészítése
Szeptember	Tanári adminisztráció elkészítése	1. osztályosoknak		Fogadóórák (minden hónap első hétfője)		
Október	Továbbképzés, Nyílt napok	Összevont és osztály				Tűzriadó
November	Nevelési értekezlet			Családlátogatások		
December		Pályaválasztási		(Kötelező: 1., 5., 8. osztályban,		
Január	Osztályozó értekezlet, Tankönyvrendelés		Szükség szerint évente változó	ajánlott: 2., 3., 4., 6., 7. osztályban)	Évente meghatározott munkaterv szerint	
Február		Félévi		Gyermek és ifjúságvédelmi tevékenység		
Március	Nevelési értekezlet, Nyílt napok			Ügyeleti munka		

Április	Továbbképzés					
Május						
Június	Osztályozó értekezlet, Tanévzáró értekezlet	Összevont (nyári feladatok)				
Július						

IV.3. Kötelező tantárgyak óraterve

Kötelező tantárgyak	1. évf.		2. évf.		3. évf.		4. évf.		5. évf.		6. évf.		7. évf.		8. évf.		Megj.
	heti	évi	Heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	
Magyar nyelv és irodalom	8	296	8	296	8	296	7,5	277,5	4,5		4	148	3,5	129,5	3,5	129,5	
Történelem									1,5		2	74	2,5	92,5	2,5	92,5	
Angol nyelv							2,5		3		3	111	2,5	92,5	2,5	92,5	
Matematika	5	185	5	185	4	148	4	148	4	148	4	148	3,5	129,5	3	111	
Informatika					0,5	18,5	1	37	1	37	1	37	1,5	55,5	1,5	55,5	
Környezetismeret	1	37	1	37	1,5	55,5	1,5	55,5									
Természetismeret és egészségtan									1,5	55,5	1,5	55,5					
Fizika													1,5	55,5	1,5	55,5	
Biológia													1,5	55,5	2	74	
Kémia													1,5	55,5	1	37	
Földrajz									1	37	1	37	1	37	1,5	55,5	
Ének-zene	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	
Rajz	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	
Technika és életvitel	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	
Testnevelés	3	111	3	111	3	111	3	111	2,5	92,5	2,5	92,5	2,5	92,5	2,5	92,5	
Osztályfőnöki									0,5	18,5	0,5	18,5	0,5	18,5	0,5	18,5	
Összesen:	20	740	20	740	20	740	22,5	832,5	22,5	832,5	22,5	832,5	25	925	25	925	
Tánc és dráma									1								
Összes	20	740	20	740	20	740	22,5	832,5	23,5	869,5	22,5	832,5	25	925	25	925	

Nem kötelező (választható) tantárgyak óraterve

Választható tantárgyak	1. évf.		2. évf.		3. évf.		4. évf.		5. évf.		6. évf.		7. évf.		8. évf.	
	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi
Fazekas szakkör													1	37	1	37
Informatika									1	37	1	37	1	37	1	37
Énekkar							1	37	1	37	1	37	1	37	1	37
Színjátszó szakkör					1	37	1	37	1	37	1	37				
Sportkör	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37
Angol szakkör									1	37	1	37	1	37	1	37
Hagyományápoló szakkör	1	37	1	37												
Összesen:	3	111	3	111	3	111	4	148	6	222	6	222	6	222	6	222

Iskolánk az Apáczai és a Nemzeti Tankönyvkiadó által javasolt kerettanterv családot alkalmazza.

Tanórán kívüli foglalkozások óraterve

	1. évf.		2. évf.		3. évf.		4. évf.		5. évf.		6. évf.		7. évf.		8. évf.	
	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi
Egyéni foglalkozás (olvasókör)	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37
Összesen:	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37	1	37

IV.4. A tanulói teljesítmény, magatartás és szorgalom értékelése, minősítése

IV.4.1 Jogi háttér

Az Országgyűlés a 2003. év június 23-ai ülésnapján elfogadta a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról rendelkező 2003. évi LXV. törvényt.

Az oktatási törvény szerint:

70.§. /1/ „A pedagógus a /3/ bekezdésben meghatározott kivétellel – a tanuló teljesítményét, előmenetelét a tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti”

/3/ „Az első-harmadik évfolyamon – félévkor és év végén, továbbá a negyedik évfolyamon félévkor –szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve „felzárkóztatásra szorul”.

A minősítés:

- KIVÁLÓAN TELJESÍTETT
- JÓL TELJESÍTETT
- MEGFELELŐEN TELJESÍTETT
- FELZÁRKÓZTATÁSRA SZORUL.

„Ha a tanuló „felzárkóztatásra szorul” minősítést kap, az iskolának a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket, és javaslatot kell tenni az azok megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre”

71.§ /1/ „A tanuló az első-harmadik évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamisméltásra, ha a tanulmányi követelményeknek az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.”

Az első-négy évfolyamon a tanuló szülő kérésére az igazgató engedélyével évfolyamot ismételhet.

IV.4.2 A tantárgyi értékelés követelményei, nevelőtestületi feladatai

A tanuló tudja, értse, milyen teljesítményt, milyen irányú fejlődést várunk el tőle.

Értékeljük a sikeres és sikertelen tanulói munkát egyaránt.

Új tantárgynál az első hónapban különös gondot kell fordítani a tantárgy iránti érdeklődés felkeltésére.

Figyelembe kell venni a tanuló adott tárgyban mutatott többletmunkáját.

Helytelen viselkedésre, a tanórán való fegyelmezetlen magaviselet miatt szaktárgyi elégtelen osztályzat nem adható!

Írásbeli felelet (feladatlap, ellenőrző dolgozat, témazáró) csak abban az esetben értékelhető érdemjeggyel, amennyiben azt értékelve a gyermekek visszakapják, javítják, elvégzik a megfelelő korrekciókat. Az írásbeli feleleteket két héten belül ki kell javítani, az értékelést el kell végezni.

A központilag kiadott feladatlapokat a gyerekektől a tanév elején be kell szedni, illetve ne kerüljön kiosztásra a tankönyvekkel együtt.

A különféle feladatlapokat, felméréseket, amelyek az osztályozás tárgyát képezték, egy évig meg kell őrizni.

A témazáró dolgozatok érdemjegyét piros tintával kell a naplóba bejegyezni.

Az érdemjegyek osztálynaplóba és tájékoztató füzetbe való bejegyzése a szaktanár feladata. Az osztálynaplóba és a tájékoztató füzetbe írt bejegyzésnek meg kell egyeznie.

Ajánlatos a felelés témáját a tájékoztatóban az osztályzat előtt jelölni.

Az esetleges hiányok elkerülése érdekében az osztályfőnöknek legalább kéthavonta kötelessége a tájékoztatókat a naplóval egyeztetni. Az érdemjegyeknek a tájékoztató füzetben való pótlására az osztályfőnök jogosult.

Az objektív értékelés nem egyeztethető össze az otthoni körülmények vagy egyéb tényezők közvetlen figyelembevételével. A hátrányos helyzetű tanulókat elsősorban a felkészülésben, az elmaradás okainak megszüntetésében vagy csökkentésében kell segíteni.

Írásbeli ellenőrzéskor a helyesírási hibákat minden pedagógusnak kötelessége kijavítani.

Külalakjegyek a naplóban és a tájékoztató füzetben csak a külalak rovatba kerüljenek. Bármilyen tantárgy is az, nem lehet tantárgyi jegynek számítani. (Értékelni ugyanakkor fontos a külalakot legalább a magyar nyelv- és irodalom tantárgy kapcsán).

Fontos, hogy az év végi osztályzat az évi összteljesítményt értékelje (ne csak a 2. félévet), és ne csupán érdemjegyek középarányosaként jelentkezzen.

Tükrözze az esetleges fejlődést is. Ezt segíti, ha az osztályzatban a pedagógus a tantárgy feladatrendszerének minél több elemét értékeli, a tanulók sokféle teljesítményét figyelembe veszi.

A tantárgyi érdemjegyek nem születhetnek kizárólag írásbeli számonkérésből. Az írásbeli beszámoltatások és a szóbeli feleletek arányosak legyenek egymással.

A tanulási nehézségekkel küzdő gyerekeknél a szóbeliség domináljon.

A pontozással elvégezhető értékelésnél az érdemjegyek kialakítása alkalmával használatos értékelési normák legyenek ismertek a tanulók és a szülők előtt.

Szükséges az alsó és felső tagozat munkaközösségei között is az egyeztetés a zökkenőmentes átmenet érdekében.

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított érdemjegyek alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosíthatja:

- készségtárgyaknál javuló tendencia esetében 55 százaléktól kerekíthet felfelé a nevelőtestület;
- alapozó tantárgyaknál 75 százaléktól, figyelembe véve a dolgozatok, témazárók (pirossal bejegyzett) érdemjegyeit;
- magatartás- és szorgalomjegyeknél 6 tizedtől.

A felsőbb osztályba való továbbhaladás feltétele, hogy a megelőző évben a szaktanártól minden tantárgyból legalább elégséges osztályzatot kapjon a tanuló. A szaktanár Nevelőtestületi szavazásra bocsáthatja egy-egy kétes osztályzatú tanuló sorsát. A testület dönthet úgy is, hogy bár az érdemjegyek átlaga elégtelen, a tanuló mégis továbbhaladhat az adott tárgyból. Ez egy tanulónál csak egy tárgy esetén tehető meg.

A magasabb évfolyamba lépés feltétele általában az előírt követelmények sikeres teljesítése. Néhány esetben azonban ettől el lehet térni – azaz magasabb évfolyamba léphet a tanuló – a következők szerint:

- első-harmadik évfolyamon csak hiányzás miatt vagy a szülő kérésére lehet évet ismételni,
- ha idegen nyelvből a tanulás első évében igazolt vagy igazolatlan hiányzás miatt nem osztályozható a tanuló.

Az írásbeli és szóbeli házi feladatok elvei és korlátai:

A házi feladat évfolyamonként a tantervi követelményekhez igazodik. Mindenkor a tanóra anyagának elsajátítását, elmélyítését, begyakorlását kell hogy szolgálja.

Eredményessége visszajelzést ad a tanuló és a pedagógus számára a továbbhaladás lehetőségéről, illetve korlátairól.

A házi feladat a tantárgy jellegétől függően írásbeli és/vagy szóbeli, esetenként szorgalmi többletfeladat vagy gyűjtőmunka.

A szóbeli házi feladat elősegíti a szókincs bővítését, s a szóbeli kifejezőkészséget fejleszti.

A szorgalmi feladat és a gyűjtőmunka a többletterhet is elbíró tanulók önkéntes vállalása: a kreativitást fejleszti, s az önállóság fejlesztését szolgálja.

A házi feladatnál a pedagógus vegye figyelembe a tanuló képességeit, ezért gyakorta éljen a differenciált házi feladat lehetőségével.

Hétfőig adható házi feladat, a következő korlátozással:

Péntekről hétfőre írásbeli házi feladatot a lehetőségekhez képest nem adunk.

A tanítási szünetek idejére mindenki számára kötelező házi feladatot nem adunk.

A tanítási szünetekre adott házi feladat – szükség esetén – csak a felzárkóztatást vagy a tehetséggondozást szolgálhatja.

A házi feladat az órán feladott anyag gyakorlása, azt iránymutatóan minden esetben javítani kell. (A javítás módja irányított önellenőrzés is lehet.)

IV.4.2.1 A szöveges értékelés folyamata

Az értékelésben a hangsúlyt a diagnosztizáló értékelésre kell helyezni. Arról adjon információt, hogy hol tart, hová kell fejleszteni a tanulót.

A formatív, segítő értékelésnek órák közben mindig jelen kell lennie.

Az összegző, lezáró értékelés a közös követelményről nyújtson minden gyerek számára visszajelzést.

Félévenként összegzés készül a szülők és a pedagógusok számára, melyet külön Értékelő lapként kapnak meg a bizonyítvány mellékleteként.

Ebben jelöljük:

- Szakterületenként, tantárgyblokkonként a megértési szintet, a tanulási tempót az előírt követelmények alapján.
- Munkához, tanuláshoz való viszonyban megnyilvánuló sajátosságokat. Ezeket személyre szabottan a következő szempontsor alapján rögzítjük:
 - Önállóság mértéke
 - Probléma iránti fogékonyság
 - Kutató, felfedező tevékenység
 - Problémamegoldó képessége
 - Együttműködési készség
 - Munkával szembeni igényesség
 - Kreativitás
 - Munkatempó
 - Munkamorál
- Társakhoz, felnőttekhez való viszonyban megnyilvánuló sajátosságokat.
Szempontjai:
 - A másik ember tisztelete
 - Türelmesség
 - Egymásra figyelés
 - Segítőkészség
 - Együttműködési készség
 - Konfliktustűrés, konfliktuskezelés, konfliktusmegoldás készsége
 - Kompromisszumkötési készség
 - Egymás elfogadásának mértéke
- Érdeklődési sajátosságait
Szempontjai:
 - Érdeklődési területei
 - Érdeklődésének tartóssága egy adott területen
 - Milyen új érdeklődése alakult ki a tanév során
 - Egyéni érdeklődése milyen konkrét tevékenységi formában nyilvánul meg
 - Milyen jellegű kezdeményezései vannak
 - Egyéb sajátosságait
- Szempontjai:
 - Normák, szabályok betartása
 - Igényesség önmagával szemben
 - Döntéshozási képesség
 - Felelősségtudat
 - Nyitottság
 - Kíváncsiság
 - Érzelmi megnyilvánulások

IV.4.2.2 Az értékelés (érdemjegyek, osztályzatok) módja

2004. szept. 1-től felmenő rendszerben az első-harmadik évfolyamon félévkor és év végén, továbbá a negyedik évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló hogyan teljesítette a tantervi követelményeket.

91 - 100 %	kiválóan megfelelt
76 - 90 %	jól megfelelt
41 - 75 %	megfelelően teljesített
0 - 40 %	felzárkóztatásra szorul

A tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél a többi évfolyamon a jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1) érdemjegyeket alkalmazzuk.

Osztályzatokkal szemben támasztott követelmények:

- A rendszeres visszajelzés szükségessége miatt a heti egy- vagy kétórás tantárgyakból félévenként minimum 3-4, a heti három vagy ennél nagyobb óraszámú tantárgyakból havonta legalább 1-2 érdemjegy alapján értékelhető a tanuló.
- Minden tanulónak, minden tantárgyból legalább 3 érdemjegye legyen, közöttük legalább egy szóbeli.
- Az elérhető teljesítmény függvényében

0 – 30 %	1
31 –50 %	2
51 –74 %	3
75 –89 %	4
90 –100%	5

A szóbeli és írásbeli produktumokat szóbeli értékelés kövesse, mely elsősorban építő legyen a tanuló számára.

Az osztályzatokat a naplóban (szóbeli-írásbeli) jól elkülönítetten kell jelölni. Az érdemjegyet ellenőrző útján kell a szülőkkel közölni, melyet mind a tanár, mind a szülő aláír.

Az önálló tantárgyként tanított Tánc és dráma modult és a készségtárgyakat az 5-6. évfolyamon szövegesen értékeljük:

Kiválóan megfelelt
Jól megfelelt
Megfelelt

Az egészségtan modult a természetismeret és a biológia tantárgyba, a hon és népismeret és az etika modult a történelem tantárgyba, a mozgókép és médiaismeret modult az irodalom tantárgyba integráltuk, s a tantárgy részeként osztályozzuk.

A magatartás- és szorgalom értékelése és minősítése minden évfolyamon érdemjegyekkel történik.

Kiemelkedő tantárgyi teljesítmény esetén, év végén a jeles osztályzat mellett dicséret is adható; ennek minősítése: kitűnő.

IV.4.2.2.1 Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje

A beszámoltatások formái:

Diagnosztikus, helyzetfeltáró mérések, amely a munka megtervezése előtt információk szerzése céljából történnek. Feltárják, hogy milyen képességekkel és ismeretekkel lépnek be a tanulók az oktatás-nevelés adott szakaszába. Pl. tanév elején tudásmérő tesztek íratása, amelyet a szaktanár %-os eredménnyel értékel, az elért szintet a tájékoztató füzetben a szülők tudomására hozza.

Formatív mérések, amelyek célja a tanulási nehézségek, problémák feltárása, korrekció a tanulók teljesítményének hatékonysága érdekében. Pl. tudáspróba nagyobb tananyagegységek lezárása előtt, amelyet a szaktanár %-os szintelérési mutatóval értékel. A tudáspróba lehetőséget ad a pedagógusnak a felzárkóztató munka megszervezésére, a tanulóknak a hiánypótlásra.

OM mérések központi feladatlapok, felmérőlapok alkalmazásával. A mérési eredmények ismeretében a tantárgyat tanító pedagógus fejlesztési tervet készít. Az országos mérések időpontjáról az iskola írásban értesíti a szülőket.

Szummatív mérések az oktatási-nevelési folyamat lezárása, eredmények megállapítása céljából, amely során a követelményrendszerre épülő készségek, jártasságok és ismeretek mérése történik. Pl. - Nagyobb tananyagegységek végén témazáró dolgozat íratása, amelyet érdemjeggyel értékel a szaktanár. A témazáró dolgozat íratását a szaktanár előre köteles a tanulókkal közölni, azt a haladási naplóban legalább ceruzával előre bejegyezni.

Írásbeli felelet, amelyet a pedagógus kisebb tananyagegységek elsajátításának ellenőrzése céljából írat. Az írásbeli feleleteket a pedagógus érdemjeggyel osztályozza. A pedagógus nem köteles előre tájékoztatni a tanulókat a dolgozat íratásáról.

Az éves munkatervben megjelölt tantárgyakból tanév végén **tantárgyi mérések**. Az év végi felméréseket a pedagógus érdemjeggyel értékeli. A felmérések időpontját a tanulókkal előre közli. Szummatív értékelést csak abban az esetben lehet alkalmazni, ha a

felmérésekben a tantervi követelmények átfogó számonkérésére kerül sor (Nem minimum szint!).

Az írásbeli beszámoltatás értékelésére pontrendszert kell alkalmazni. Az iskolában alkalmazott pontrendszer átváltását érdemjegyre a helyi tantárgyi tantervek tartalmazzák

Rendje:

A felmérő és témazáró dolgozat egy-egy nagyobb tananyagegység lezárását szolgálja. Összefoglalás, rendszerezés előzi meg; a megírás idejét be kell jelenteni a tanulónak. A tanév eleji diagnosztikus mérés eredménye %-osan kerüljön az osztálynaplóba és a tájékoztató füzetbe.

A témazáró dolgozatok érdemjegyei piros színnel kerülnek az osztálynaplóba.

Egy adott tanítási napon egy tanulócsoportban 1-6. évfolyamon csak egy, 7-8. évfolyamon pedig nem szabad kettőnél több témazáró dolgozatot íratni.

Hosszabb tanítási szünetet követő tanítási napon felmérést, témazáró dolgozatot nem szabad íratni.

Az írásbeli beszámolókat (dolgozatok, felmérések, stb.) legkésőbb **két hét** elteltével **értékelve** vissza kell adni a tanulónak.

Az osztály teljesítményét szóban értékeljük.

Az alapozó tantárgyak éves tervezése előtt a diagnosztikus méréseket minden évfolyamon el kell végezni.

A diagnosztikus mérések alapján képet kapunk a tanulók tudásáról, képességeiről az adott időszakban, mely alapján meg lehet határozni a további feladatokat.

A felméréseket a helyi tanterv követelményei alapján kell összeállítani a minőségirányítási programban lefektetett módon.

A felmérő és témazáró dolgozat alapján összehasonlítást lehet végezni, további feladatokat meghatározni.

Az írásbeli felelet, tollbamondás, stb. témakörön belül alkalmazható, kisebb egységek begyakorlása után.

Azt a témazáró dolgozatot, amelynek 40 %-a, vagy annál több elégtelen osztályzatot kap, begyakorlás után szóban vagy írásban javíttatni kell.

A tantárgy jellegéből fakadóan a pedagógus dönt arról, hogy az írásbeli vagy a szóbeli számonkérés eredménye kapjon-e elsőbbséget.

A félévi és év végi tantárgyi osztályzat eldöntésénél a témazáró dolgozatoknak és a felméréseknek meghatározó szerepe van.

Az írásbeli felelet (szódolgozat, tollbamondás, stb.) feleletértékű.

IV.4.2.2.2 Az iskolai szóbeli feleletek értékelése

Jeles (5), ha a tanuló a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindezt alkalmazni is képes. Pontosan, szabatosan fogalmaz, lényegre mutatóan definiál, saját szavaival is vissza tudja adni a szabályt. Tud szabadon, önállóan beszélni, bátran mer visszakérdezni.

Jó (4), ha a tanuló a tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Hasonló az ötöshöz, de apró bizonytalanságai vannak. Kisebb előadási, fogalmazási hibákat vét.

Közepes (3), ha a tanuló a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával eleget tesz, a nevelői segítségre (javításra, kiegészítésre) többször rászorul, ismeretei felszínesek, kevésbé tud önállóan dolgozni, beszélni. Segítséggel képes megoldani szóbeli feladatát. Válaszadása kényszerített. (Párbeszéd alakul ki a tanár és a tanuló között.)

Elégséges (2), ha a tanuló a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Egyszavas válaszokat ad, fogalmakat nem ért, gyakorlatban képtelen önálló feladatvégzésre.

Elégtelen (1), ha a tanuló a tantervi követelményeknek a nevelői útbaigazítással sem tud eleget tenni, a minimumot sem tudja.

IV.4.2.3 Egységes eljárások alkalmazása

A szóbeli és írásbeli számonkérés érdemjegyeit a naplóba és a tájékoztató füzetbe be kell írni és azt a nevelőnek kézjeggyével el kell látni.

A tanulók írásbeli munkáit a pedagógusnak két héten belül ki kell javítania, kivételt képez a pedagógus objektív akadályoztatása.

A tanulónak havonta tantárgyanként megfelelő számú érdemjegyet kell adni.

A szülők korrekt tájékoztatása érdekében az osztályfőnök két havonta egyeztet a naplóba és a tájékoztató füzetekbe beírt jegyeket. Félév és tanév vége előtt legalább hat héttel az osztályfőnökök írásban tájékoztatják a szülőket, hogy mely tantárgy(ak)ból áll a tanuló bukásra.

A félévi és a tanév végi osztályzatoknak a naplóba írt érdemjegyek átlagát kell tükrözni. A tanulók tanórán kívüli eredményeit – az iskola értékelési rendjének megfelelően – a tájékoztató füzetbe be kell jegyezni. Ennek menete: a szaktanár tájékoztatja az osztályfőnököt az elért eredményről, majd gondoskodik a megfelelő dicsérő bejegyzés megtételéről.

IV.4.3 A magatartás és szorgalom helyi minősítésének rendje

Minősítését az osztályközösség minden hónapban végezze el, azt az osztályfőnök véleményével megerősítheti vagy korigálhatja, majd adminisztrálja.

Magatartás

Példás: a tanuló magatartása akkor, ha iskolai és iskolán kívüli magatartása példamutató, amely megnyilvánul abban, hogy az iskola házirendjét betartja, társait is annak betartására buzdítja. Udvarias, figyelmes, órák alatt aktív, társait segíti. Kezdeményező mindennemű tevékenységben. Önálló a vállalt feladatok elvégzésében. Felelősséget érez a közösség munkájáért is.

Jó: a tanuló magatartása akkor, ha iskolai magatartása általában kifogástalan. Fegyelmezési problémák ritkán fordulnak elő, s ezek is kismértékűek. A házirendet igyekszik betartani.

Változó: a tanuló magatartása akkor, ha iskolai magatartásában bár nem súlyos, de elég sok fegyelmezési probléma adódik. A házirend betartására több ízben kell figyelmeztetni. Felnöttekkel, társaival gyakran udvariatlan, hanyaveti. A tanítási órák menetét is sokszor megzavarja közbekiabálásával, a kiadott feladatok helyett mással foglalkozik.

Rossz: a tanuló magatartása akkor, ha iskolai magatartásában súlyos fegyelmezési problémák adódnak. A házirend betartására sokszor kell figyelmeztetni. Társaival szemben durva.

Szorgalom

Példás: a tanuló szorgalma akkor, ha kötelességteljesítése kifogástalan, rendszeretben, pontosságban példamutató. Képességeihez mérten iskolai munkáit, házi feladatait a legjobban látja el. Egyes tárgyakban a tananyagon felül érdeklődő és szorgalmas. Munkában kitartó, a tőle telhető legjobb eredményre törekszik. Igyekszik a pontos, esztétikai szempontból is tetszetős, hiánytalan munkavégzésre.

Jó: a tanuló szorgalma akkor, ha képességeihez mérten megfelelően dolgozik, de többre nem törekszik. Iskolai munkáját, házi feladatait maradéktalanul elvégzi, de ezek esztétikumára kevésbé figyel.

Változó: a tanuló szorgalma akkor, ha munkavégzésében törések mutatkoznak, a hanyag és a jó munkák egymást váltogatják, ami azt mutatja, hogy gyakran dolgozik képességein alul. Ingadozó, időszakonként dolgozik, máskor figyelmetlen, pontatlan. Szétszórtság jellemzi, ritkán figyel valamire.

Hanyag: a tanuló szorgalma akkor, ha munkavégzésben a hanyag munkák döntő többségűek. Képességeihez képest keveset tesz. Rendszeretében, pontosságában súlyos hiányosságok vannak.

IV.5. A továbbhaladás feltételei a 4. évfolyam végén

IV.5.1 Magyar nyelv és irodalom

- A tanuló értelmesen és érthetően fejezi ki gondolatait.
- Bekapcsolódik csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe.
- Másfél oldal terjedelmű szöveget megért néma olvasás útján.
- Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg.
- Elmondja az olvasottak lényegét. Megjegyzi és megnevezi az olvasmányai írójának nevét.
- Önállóan elolvas egy nagyobb terjedelmű irodalmi művet és azt tanítója irányításával feldolgozza.
- Felkészülés után folyamatosan, érthetően és értelmezően olvassa fel az ismert szöveget.
- A memoritereket szöveghűen mondja el.
- Feladatainak megoldásához szükség szerint igénybe veszi az iskola könyvtárát. Használja az ismert kézikönyveket. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével eligazodik.
- Adott vagy választott témáról 8-10 mondatos fogalmazást készít a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával.
- Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak. Helyesírását önellenőrzéssel felülvizsgálja, szükség esetén javítja.
- Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek. Biztonsággal felismeri a tanult szófajokat és megnevezi azokat szövegben is.
- A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Nem ejt mondatkezdési, mondatzárási, elválasztási hibát, nem hagy ki vagy cserél fel betűket.
- Tanulás tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban /kb. 20-25 perc/ képes tudatos figyelemmel irányítani.

IV.5.2 Matematika

- 10000-ig bővülő számfogalom készségszintű alkalmazása.
- Biztonságos eligazodás a tízes számrendszerben.
- Biztos műveletfogalom és számolási készség az alpműveletek körében.
- Becslés, kerekítés alkalmazása, az eredmények realitásának eldöntése, a hibás eredmények kiszűrése.
- Fejlődő függvény szemlélet kialakítása.
- A problémamegoldás lépéseinek megtervezése, algoritmusok készítése.
- Sík- és térbeli tájékozódási képesség formálása.
- Sík- és térgeometriai szemlélet kialakítása, egyszerű geometriai transzformációk használata.
- Mértékrendszerek ismerete, alkalmazása.
- Adatok, grafikonok elemzése.

- Valószínűségi játékokkal, megfigyelésekkel a valószínűségi szemlélet alapozása.
- Konkrét szituációkkal, példákkal alakítjuk a tanulók szemléletét a valóság és a matematikai modell kapcsolatáról.
- Matematikai szakszövegek értő elemzése, adott szinten elvárható, megfelelő pontosságú alkalmazása.
- A kezdő szakasz feladata az alapvető matematikai ismeretek elsajátítása, a problémamentes továbbhaladás biztosítása a kötelező oktatás keretében.
- Az alapozás a matematika kiemelt témaköreiben az ismeretek koncentrikus és spirális bővülését segíti elő.

IV.5.3 Angol élő idegen nyelv

- Hallott szöveg értése: játékos feladatok segítségével különböző cselekvések megértése, felismerése. Kérdésekre reagálás, a tanult alakokkal válasz adása vagy a cselekvés bemutatása.
- Beszédkészség: A tanult cselekvések megnevezése folyamatos jelen idejű alakjukban. Kérdésekkel ezek kitalálása, megnevezése, válaszok adása röviden. A közeli családtagok megnevezése. A testvérek bemutatása. Egyszerű cselekvések mozgással együtt történő kifejezése. Kedvelt időtöltés megnevezése, kifejezése a tanult alakokkal. A dalok, versek, játékok felhasználásával ezek beszédbe illesztése.
- Olvasott szöveg értése: A tanult szavak és mondatok írott alakjának felismerése. A tanult nyelvtani elemekkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondat megértése adott szövegben. Fontos információ megtalálása rövid szövegben.
- Íráskészség: Egyszerű mondatok alkotása a tanult minták alapján, még lehet másolással, kikereséssel. Hiányos mondatok kiegészítése a tanult nyelvtani elemek alkalmazásával, melyek jól láthatók a feladat megoldásakor.

IV.5.4 Környezetismeret

- A tanuló keressen a tankönyvön kívül más ismerethordozókból a tananyaghoz kapcsolódó információkat! Tanítói kérdésre néhány mondatos összefüggő felelettel válaszoljon! Mutasson be egy-egy ismert növényt, emlőst, madarat és gerinctelen állatot a lakóhely környezetéből! Nevezze meg az életükhöz szükséges környezeti feltételeket!
- Nevezzen meg a környezetéből környezetszennyező forrásokat, ismerje azok egészségkárosító hatásait! Legyen képes méréseket végezni a tanult körben az emberi testen, nevezze meg a tanult élettani jellemzőket! Tudja, hogyan őrizheti meg egészségét, és mi veszélyezteti azt leginkább!
- Ismerje a domborzat jelölését a térképen! Találja meg lakóhelyét, nagytájainkat Magyarország domborzati térképén! Ismerje lakóhelyének védett természeti értékeit! Mutassa be a lakóhelyéhez közeli kirándulóhelyek egyikét! Nevezze meg a különbségeket az eltérő településtípusok között! Tudja, hogyan lehet megközelíteni a szomszédos településeket! Nevezzen meg veszélyhelyzeteket járművel való közlekedés, kerékpározás közben! Nevezze meg a lakóhelyén élő népcsoportokat, beszéljen szokásaikról, hagyományaikról!

- Rendelkezzen az életkorának megfelelő környezeti erkölccsel, társadalmi-természeti felelőséggel, együttműködőképességgel, a személyes és közös felelősségtudat alapjaival!

IV.5.5 Ének-zene

- Éneklés: Emlékezetből 10 magyar népdal, műdal közös éneklése. A Himnusz éneklése pontos szöveggel. Iskolai ünnepélyek dalainak éneklése.
- Zenehallgatás: A meghallgatott zenés mesék felidézése. Zene karakterdarabok szóbeli jellemzése.
- Improvizáció: Ritmussor szabad és adott szempontok szerinti rögtönzése /max. 8 ütem terjedelemben/.
- Zenei olvasás-írás, zenei ismeret: Tudjon ismert dalokat tanári segédlettel szolmizálni. A tanult ritmusértékek és ritmusképletek felismerése és megszólaltatása kottaképről, hármás ütemben is. Tudjon dalrészleteket olvasni és kottába írni tanítói segítséggel.

IV.5.6 Vizuális kultúra

- Természet utáni tanulmányok készítése: felismeri és elemzi a forma jellemzőit, halvány vonalakkal felvázolja a tömeget, a térbeli helyzetet jelöli a forma lejjebb-feljebb helyezésével és a takarásokkal. Néhány tónus alkalmazásával kifejezi a domborodást, megkülönbözteti a megvilágított és az árnyékos oldalt.
- Kompozíciós feladatok: kiemeli egy hallott vagy kitalált történet főszereplőjét, az ábrázolásban tudja hangsúlyozni mérettel, színnel, elhelyezéssel. A felületalakításban változatos faktúrákat alkalmaz, többféle technikát ismer.
- Színismeret: megnevezi a fő- és mellékszíneket, tudja keletkezésük módját. Ismeri a 12 tagú színek színeinek kikeverését 3 főszínből kiindulva.
- Tárgykészítés: ötletes ajándéktárgyakat készít alkalmakra. Képes az elemzett mindennapi tárgyak, eszközök formája és funkciója közötti kapcsolat felismerésére.
- Műalkotás-elemzés: a képolvasástól eljutott a tanuló a művészeti élmények árnyaltabb kifejezéséig. Ismeri a képzőművészet több műtípusát. Felismeri és megnevezi a tanult műalkotások közül háromnak az alkotóját és címét.

IV.5.7 Technika és életvitel

- Ismerje fel a tanuló a technika szükségességét az emberiség életében.
- Alakuljanak ki a technika tanulásához, a munkavégzéshez megfelelő szokásaik.
- Probléma-felismerési és elemzési képességeik fejlődjenek. Váljanak képessé technikai megoldások tervezésére, kivitelezésére, értékelésére, háztartási feladatok gyakorlására.
- A közlekedésben biztonsággal vegyenek részt.

IV.5.8 Testnevelés

- Az órászervezés szempontjából fontos rendgyakorlatok fegyelmezett végrehajtása. Részvétel a közös gimnasztikában. Mászás kötélen 2-3 fogással. A futás, az ugrás és a dobás feladatok elfogadható végrehajtása. A támasz-, függő- és egyensúlygyakorlatok teljesítése. Részvétel a testnevelési és sportjátékokban. Bízató kísérletek a tanult úszásnemben.

IV.5.9 Informatika

- A tanuló tudja megnevezni a számítógép fő részeit / gépház, monitor, billentyűzet, egér/, ezeket ismerje fel.
- Tartsa be a számítógépterem rendjét, vigyázzon saját és társai épségére, a számítógépre.
- Legyen képes – tanári segítséggel – az életkorának megfelelő oktatási célú programokkal dolgozni.
- Ismerje meg a Comenius LOGO program szolgáltatásait, tudja használni a gyerekjátékokat.
- Ismerjen meg egy rajzoló programot. Tudjon egyszerű ábrákat elkészíteni, színezni.
- Tudjon egyszerű szakmai, didaktikai programokat /didaktikai játékokat/ futtatni, a menőpontokban tájékozódni.
- Legyen képes a térbeli tájékozódást igénylő programmal dolgozni.

IV.6. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Az adott tantárgyhoz tankönyvet a tárgyat tanító pedagógus választ az alábbi szempontok figyelembe vételével:

- Kapcsolódjon az elfogadott tantervhez
- Az adott tárgyban érvényesüljön a folyamatosság, az egymásra épülés felmenő rendszerben
- Elfogadható árfekvésű legyen

A tankönyvrendelésbe azokat a könyveket, amelyek nem szerepelnek a tankönyvjegyzékben, a szakmai munkaközösség és az iskolai szülői szervezet egyetértésével lehet felvenni.

A tankönyvrendelés alapján a nevelőtestület határozza meg, hogy a tartós tankönyv, segédkönyv vásárlására rendelkezésre álló összeget melyik tankönyv, segédkönyv vásárlására fordítsuk. A tartós tankönyveket, segédkönyveket az iskolai könyvtár díjmentesen kölcsönzi a tanulók részére.

Törvény határozza meg azokat a feltételeket, amelyek teljesülése esetén a tanulókat térítésmentesen illeti meg a tankönyv. A térítésmentesség fedezetéül szolgáló normatívákat az adott költségvetést meghatározó törvény szabja meg. Azokon az évfolyamokon, ahol a tankönyvcsomag ára meghaladja a törvény által biztosított normatívát, a különbözet összegét a szülővel egyeztetni kell. A szülők írásos beleegyezése után kérhető csak a különbözet szülőkre terhelése.

Záradék

A Fazekas József Általános Iskola Pedagógiai programjának első változatát egyhangúlag elfogadták a következő szervezetek képviselői:

Óvodaszék, Iskolaszék, Szülői Munkaközösség, Diákönkormányzat, Közalkalmazotti Tanács.

Sabjanics Lászlóné
Óvodaszék elnöke

Szanatiné Schóbert Erzsébet
Iskolaszék titkára

Tóth Lajosné
SZM elnök

Magyar Emma
DÖK tám. ped.

Czeiner Éva
Közalkalmazotti Tanács elnöke

Sümegecsehi, 1998. március 2.